BO 2027 - ECONOMIE, WETENSCHAP, INNOVATIE EN INDUSTRIE

Klemtonen van de minister
Economie, industrie, wetenschap en innovatie blijven prioritaire investeringsdomeinen. In een context van geopolitieke spanningen, economische concurrentie en snelle technologische verandering versterken we de strategische autonomie, economische weerbaarheid en innovatiekracht van Vlaanderen. Tegelijk leveren we een bijdrage aan de sanering van de Vlaamse financiën via gerichte en selectieve besparingen. We rationaliseren instrumenten, verminderen versnippering en concentreren middelen op activiteiten met de grootste maatschappelijke en economische impact zonder de fundamenten van het Vlaamse economie-, wetenschap- en innovatiebeleid aan te tasten. Ondanks deze inspanning blijven toekomstgerichte investeringen centraal staan. We versterken de strategische autonomie van Vlaanderen en ondersteunen de transformatie van onze industrie. We maken we ruimte voor investeringen die onze concurrentiekracht op lange termijn versterken. Ook het Vlaamse O&I-systeem blijft een speerpunt. We zetten verder in op excellent onderzoek, kennisvalorisatie en technologieoverdracht. Bijzondere aandacht gaat naar sleuteltechnologieën zoals AI, digitale infrastructuur, supercomputing, biotechnologie en halfgeleiders. Tegelijk investeren we in onderzoeksinfrastructuur van topniveau en versterken we open wetenschap, kennisdeling en samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven.

Doelstellingen
Strategische- en operationele doelstellingen
TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
SD 1 - Met de acties onder dit ISE streven we naar een vlotte toegang tot financiering en risicokapitaal voor ondernemingen en ondernemers.
In een dynamische en snel veranderende economie is het essentieel dat ondernemingen en ondernemers gemakkelijk toegang hebben tot financiering en risicokapitaal. Dit vormt de ruggengraat van innovatie, groei en concurrentievermogen. Door het vergemakkelijken van de toegang tot financiële middelen, kunnen bedrijven niet alleen hun activiteiten uitbreiden, maar ook investeren in nieuwe technologieën, markten betreden en werkgelegenheid creëren.

We werken hierbij complementair aan de markt; we streven ernaar om de bestaande financiële infrastructuur te versterken (bv. via risicodeling) en vullen het aan waar nodig. Dit doen we meer specifiek door het aanbieden van verschillende financieringsformules en investeringsmogelijkheden via de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) en de Limburgse Reconversiemaatschappij (LRM). Daarnaast werken we ook op de toegang van de Europese financieringsinstrumenten. Zo is PMV erkend als InvestEU implementing partner, wat de toegang tot Europese financiële instrumenten (inclusief InvestEU-investeringsprogramma 2021-2027) voor Vlaamse bedrijven en projecten bevordert.

Daarnaast helpen we ondernemers ook doorheen moeilijke periodes, zoals bv. het geval was tijdens de coronacrisis of ten gevolge van de oorlog in Oekraïne.

> OD 1-1 Met het economische overheidsinstrumentarium van PMV en LRM voeren we een duurzaam investeringsbeleid dat zorgt voor welvaart en welzijn in Vlaanderen en dat het Vlaamse economische weefsel versterkt.
> *We geven ondernemingen en strategische projecten toegang te geven tot financiering en investeringen die bijdragen aan duurzame economische ontwikkeling. Via publieke investeringsinstrumenten ondersteunen we groei, innovatie, transformatie en verankering van economische activiteiten in Vlaanderen. Zo*

versterken we het ondernemerschap, verhogen we het investeringsvermogen van de Vlaamse economie en dragen we bij aan duurzame welvaart en welzijn.

OD 1-2 We stroomlijnen de Vlaamse financieringsondersteuning en stemmen deze af op de concrete noden van ondernemingen en projecten, die (nog) niet gelenigd worden door de markt of die niet volledig gefinancierd geraken.

We verbeteren de toegang tot financiering voor ondernemingen en projecten door het publieke financieringsinstrumentarium beter af te stemmen op concrete marktnoden. We zorgen ervoor dat ondernemingen en investeringsprojecten met een financieringsbehoefte die onvoldoende door de markt wordt ingevuld, passende ondersteuning kunnen vinden. Zo versterken we de investeringscapaciteit van de Vlaamse economie en ondersteunen we groei, innovatie en economische transitie.

TCC - ONDERNEMERSCHAP

SD 2 - Met de acties onder dit ISE streven we naar meer en sterkere ondernemers in Vlaanderen

Het stimuleren van ondernemerschap is van cruciaal belang voor de economische groei en welvaart van Vlaanderen. Elke dag maken 200 Vlamingen hun droom waar door een eigen zaak te starten. Onze kleine en middelgrote ondernemingen vormen de ruggengraat van onze samenleving. Nergens is de toegevoegde waarde die door zelfstandige ondernemers gecreëerd wordt, zo groot. Ze zorgen voor geloof in de toekomst. Het is dan ook cruciaal dat we als Vlaamse overheid blijven inzetten op zowel het stimuleren van nieuw ondernemerschap als het ondersteunen van bestaande ondernemingen bij het verstevigen van hun productiviteit en concurrentiepositie, hun groei en op kantelpunten in hun levenscyclus.

De strategische doelstelling "meer en sterkere ondernemers in Vlaanderen" richt zich op het creëren van een dynamisch en veerkrachtig ondernemersklimaat. Om deze doelstelling te bereiken, zetten we in op vijf belangrijke pijlers:

- *Positieve beeldvorming*
- *Ondersteuning van ondernemers in alle levensfases van hun onderneming*
- *Ondersteuning voor snelgroeiende ondernemingen*
- *Vorming van ondernemers en levenslang leren met specifieke focus op STEM*
- *Stimuleren van innovatie bij steden en gemeenten*

OD 2-1 We zetten in op een positieve beeldvorming rond ondernemerschap met een specifieke focus op jongeren

Een positieve beeldvorming van ondernemerschap is essentieel om meer mensen aan te moedigen de stap naar het ondernemerschap te zetten. Door succesvolle ondernemersverhalen te delen en de maatschappelijke waarde van ondernemerschap te benadrukken, willen we een cultuur creëren waarin ondernemerschap wordt gewaardeerd en gestimuleerd.

OD 2-2 We bieden ondersteuning aan ondernemers in alle levensfases van hun onderneming

Ondernemers hebben in elke fase van hun onderneming specifieke behoeften. Van de (pre-)opstartfase over de groei- en maturiteitsfase tot, in bepaalde gevallen, de faling van het onderneming. Het is van belang om voor elke fase in gerichte ondersteuning te voorzien. Dit omvat onder andere advies, financiering en netwerkmogelijkheden, zodat ondernemers op elk moment de juiste hulp kunnen krijgen om hun onderneming succesvol te laten groeien.

OD 2-3 We bieden ondersteuning en begeleiding aan voor snelgroeiende ondernemingen

Snelgroeiende ondernemingen, ook wel scale-ups genoemd, spelen een belangrijke rol in de economische ontwikkeling. Door hun snelle groei creëren ze disproportioneel veel werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Deze ondernemingen hebben vaak

behoefte aan specifieke ondersteuning om hun groei te kunnen voortzetten. Dit kan variëren van toegang tot kapitaal en internationale markten tot gespecialiseerde kennis en expertise. Door deze ondernemingen te ondersteunen, kunnen we hun groeipotentieel maximaal benutten.

OD 2-4 We zetten in op vorming van ondernemers en levenslang leren met een specifieke focus op STEM

De vorming van ondernemers en het bevorderen van levenslang leren zijn cruciaal om de vaardigheden en kennis van ondernemers up-to-date te houden. Een specifieke focus op STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) is hierbij van groot belang, aangezien deze disciplines de basis vormen voor innovatie en technologische vooruitgang. Door ondernemers te ondersteunen in hun professionele ontwikkeling, kunnen we hen beter voorbereiden op de uitdagingen van de toekomst.

OD 2-5 We stimuleren innovatie bij steden en gemeenten

Innovatie is een drijvende kracht achter economische groei en maatschappelijke vooruitgang. Steden en gemeenten spelen een sleutelrol in het creëren van een gunstig innovatieklimaat. Met het programma innovatieve overheidsopdrachten ondersteunen we - onder andere - lokale overheden bij het ontwikkelen en implementeren van innovatieve projecten en initiatieven. Zo kunnen we de innovatiekracht van Vlaanderen versterken en bijdragen aan een duurzame en competitieve economie.

TCD - GROEI-ONDERSTEUNING KMO'S EN GROEIBEDRIJVEN

SD 3 - Met de acties onder dit ISE beogen we bedrijven en sectoren in Vlaanderen veerkrachtig te maken.

In een snel veranderende wereld is het van cruciaal belang dat bedrijven en sectoren veerkrachtig zijn om te kunnen inspelen op nieuwe uitdagingen en kansen. We ondersteunen onze bedrijven hierin via:

- *het ondersteunen van zelfstandigen en kmo's voor opleidingen en het verwerven van advies en kennis*
- *het ondersteunen van ondernemingen via strategische investerings- en opleidingssteun*
- *gerichte initiatieven voor een beperkt aantal thema's en sectoren.*
- *Stimuleren van bedrijven om te investeren in vergroening*

OD 3-2 Met opleidings- en investeringssteun ondersteunen we ondernemingen die zich door innovatie transformeren om hun internationale concurrentiële positie te versterken.

Met strategische investerings- en opleidingssteun stimuleren we de vestiging van nieuwe bedrijven of de transformatie van bestaande bedrijven richting innovatieve productieprocessen

OD Voor een beperkt aantal sectoren en thema's voorzien we specifieke instrumenten gericht op bepaalde doelgroepen van bedrijven of thema's.

3-3 Met ons beleid richten we ons ook op specifieke nichesectoren zoals de Vlaamse filmindustrie en kleine ondernemingen die geconfronteerd worden met een sluiting als gevolg van openbare werken.

TCF - RUIMTELIJKE ECONOMIE

SD 4- Een geschikt vestigingsmilieu voor elke onderneming

In een dichtbevolkte regio zoals Vlaanderen is het waarborgen van voldoende ruimte om te ondernemen van cruciaal belang voor de economische groei en het welzijn van de bevolking. Ondernemers hebben ruimte nodig om hun activiteiten uit te breiden, nieuwe ideeën te ontwikkelen en innovatieve projecten te realiseren. Ons beleid is er op gericht om

de economische ruimte optimaal te gebruiken om zo steeds in een gezond aanbod van beschikbare bedrijventerreinen te voorzien.
We doe dit aan de hand van:
- *Ontwikkeling van bedrijventerreinen en brownfields*
- *Monitoren van ruimtegebruik*
- *Aantrekkelijke handelskernen*

VLAIO zet een werking op zodat elke onderneming in Vlaanderen over een geschikt vestigingsmilieu beschikt. Prioritaire aandacht gaat hierbij naar:
- *Aantrekkelijke Handelskernen;*
- *Verweefbare activiteiten in de kernen;*
- *Kmo-zones en grootschalige bedrijventerreinen voor niet-verweefbare activiteiten door (her)inrichting van bedrijventerreinen en brownfields;*
- *Incubatoren en acceleratoren.*

OD 4-1 We zetten in op de ontwikkeling van bedrijventerreinen en brownfields
Op basis van het actieplan Ruimte voor Bedrijvigheid nemen we verschillende initiatieven voor de optimale benutting van de bestaande bedrijventerreinen, en aanpak van knelpuntterreinen en strategische reserves en de (her)ontwikkeling van nieuwe terreinen en brownfields.
OD 4-2 We monitoren het economisch ruimtegebruik op bedrijventerreinen
We zetten in op een betere monitoring van het economisch ruimtegebruik op en buiten bedrijventerreinen met het oog op een betere onderbouwing van het ruimtelijk-economisch beleid en de evolutie naar een volwaardig bovenlokaal aanbodbeheer van bedrijventerreinen en opdat informatie over de beschikbare bedrijfsruimte helpt om het juiste bedrijf op de juiste plaats te krijgen.
OD 4-3 We zorgen voor aantrekkelijke handelskernen
We dragen bij aan een performanter beleid rond leegstaande bedrijfsruimten.

TEG - ALGEMEEN FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
SD 5 - We ondersteunen het excelleren in door nieuwsgierigheid gedreven fundamenteel wetenschappelijk onderzoek als basis voor toekomstige technologische doorbraken.
Excellent fundamenteel wetenschappelijk onderzoek vormt de ruggengraat van technologische vooruitgang. Hoewel het vaak als abstract of theoretisch wordt ervaren, is het juist deze vorm van onderzoek die de bouwstenen levert voor toekomstige innovaties. Fundamenteel onderzoek richt zich op het begrijpen van de basisprincipes van natuur, materie, energie, leven en informatie. Zonder deze kennis zouden veel technologische toepassingen simpelweg niet mogelijk zijn. Zo legde de kwantummechanica de basis voor halfgeleiders en daarmee voor computers, terwijl de relativiteitstheorie essentieel bleek voor de ontwikkeling van GPS-technologie. Ook het ontrafelen van de structuur van DNA heeft geleid tot doorbraken in de biotechnologie en de gepersonaliseerde geneeskunde. Veel doorbraken ontstaan niet uit een directe zoektocht naar een oplossing, maar uit onderzoek dat wordt gedreven door nieuwsgierigheid. Lasers bijvoorbeeld werden aanvankelijk gezien als een "oplossing zonder probleem", maar zijn nu onmisbaar in communicatie, geneeskunde en industrie. Het internet is eveneens ontstaan uit fundamenteel onderzoek naar netwerken en informatieoverdracht.

Fundamenteel onderzoek levert niet alleen kennis op, maar draagt ook bij aan de ontwikkeling van mensen. Universiteiten en onderzoeksinstellingen leiden onderzoekers op die leren kritisch te denken en complexe problemen te analyseren. Deze onderzoekers dragen later bij aan innovatie, zowel binnen de academische wereld als in de industrie.

Door te investeren in fundamenteel onderzoek bouwen samenlevingen aan een kennisreserve die kan worden aangesproken bij onverwachte uitdagingen, zoals

pandemieën, klimaatverandering en de energietransitie. De snelle ontwikkeling van mRNA-vaccins was bijvoorbeeld niet mogelijk geweest zonder decennia aan fundamenteel biologisch en medisch onderzoek.

Kortom, fundamenteel onderzoek is onmisbaar indien we de toekomstige welvaart van Vlaanderen willen verzekeren. We stimuleren het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen via het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) en de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF). Daarnaast voorzien we in flankerende maatregelen om de loopbaan van onderzoekers aantrekkelijk te houden.

OD 5-1 We maken van FWO het huis van élke excellente onderzoeker.
Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO) is hét centrale financieringsagentschap voor fundamenteel en strategisch basisonderzoek in Vlaanderen. Het FWO stimuleert excellent onderzoek met impact, zowel binnen Vlaanderen als internationaal, en draagt bij aan kennisverruiming en sociaaleconomische waardecreatie.

De Vlaamse overheid voorziet jaarlijks substantiële middelen voor het FWO, verdeeld over fundamenteel onderzoek, strategisch basisonderzoek, klinisch wetenschappelijk onderzoek, onderzoeksinfrastructuur en werkingsmiddelen.

Het FWO opereert binnen het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid als een onafhankelijk agentschap dat via internationale peerreview de beste onderzoeksvoorstellen selecteert. Deze selectie gebeurt op basis van excellentie, met aandacht voor gelijkheid, diversiteit en inclusie. Het FWO is ook betrokken bij strategische beleidsdoelstellingen zoals Open Science en kennisveiligheid.

Het FWO ondersteunt onderzoekers via:
- *Mandaten en beurzen voor aspiranten, postdocs en professoren.*
- *Projectfinanciering voor fundamenteel en strategisch onderzoek.*
- *Onderzoeksinfrastructuur via open oproepen en gerichte investeringen.*
- *Internationale samenwerking, o.a. via mobiliteitsbeurzen en deelname aan Europese programma's zoals EOSC.*
- *Coaching en publicatieondersteuning voor popularisering van onderzoek.*

OD 5-2 We optimaliseren de huidige onderzoeksfinanciering voor onze Vlaamse universiteiten
We maken de onderzoeksfinanciering van de Vlaamse universiteiten efficiënter, transparanter en toekomstgericht. We bekijken hoe de verschillende financieringskanalen, in het bijzonder het BOF en de FWO-programma's, zich tot elkaar verhouden en hoe complementariteit en een optimale inzet van middelen kunnen worden versterkt. Daarnaast wordt verder ingezet op Open Science en kwaliteitsvolle kennisdeling, onder meer via de uitvoering van het nieuwe Vlaamse Beleidsplan Open Science 2026-2030.
OD 5-3 We leveren inspanningen om de onderzoekersloopbaan aantrekkelijk te houden voor alle onderzoekers
We waarborgen een aantrekkelijk en toekomstgericht loopbaanperspectief voor onderzoekers in Vlaanderen. Daarbij wordt ingezet op de ondersteuning van jonge onderzoekers via de Omkadering Jonge Onderzoekers (OJO), de ontwikkeling van transversale vaardigheden, aandacht voor het psychosociaal welzijn van onderzoekers en een inclusieve onderzoeksomgeving. Daarnaast streven we naar een bredere waardering van onderzoekersprestaties, waarbij naast

wetenschappelijke output ook bijdragen op het vlak van open science, kennisvalorisatie, wetenschapscommunicatie, interdisciplinariteit en maatschappelijke impact worden erkend. Zo versterken we de aantrekkelijkheid en duurzaamheid van onderzoekersloopbanen binnen en buiten de academische wereld.

TEH - DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
SD 6 - We excelleren internationaal in thematische wetenschapsdomeinen.
Vlaanderen huisvest een indrukwekkende rijkdom aan wetenschappelijke expertise. Via financieringskanalen zoals het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) en het Industrieel Onderzoeksfonds (IOF) ondersteunen we onze universiteiten bij deze excellentie en stimuleren we grensverleggend onderzoek dat Vlaanderen op de wereldkaart plaatst.
Naast de universiteiten die internationaal erkend zijn en de thuisbasis vormen van toponderzoekers in uiteenlopende domeinen kent Vlaanderen ook een ecosysteem van thematisch gespecialiseerde kennisinstellingen die een cruciale rol spelen in het verdiepen en verbreden van onze wetenschappelijke sterktes. Deze instellingen richten zich op specifieke maatschappelijke en wetenschappelijke uitdagingen en dragen bij aan de ontwikkeling van kennis die direct relevant is voor het beleid en de samenleving.
Binnen deze groep van instellingen, bevinden zich ook de zes Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI's). Ze doen zowel fundamenteel onderzoek als wetenschappelijke onderbouwing van beleidsbeslissingen door toegepast onderzoek. De VWI's spelen een cruciale rol in de beleidsvoorbereiding en -evaluatie voor landbouw, natuurbescherming, watergebonden infrastructuur, kunst en onroerend erfgoed.
Vanuit mijn beleid ondersteunen we het excellent onderzoek in Vlaanderen binnen diverse thematische wetenschappelijke instellingen en meerdere VWI's. Onderzoeksresultaten van hoge kwaliteit dragen bij tot het vergroten van onze kennis en bieden mogelijkheden tot latere economische en maatschappelijke valorisatie.

OD 6-1 We bouwen onze wetenschappelijke instellingen in Vlaanderen verder uit zodat ze excellent onderzoek kunnen uitvoeren in internationale context in thematische wetenschapsdomeinen.
We ondersteunen de Vlaamse wetenschappelijke instellingen als centra van excellentie binnen hun thematische domeinen. Door te investeren in onderzoekskwaliteit, internationale samenwerking, talent, kennisinfrastructuur en een sterk institutioneel kader creëren we de voorwaarden voor hoogstaand onderzoek dat inspeelt op maatschappelijke en beleidsrelevante uitdagingen. Zo dragen deze instellingen bij aan de internationale positie van Vlaanderen als innovatieve en kennisgedreven regio en wordt de wetenschappelijke basis voor beleid, economie en samenleving versterkt
OD 6-2 We versterken de identiteit van onze zes Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen door hun onderzoeksbeleid en -output op te volgen en te integreren in het brede Vlaamse wetenschap- en innovatiebeleid
We verankeren de zes Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen binnen het Vlaamse wetenschap- en innovatiebeleid. Door hun onderzoeksbeleid en onderzoeksresultaten actief op te volgen, hun zichtbaarheid te versterken en samenwerking met universiteiten en andere kennisinstellingen te stimuleren, bevorderen we hun bijdrage aan een sterk en complementair onderzoeks- en innovatie-ecosysteem. Zo versterken we de rol van de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen als producenten van excellente, beleidsrelevante kennis en als volwaardige partners binnen het Vlaamse onderzoekslandschap.

TEI - STRATEGISCH BASISONDERZOEK

SD 7-1 We willen internationaal uitmunten in excellent, strategisch basisonderzoek, zijnde vernieuwend onderzoek dat, in geval van wetenschappelijk succes, een vooruitzicht biedt op latere economische of maatschappelijke toepassingen (onder de vorm van een nieuwe generatie van producten, processen of diensten).
Strategisch basisonderzoek richt zich op vernieuwend wetenschappelijk onderzoek dat vertrekt vanuit een concrete maatschappelijke of economische nood. Het doel is om op termijn oplossingen te bieden via nieuwe producten, processen of diensten. Strategisch basisonderzoek is hiermee de motor van een kenniseconomie zoals Vlaanderen. Het combineert wetenschappelijke excellentie met maatschappelijke relevantie en vormt een onmisbare schakel tussen fundamenteel onderzoek en toegepast onderzoek.
Voor het FWO betreft dit vernieuwend onderzoek dat in geval van wetenschappelijk succes een vooruitzicht biedt voor latere economische of maatschappelijke toepassingen. Dit grensverleggend onderzoek kan aan de basis liggen van een oplossing voor de grote maatschappelijke uitdagingen (milieu, mobiliteit, gezondheid,…) van vandaag.

Onder dit ISE vallen onder andere:
- *Doctoraatsbeurzen voor onderzoek met een economisch of economisch-maatschappelijk toegepast karakter;*
- *Onderzoeksprojecten binnen het programma Strategisch Basisonderzoek (SBO);*
- *Onderzoeksprojecten binnen de thematische oproep: 'Innovatie in de landbouw en voedingssector;*
- *Onderzoeksprojecten binnen de thematische oproep: 'Circulaire economie';*
- *Onderzoeksprojecten gefinancierd met subsidie van de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) (zie verder ISE "Valorisatie onderzoeksresultaten").*

OD We streven naar een degelijk aanbod van FWO-mandaten strategisch basisonderzoek.
We waarborgen een sterk en toegankelijk aanbod aan financieringsinstrumenten voor strategisch basisonderzoek. Via mandaten, onderzoeksprojecten en thematische oproepen ondersteunen we onderzoekers bij de ontwikkeling van vernieuwende kennis die kan bijdragen aan toekomstige economische en maatschappelijke toepassingen. Zo versterken we de brug tussen fundamenteel onderzoek en valorisatie en dragen we bij aan de wetenschappelijke, maatschappelijke en economische uitdagingen van Vlaanderen.

TEJ - ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR
SD 8 - We garanderen de toegang tot state-of-the-art onderzoeksinfrastructuur teneinde onze onderzoekers in staat te stellen om internationaal te excelleren.
Om hoogstaand innovatief onderzoek te kunnen uitvoeren is er ook onderzoeksinfrastructuur nodig op topniveau. Alleen zo zijn onze onderzoekers in staat om nieuwe kennis en technologieën te ontwikkelen. Die infrastructuur trekt ook op haar beurt internationale topwetenschappers aan om hier in Vlaanderen baanbrekend onderzoek te verrichten. Op het vlak van technologische ontwikkelingen gaat het vandaag razendsnel. Als gevolg van die snelle vooruitgang, wordt onderzoeksinfrastructuur ook steeds complexer en duurder. Daarom blijft de Vlaamse overheid investeren in moderne onderzoeks-infrastructuur. Waar nodig en nuttig doen we dat binnen internationale samenwerkingsverbanden. Alleen zo kunnen we een modern en onderzoeksvriendelijk ecosysteem uitbouwen en behouden.

OD 8-1 We stellen een roadmap op voor (internationale) onderzoeksinfrastructuur.
We ontwikkelen een geïntegreerde en toekomstgerichte visie op onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen. Via een roadmap brengen we de beschikbare onderzoeksinfrastructuren, investeringsnoden en strategische prioriteiten in kaart en creëren we een kader voor duurzame en doordachte

investeringen. Daarbij wordt aandacht besteed aan samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven en andere actoren, de aansluiting op internationale infrastructuren en Europese roadmaps, en de ontwikkeling van passende financierings- en exploitatiemodellen. Zo versterken we de toegankelijkheid, duurzaamheid en internationale positionering van het Vlaamse onderzoekslandschap en creëren we de randvoorwaarden voor wetenschappelijke excellentie, innovatie en maatschappelijke impact.

OD 8-2 We voorzien in programma's voor internationale en voor zware en middelzware onderzoeksinfrastructuur.

We bieden onderzoekers in Vlaanderen toegang tot state-of-the-art onderzoeksinfrastructuur die noodzakelijk is voor excellent en internationaal competitief onderzoek. Via gerichte programma's voor middelzware, zware en internationale onderzoeksinfrastructuur ondersteunen we investeringen in geavanceerde onderzoeksfaciliteiten, stimuleren we samenwerking tussen kennisinstellingen en versterken we de deelname van Vlaanderen aan internationale onderzoeksnetwerken en infrastructuren. Zo creëren we de voorwaarden voor wetenschappelijke doorbraken, innovatie, kennisvalorisatie en een sterke internationale positionering van het Vlaamse onderzoekslandschap.

OD 8-3 We ontsluiten informatie over (internationale) onderzoeksinfrastructuren van voldoende grootte of die infrastructuren die kenbaar wensen gemaakt te worden naar een groter publiek opdat onderzoeksinfrastructuur sneller kan gevonden worden, gebruikt en innovatie versneld kan worden.

We vergroten de toegankelijkheid, zichtbaarheid en benutting van onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen. Door informatie over Vlaamse en internationale onderzoeksinfrastructuren op een gestructureerde en gebruiksvriendelijke manier te ontsluiten, ondersteunen we onderzoekers, kennisinstellingen en bedrijven bij het vinden van relevante faciliteiten, expertise en samenwerkingsmogelijkheden. Zo bevorderen we een efficiënter gebruik van beschikbare infrastructuur, versterken we kennisuitwisseling en samenwerking en creëren we de voorwaarden voor meer innovatie, valorisatie en maatschappelijke impact van onderzoek.

OD 8-4 We zetten FRIS in voor economische valorisatie van onderzoeksresultaten.

We verhogen de economische en maatschappelijke valorisatie van onderzoeksresultaten door onderzoeksinformatie breed toegankelijk en herbruikbaar te maken. Via FRIS ontsluiten we informatie over onderzoekers, onderzoeksprojecten, publicaties, infrastructuren, expertise en andere onderzoeksoutputs, zodat kennis sneller haar weg vindt naar ondernemingen, maatschappelijke toepassingen en nieuwe samenwerkingen. Door de zichtbaarheid en vindbaarheid van onderzoek te vergroten en aansluiting te zoeken bij nationale en internationale informatieplatformen, versterken we de doorstroming van kennis naar innovatie, economische groei en maatschappelijke impact.

OD 8-5 We investeren verder in de onderzoeksprogramma's cybersecurity en artificiële intelligentie waarbij we top strategisch basisonderzoek in Vlaanderen versterken

We bouwen de wetenschappelijke en technologische leiderspositie van Vlaanderen in strategische digitale domeinen verder uit. Via gerichte investeringen in onderzoeksprogramma's rond artificiële intelligentie en cybersecurity versterken we excellent strategisch basisonderzoek dat inspeelt op maatschappelijke en economische uitdagingen. We ondersteunen de ontwikkeling van nieuwe kennis, talent en expertise in deze sleuteltechnologieën en creëren de voorwaarden voor een brede doorstroming van onderzoeksresultaten naar innovatie, toepassingen en economische meerwaarde. Zo versterken we de concurrentiekracht, digitale weerbaarheid en strategische autonomie van Vlaanderen.

OD 8-6 We werken verder aan een Vlaams kennisveiligheidsbeleid.
We versterken de kennisveiligheid binnen het Vlaamse onderzoeks- en innovatie-ecosysteem. We ondersteunen kennisinstellingen en onderzoekers bij het beheersen van risico's die kunnen ontstaan in internationale onderzoeks- en samenwerkingsverbanden, met aandacht voor de bescherming van strategische kennis, technologie en onderzoeksresultaten. Door risicobewustzijn te verhogen, ondersteunende instrumenten en expertise verder uit te bouwen en de samenwerking met federale, Europese en internationale partners te versterken, creëren we een kader waarin open wetenschap en internationale samenwerking hand in hand gaan met veiligheid, integriteit en strategische autonomie.

TEK - POST INITIEEL ONDERWIJS
SD 9 - We stellen managementschools in staat post-initieel onderwijs te verstrekken en maatschappelijke dienstverlening aan ons industrieel weefsel aan te bieden, gefundeerd op excellent wetenschappelijk onderzoek.
Managementscholen zoals Antwerp Management School (AMS) en Vlerick nemen een unieke positie in binnen het Vlaamse hoger onderwijs. Zij bieden postinitieel onderwijs voor professionals met een academische achtergrond en combineren wetenschappelijke kennis met praktijkgerichte inzichten. Hun onderzoek is sterk gericht op actuele en toegepaste thema's, vaak in directe samenwerking met het bedrijfsleven.
Dankzij een uitgebreid netwerk met bedrijven en alumni stimuleren ze valorisatie van kennis en dragen ze bij aan het industrieel weefsel van Vlaanderen. Hun rol is complementair aan die van de universiteiten, vooral waar snelle toepassing en benutting van kennis centraal staan. Gerichte ondersteuning is nodig om hun onderzoeksfunctie te versterken.

OD 9-1 We ondersteunen het onderzoek aan toonaangevende business schools in Vlaanderen.
We ondersteunen de onderzoekswerking van de toonaangevende business schools in Vlaanderen. Door de ontwikkeling van hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek op het raakvlak van management, ondernemerschap, innovatie en maatschappelijke transities te ondersteunen, dragen we bij aan de internationale uitstraling van deze instellingen en aan de verdere ontwikkeling van kennis die relevant is voor ondernemingen, organisaties en beleidsmakers. Zo versterken we de verbinding tussen academisch onderzoek, managementpraktijk en economische en maatschappelijke valorisatie.

TFL - BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK
SD 10 - We slaan de brug tussen wetenschap en economische en maatschappelijke toepassing in strategische wetenschapsdomeinen.
Om Vlaanderen te positioneren als een toonaangevende regio in onderzoek en innovatie, zetten we via onze strategische onderzoekscentra actief in op het versterken van de brug tussen wetenschappelijke kennis en haar economische en maatschappelijke toepassingen. Deze centra vormen de kern van onze thematische onderzoeksfinanciering en zijn cruciale schakels in het Vlaamse O&O&I-ecosysteem.
De strategische onderzoekscentra opereren binnen convenanten die hen structurele middelen bieden voor zowel onderzoek als onderzoeksinfrastructuur. Ze zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van strategisch basisonderzoek dat vertrekt vanuit concrete maatschappelijke of economische noden, met het oog op latere valorisatie in de vorm van nieuwe producten, processen of diensten.
Deze strategische doelstelling wordt concreet gerealiseerd via een geïntegreerde financieringsaanpak, waarbij de centra fungeren als katalysatoren voor kennisdiffusie,

valorisatie en internationale samenwerking. Ze zijn niet enkel uitvoerders van excellent onderzoek, maar ook bruggenbouwers tussen wetenschap en samenleving.

> OD 10-1 We spelen de aantrekkelijkheid en troeven van onze 4 strategische onderzoekscentra (SOC's): imec, VIB, VITO en Flanders Make nog meer uit en zetten nog sterker in op valorisatie en samenwerking met Vlaamse ondernemingen, in het bijzonder kmo's.
> *We verhogen verder de internationale aantrekkingskracht en maatschappelijke en economische impact van de Vlaamse strategische onderzoekscentra. Door te investeren in excellent strategisch onderzoek, kennisvalorisatie en samenwerking met ondernemingen ondersteunen we de ontwikkeling en verspreiding van innovatieve technologieën en toepassingen die bijdragen aan duurzame economische groei en maatschappelijke vooruitgang. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor de toegankelijkheid van kennis en expertise voor Vlaamse ondernemingen, in het bijzonder kmo's, zodat onderzoeksresultaten sneller kunnen doorstromen naar innovatie, investeringen en nieuwe economische activiteiten.*

TFM - VALORISATIE ONDERZOEKSRESULTATEN
SD 11 - We streven ernaar om tot de internationale top te behoren in het valoriseren van kennis aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen.
Vlaanderen beschikt over een sterk kennislandschap, gedragen door universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstellingen. Deze genereren niet alleen hoogwaardige wetenschappelijke output, maar spelen ook een sleutelrol in het omzetten van kennis naar economische en maatschappelijke meerwaarde. De ambitie om tot de internationale top te behoren in kennisvalorisatie is dan ook een strategische hefboom voor duurzame groei, concurrentiekracht en maatschappelijke vooruitgang.
Binnen het Vlaamse O&O&I-systeem wordt valorisatie benaderd als een circulair en interactief proces. Universiteiten en hogescholen vervullen hierin complementaire rollen: fundamenteel onderzoek voedt praktijkgerichte toepassingen, terwijl praktijkvragen nieuwe academische inzichten genereren. Deze wisselwerking vormt de kern van een robuust ecosysteem waarin kennis wordt gedeeld, toegepast en opgeschaald.
De Vlaamse overheid ondersteunt deze dynamiek via gerichte investeringen in kennis- en technologietransfer, internationale samenwerking en infrastructuur voor kennisdiffusie. Door in te zetten op sterke valorisatiecapaciteit en een geïntegreerde systeembenadering, wordt Vlaanderen gepositioneerd als een toonaangevende regio in het benutten van academische kennis voor economische en maatschappelijke impact

> OD 11-1 We ondersteunen een financieringsprogramma voor de valorisatie van kennis.
> *We versterken de valorisatie van kennis en onderzoeksresultaten uit Vlaamse kennisinstellingen. Via een gericht financieringsprogramma ondersteunen we de ontwikkeling van innovatieve toepassingen, technologieoverdracht, ondernemerschap en samenwerking tussen kennisinstellingen, ondernemingen en maatschappelijke actoren. Zo stimuleren we de doorstroming van onderzoeksresultaten naar economische en maatschappelijke meerwaarde en versterken we de bijdrage van onderzoek en innovatie aan de competitiviteit en welvaart van Vlaanderen.*

TFN - INNOVATIEKRACHT ONDERNEMINGEN
SD 12 - We streven naar impactvol innoveren in ondernemingen en clusters en een optimale kennisverspreiding.
Vlaanderen wil ondernemingen en clusters versterken in hun innovatiekracht en tegelijk zorgen voor een brede verspreiding van kennis. Deze strategische doelstelling is een

kernonderdeel van het O&O&I-beleid en draagt bij aan economische groei en maatschappelijke vooruitgang.

Via programma's zoals SPARK en innovatiemandaten worden bedrijven gestimuleerd om samen te werken met kennisinstellingen. Dit versnelt de toepassing van onderzoek in de praktijk en vergroot de impact van innovatie. Kennisverspreiding gebeurt via actieve samenwerking en ondersteuning van kmo's en sectoren.

Door beleidsprioriteiten zoals AI, klimaat en productiviteit te koppelen aan gerichte innovatie-instrumenten, bouwt Vlaanderen aan een ecosysteem waarin kennis snel en effectief wordt omgezet in waardevolle toepassingen.

Deze strategische doelstelling maken we concreet via:
- *Stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven*
- *Verstrekken van steun aan innoverende ondernemingen*
- *Stimuleren van samenwerking in clusters*
- *Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties*
- *Deelnemen aan Europese defensie- en veiligheidsinitiatieven*

OD 12-1 Stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven
We ondersteunen de samenwerking tussen onderzoekers en ondernemingen om de ontwikkeling, uitwisseling en toepassing van kennis te bevorderen. Door onderzoekers en bedrijven dichter bij elkaar te brengen, stimuleren we gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten, versterken we de doorstroming van kennis naar de praktijk en creëren we meer kansen voor economische en maatschappelijke valorisatie. Zo dragen we bij aan een sterker innovatie-ecosysteem, een hogere competitiviteit van ondernemingen en een grotere impact van onderzoek op de samenleving.
OD 12-2 Verstrekken van steun aan innoverende ondernemingen
We ondersteunen ondernemingen bij het ontwikkelen en realiseren van innovatie. Via gerichte steunmaatregelen stimuleren we investeringen in onderzoek, ontwikkeling en kennisopbouw en ondersteunen we ondernemingen bij het omzetten van innovatieve ideeën naar nieuwe producten, diensten, processen en toepassingen. Zo versterken we het innovatievermogen van ondernemingen en dragen we bij aan de concurrentiekracht, productiviteitsgroei en duurzame ontwikkeling van de Vlaamse economie.
OD 12-3 Stimuleren van samenwerking in clusters
We stimuleren de samenwerking tussen ondernemingen, kennisinstellingen en andere innovatieactoren via krachtige clusterwerkingen. Door expertise, kennis en middelen samen te brengen rond gemeenschappelijke uitdagingen en opportuniteiten stimuleren we innovatie, kennisdiffusie en gezamenlijke investeringen. Zo versterken we de concurrentiekracht van ondernemingen, versnellen we de ontwikkeling en toepassing van innovatieve oplossingen en vergroten we de bijdrage van innovatie aan economische en maatschappelijke transities.
OD 12-4 Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties
We versterken de brede verspreiding en toepassing van kennis, technologie en innovatie. Door onderzoeksresultaten toegankelijk en bruikbaar te maken voor ondernemingen, organisaties en maatschappelijke actoren stimuleren we de opname van nieuwe kennis en technologieën in de praktijk. Zo vergroten we de impact van onderzoek en innovatie, versterken we de innovatiecapaciteit van ondernemingen en dragen we bij aan economische en maatschappelijke vooruitgang.
OD 12-5 Deelnemen aan Europese defensie- en veiligheidsinitiatieven

We faciliteren de deelname van Vlaamse actoren aan Europese en internationale defensie- en veiligheidsinitiatieven. Door organisaties te ondersteunen bij hun deelname aan samenwerkingsprogramma's, onderzoeks- en innovatieprojecten en internationale netwerken vergroten we hun toegang tot kennis, expertise en financiering. Zo versterken we de internationale verankering van het Vlaamse innovatie-ecosysteem en vergroten we de bijdrage van Vlaamse kennis en technologie aan de veiligheids- en defensie-uitdagingen van morgen.

TLO - WETENSCHAPSCOMMUNICATIE

SD 13 - Vlaanderen op de kaart zetten als topregio op het vlak van wetenschap, technologie en innovatie

Deze doelstelling beoogt een internationale positionering van Vlaanderen als kennisregio. Door de kwaliteit van onderzoek en onderzoekers zichtbaar te maken, willen we het vertrouwen in Vlaamse wetenschap versterken en Vlaanderen aantrekkelijker maken voor samenwerking en investeringen.

OD 13-1 Het versterken van de uitstraling van de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen

We streven naar een grotere, internationale uitstraling van het Vlaamse onderzoekslandschap. Door de kwaliteit van het onderzoek, de expertise van onderzoekers en de sterktes van onze kennisinstellingen zichtbaar te maken, verhogen we de aantrekkelijkheid van Vlaanderen als locatie voor onderzoek, samenwerking en innovatie. Zo dragen we bij aan de internationale positionering van Vlaanderen als toonaangevende kennisregio en versterken we onze capaciteit om talent, investeringen en partnerschappen aan te trekken.

SD 14 - Het brede publiek duidelijk, eenvoudig en genuanceerd informeren over de voortgang en de doorbraken in deze domeinen

Wetenschap moet toegankelijk zijn. Deze doelstelling focust op het begrijpelijk en genuanceerd communiceren van wetenschappelijke inzichten, zodat burgers beter geïnformeerd zijn en zich betrokken voelen bij technologische en maatschappelijke evoluties.

OD 14-1 Het actief laten participeren van burgers aan wetenschappelijk onderzoek

We willen burgers actief betrekken bij wetenschappelijk onderzoek en innovatie. Door participatieve onderzoeksvormen en burgerwetenschapsprojecten te ondersteunen, stimuleren we de samenwerking tussen onderzoekers, burgers en maatschappelijke actoren. Zo vergroten we de maatschappelijke relevantie van onderzoek, versterken we de wetenschappelijke geletterdheid en creëren we een sterker draagvlak voor wetenschap en innovatie in Vlaanderen.

OD 14-2 Intensievere afstemming tussen Departement WEWIS, VLAIO en FWO op het vlak van wetenschapscommunicatie

We zorgen voor een geïntegreerde en afgestemde aanpak van wetenschapscommunicatie binnen Vlaanderen. Door een nauwere samenwerking tussen het Departement WEWIS, VLAIO en het FWO versterken we de complementariteit van initiatieven, creëren we meer samenhang in de communicatie over wetenschap en innovatie en vergroten we de impact en zichtbaarheid van het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid.

SD 15 - Iedereen sensibiliseren voor het maatschappelijk, economisch en cultureel belang van wetenschappen en technologie

Wetenschap raakt alle domeinen van het leven. Deze doelstelling wil het bewustzijn vergroten over hoe wetenschap bijdraagt aan maatschappelijke uitdagingen, economische ontwikkeling en culturele verrijking. Dit draagt bij aan een breder draagvlak voor onderzoek en innovatie.

OD 15-1 Het versterken van kennis van wetenschap en innovatie om zo extra maatschappelijk draagvlak te creëren

We verhogen de kennis van wetenschap en innovatie in de samenleving. Door wetenschappelijke inzichten, onderzoeksresultaten en technologische ontwikkelingen toegankelijk te maken voor een breed publiek vergroten we het begrip voor en de betrokkenheid bij wetenschap en innovatie. Zo dragen we bij aan een sterker maatschappelijk draagvlak voor onderzoek, technologische vooruitgang en evidence-based besluitvorming.

SD 16 - Jongeren stimuleren tot studie- en beroepskeuzes in deze STEMrichtingen

Om de toekomstige innovatiecapaciteit te verzekeren, is het cruciaal dat meer jongeren kiezen voor STEM-opleidingen. Deze doelstelling sluit aan bij de STEM-agenda 2030 en wil via gerichte communicatie en rolmodellen jongeren inspireren tot STEM-studies en -beroepen.

OD 16-1 Het stimuleren van de instroom van jongeren in STEM-studierichtingen en beroepen in complementariteit met de STEM-agenda 2030

We maken meer jongeren warm voor STEM-studierichtingen en STEM-beroepen. Door interesse in wetenschap, technologie, engineering en wiskunde te stimuleren en jongeren in contact te brengen met STEM-toepassingen en rolmodellen, versterken we hun talentontwikkeling en studiekeuzes. Zo dragen we bij aan een grotere instroom in STEM-opleidingen en ondersteunen we de beschikbaarheid van de vaardigheden en competenties die nodig zijn voor de maatschappelijke en economische uitdagingen van de toekomst.

Overkoepelende doelstellingen

De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken

Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen

Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren

Extra investeren in O&O&I en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie

Prestatie indicatoren

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN

Benaming	Perceptie kredietbelemmeringen
Definitie	Het percentage ongunstige interpretaties van de huidige kredietvoorwaarden door de ondernemingen
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	13,4%
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	%
Tijdstip van laatst gekende waarde	(maart_26) - geraadpleegd op 18/8/26
Streefwaarde/ -norm/ -richting	20.8% (gemiddelde laatste 5 jaar)

Beleidsmatige relevantie	Deze indicator fungeert als vroegtijdige graadmeter voor de mate waarin ondernemingen kredietvoorwaarden als knellend ervaren, met rechtstreekse implicaties voor investeringscapaciteit en dus voor de doelstelling "vlotte toegang tot financiering en risicokapitaal". Als perceptie-indicator reageert hij snel op wijzigingen in rente, zekerheidsstelling, kosten en niet-prijsvoorwaarden en signaleert hij kredietkrapte dan wel versoepeling. De uitkomst wordt echter sterk beïnvloed door exogene factoren (ECB-rente, macrocyclus, bankregelgeving), waardoor de attribueerbaarheid aan Vlaams beleid beperkt is. Vlaanderen kan flankerend bijsturen via waarborgen, achtergestelde leningen en het versterken van alternatieve financieringskanalen en Europese cofinanciering. De indicator wordt signaalgestuurd gebruikt en geïnterpreteerd in samenhang met instrument-nabije metrics (bv. PMV-portfoliovolumes).
Budgettaire relevantie	De indicator "perceptie kredietbelemmeringen" heeft een signaalfunctie voor de budgettaire massa van dit ISE. Een stijging van het aandeel ondernemingen dat kredietvoorwaarden als ongunstig ervaart, kan aanleiding geven tot een verhoogde vraag naar Vlaamse financieringsinstrumenten zoals waarborgen, achtergestelde leningen en participaties via PMV. Hierdoor kan het noodzakelijk zijn om de budgettaire enveloppes voor deze instrumenten aan te passen of uit te breiden. De indicator dekt echter niet de volledige budgettaire massa van het ISE, omdat hij enkel het sentiment rond toegang tot bankfinanciering meet en geen rechtstreeks verband heeft met de uitgaven voor alle financieringsinstrumenten (zoals equity, cofinanciering, Europese middelen). De indicator is vooral relevant voor het deel van het ISE dat betrekking heeft op de waarborg- en kredietinstrumenten, en minder voor de bredere investerings- en participatiekanalen.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	De indicator is het pure percentage ondernemingen dat in de driemaandelijkse enquête aangeeft dat de kredietvoorwaarden (zoals rentetarieven, gevraagde waarborgen of administratieve rompslomp) op dat moment ongunstig zijn
Bron	RKO (Register van kredieten aan ondernemingen) + NBB
Meetfrequentie	kwartaalmeting
Kwaliteitsbeoordeling	De NBB voert deze bevraging in België uit als onderdeel van een breder Europees initiatief: de SAFE (Survey on the Access to Finance of Enterprises)
Reeds gebruikt in andere documenten	o.a. in het driemaandelijkse Conjunctuurbericht van de Nationale Bank van België (NBB), publicaties van het Observatorium voor het krediet aan ondernemingen, en de kwartaalrapporten van de ECB over de financiering van kmo's

Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Projecten in portfolio bij PMV
Definitie	aantal projecten in portfolio het voorbije jaar (dus huidig jaar - 1)
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	1.878
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantallen
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Er wordt geen kwantitatieve streefwaarde vooropgesteld. Het is nuttig om de evolutie van de projecten te monitoren maar zowel een daling als stijging kunnen positief zijn. Een daling doordat er minder nood is aan bijkomende financiering, een stijging doordat veel interessante projecten financiering krijgen.
Beleidsmatige relevantie	De indicator "projecten in portfolio bij PMV" meet het aantal projecten dat in het voorbije jaar via PMV werd gefinancierd of verzekerd (leningen, waarborgen, participaties). Dit levert concrete, instrument-nabije informatie over de effectieve toegang van Vlaamse ondernemingen—met nadruk op kmo's en groeiers—tot publieke financieringshefbomen. Daardoor is hij beleidsmatig relevant als monitor voor bereik en inzet van het Vlaams instrumentarium en als signaal om de kalibratie (ticketgrootte, voorwaarden, doelgroep) bij te sturen. Tegelijk is de indicator contextgevoelig: schommelingen kunnen voortkomen uit projectgrootte, portfoliomix of conjunctuur, en zowel een stijging als een daling kan beleidsmatig gunstig geïnterpreteerd worden (minder marktfalen of net meer crowd-in in transitie-/groeiprojecten).
Budgettaire relevantie	De indicator heeft een rechtstreekse en instrument-specifieke budgettaire vertaling. Meer projecten impliceren doorgaans hogere toewijzingen/kapitaal en waarborgcapaciteit aan PMV, potentiële risicokosten (provisies/trekkingen) en beheerkosten, gecompenseerd door terugbetalingen, exits en Europese hefboom. Omgekeerd kan een daling het budgettair beslag verlichten. Budgetopvolging gebeurt daarom signaalgestuurd.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	aantal projecten in PMV portfolio

Bron	pmv
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	entiteit specifieke telling
Reeds gebruikt in andere documenten	jaarverslag pmv
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TCC - ONDERNEMERSCHAP

Benaming	Overlevingsgraad na 5 jaar
Definitie	De overlevingsgraad van starters na 5 jaar
Type indicator	Kwantitatieve
Laatst gekende waarde	62,7%
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	%
Tijdstip van laatst gekende waarde	2024, geraadpleegd 18/8/2026
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Hoewel de overlevingsgraad sterk afhankelijk is van land, sector en aard van onderneming, wordt internationaal een overlevingsgraad na 5 jaar van rond de 50% als goed beschouwd. Vlaanderen scoort historisch hoger, dus als streefwaarde zouden we 60% naar voor schuiven
Beleidsmatige relevantie	Hoewel de overlevingsgraad sterk afhankelijk is van land, sector en aard van onderneming, wordt internationaal een overlevingsgraad na 5 jaar van rond de 50% als goed beschouwd. Vlaanderen scoort historisch hoger, dus als streefwaarde zouden we 60% naar voor schuiven
Budgettaire relevantie	Instrumenten zoals coaching, ondernemingsplanbegeleiding, opleidings- en adviessteun kunnen de overlevingskansen van starters positief beïnvloeden, maar het macro-economisch klimaat blijft een bepalende factor. De budgettaire impact van deze indicator is dus vooral zichtbaar in de middelen die worden ingezet voor begeleiding en opleiding van starters. Er is geen rechtstreeks verband tussen de hoogte van het budget en de overlevingsgraad, maar een verhoogde inzet op begeleiding en ondersteuning kan wel bijdragen aan een hogere duurzaamheid van ondernemingen. De indicator dekt niet de volledige budgettaire massa van het ISE, maar is vooral relevant voor het deel van het budget dat gericht is op het versterken van de levensvatbaarheid van nieuwe ondernemingen.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee

Soort indicator	Effect
Berekening	De overlevingsgraad van starters na 5 jaar
Bron	Statistiek Vlaanderen en Statbel op basis van KBO
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	Betrouwbare bron
Reeds gebruikt in andere documenten	beleidsdocumenten beleidsveld EWI
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 8 Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Bereik dienstverleners contract ondernemerschap
Definitie	Deze indicator geeft aan hoeveel deelnemers bereikt werden met de dienstverlening van de partners van het VLAIO-netwerk die aangesteld werden via de overheidsopdracht ondernemerschap en innovatieversnelling.
Type indicator	Kwantitatieve
Laatst gekende waarde	11205
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Geen streefwaarde
Beleidsmatige relevantie	Deze indicator toont in welke mate het VLAIO-netwerk via de overheidsopdracht ondernemers (in spe) effectief bereikt met begeleiding en dienstverlening. Als output-nabije graadmeter geeft hij aan of toeleiding en toegankelijkheid van ondersteuning werken en of drempels (info, skills, netwerk) daadwerkelijk worden verlaagd—cruciaal voor de doelstelling “meer en sterkere ondernemers”.

Budgettaire relevantie	De indicator "bereik dienstverleners contract ondernemerschap" heeft een rechtstreekse budgettaire relevantie. Een groter bereik betekent doorgaans dat er meer capaciteit nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van extra uren begeleiding, meer trajecten of bijkomende events, wat leidt tot hogere operationele uitgaven binnen de contracten met netwerkpartners. Omgekeerd zal een daling in het bereik het beslag op het budget verminderen. Deze indicator dekt het deel van het ISE dat betrekking heeft op de operationele uitgaven voor dienstverlening en begeleiding van (startende) ondernemers. De budgettaire planning gebeurt hier signaalgestuurd: een stijging in het bereik kan aanleiding geven tot een verhoging van de middelen, terwijl een daling het budgettair beslag kan verlichten. De indicator heeft een rechtstreekse budgettaire link: meer bereik impliceert doorgaans meer capaciteit (uren begeleiding, trajecten, events) en dus hogere operationele aanwending binnen de contracten met netwerkpartners; omgekeerd vermindert een daling het beslag.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Eigen berekening VLAIO
Bron	VLAIO jaarverslag
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	administratieve data
Reeds gebruikt in andere documenten	VLAIO jaarverslag
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 8 Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Aantal oprichtingen
Definitie	Procentuele verandering van het aantal oprichtingen (van btw-plichtigen) groepeert de entiteiten die de hoedanigheid van btw-plichtige hebben op 31 december van het geobserveerde jaar, maar niet op 31 december van het jaar ervoor.
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	-4,51%
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	%

Tijdstip van laatst gekende waarde	2024 -geraadpleegd op 18/8/26
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Wijzigend; 5-jarig lopend gemiddeld groeipercentage: 5,5% (2018-2024)
Beleidsmatige relevantie	Deze indicator is een kernmaat voor ondernemerschapsdynamiek: hij toont in welke mate burgers en teams effectief de stap naar oprichting zetten, en weerspiegelt zo het ondernemingsklimaat en de ondernemerschapscultuur. Als effectindicator wordt hij mede gestuurd door conjunctuur en regelgeving, maar hij is beleidsmatig relevant omdat hij de breedte van de instroom in het ondernemersbestand aangeeft en zo aangeeft of maatregelen rond beeldvorming, VLAIO-netwerk en drempelverlaging voldoende doorstroom richting oprichting genereren
Budgettaire relevantie	Budgettair vertaalt deze indicator zich vooral indirect: een stijging in het aantal oprichtingen kan leiden tot een grotere vraag naar begeleidingstrajecten, campagnes en monitoring, waardoor de capaciteitsnoden bij het VLAIO-netwerk en partners toenemen. Daarnaast kunnen inhoudelijke accenten, zoals doelgroepgerichte acties of methodieken voor kansengroepen, en de nood aan monitoring en evaluatie, een impact hebben op de benodigde middelen. Omdat het volume conjunctuurgevoelig is, wordt in de BBT-cyclus gewerkt met een gemiddelde als streefwaarde. De indicator dekt dus niet de volledige budgettaire massa van het ISE, maar is vooral relevant voor de operationele middelen die ingezet worden voor begeleiding, campagnes en monitoring.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Ja
Soort indicator	Effect
Berekening	procentuele verandering
Bron	VSA/Statbel + WEWIS berekening
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	5-jaarlijk
Reeds gebruikt in andere documenten	
Link naar website Statistiek Vlaanderen	https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/ondernemingen/oprichtingen-van-ondernemingen
Koppeling SDG/LSA	SDG 8 Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen
Koppeling SDG/LSA Andere	

TCD - GROEI-ONDERSTEUNING KMO'S EN GROEIBEDRIJVEN

Benaming	Aantal gesteunde ondernemingen

Definitie	Deze indicator geeft aan hoeveel ondernemingen steun toegekend werd met de instrumenten van VLAIO die gericht zijn op de ondersteuning van groeibedrijven (kmo-groeisubsidie, schaalklaar)
Type indicator	Kwantitatieve
Laatst gekende waarde	15
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	geen streefwaarde
Beleidsmatige relevantie	De beleidsmatige relevantie van deze indicator ligt in het feit dat hij een outputnabije maat is voor het bereik en de toegankelijkheid van het ondersteuningsbeleid. De indicator maakt het mogelijk om te monitoren of het beleid erin slaagt om kmo's en groeibedrijven effectief te activeren en te ondersteunen bij hun groeitraject. Een stijgend aantal gesteunde ondernemingen wijst op een goede toegankelijkheid en relevantie van de instrumenten, terwijl een daling kan wijzen op minder vraag, hogere selectiviteit of een verschuiving naar andere vormen van ondersteuning. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te tonen in welke mate het beleid daadwerkelijk bijdraagt aan het versterken van de groei en veerkracht van Vlaamse ondernemingen.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator is direct: er is een rechtstreeks verband tussen het aantal gesteunde ondernemingen en de beschikbare budgetten voor deze instrumenten. Meer aanvragen of een hogere instroom betekent een groter beslag op de begroting. De budgettaire planning gebeurt signaalgestuurd: bij stijgende vraag kan het nodig zijn om de budgetten te verhogen of te herverdelen; bij dalende vraag kan het budgettair beslag afnemen. De effectiviteit van de ingezette middelen wordt geëvalueerd aan de hand van het bereik, de additionele investeringen en de gerealiseerde groei bij de gesteunde bedrijven. Deze indicator dekt het operationele deel van het ISE dat betrekking heeft op de uitgaven voor groeiondersteuning.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Aandeel extreme groeiers naar werkgelegenheid (20%) in totale ondernemingsbevolking 10+ ondernemingen. Internationaal: gelijkaardig maar meetkundig gemiddelde en 10%
Bron	VLAIO jaarverslag
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	administratieve data

Reeds gebruikt in andere documenten	VLAIO jaarverslag
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	LSA 2025.3 Ondernemingsklimaat verbeteren door regelgeving te vereenvoudigen, de regelgevingsinstrumenten te verbeteren en administratieve lasten te verminderen
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Aantal extreme groeiers
Definitie	Aandeel extreme groeiers naar werkgelegenheid (20%) in totale ondernemingsbevolking 10+ ondernemingen. Internationaal: gelijkaardig maar meetkundig gemiddelde en 10%
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	3,69%
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	%
Tijdstip van laatst gekende waarde	2024, geraadpleegd en berekend op 24/08/26
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Het vijfjarig gemiddelde zouden we naar voor kunnen schuiven als streefwaarde, dit ligt op 3,51%
Beleidsmatige relevantie	De beleidsmatige relevantie van deze indicator ligt in het feit dat hij inzicht geeft in de mate waarin het Vlaamse ondernemingsklimaat en het ondersteuningsbeleid erin slagen om bedrijven te laten doorgroeien tot zogenaamde "gazellen". Een stijgend aandeel extreme groeiers wijst erop dat het beleid de juiste randvoorwaarden creëert voor doorgroei, zoals toegang tot groeifinanciering, talent, markten en innovatie-instrumenten. De indicator fungeert als signaal voor het detecteren van groeibarrières: wanneer het aandeel extreme groeiers daalt, kan dit aanleiding geven tot beleidsbijsturing, bijvoorbeeld door het versterken van risicokapitaal, het verminderen van administratieve lasten of het gericht ondersteunen van groeisectoren. De indicator ondersteunt zo de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid daadwerkelijk bijdraagt aan het versterken van de groeicapaciteit en veerkracht van Vlaamse bedrijven.

Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator is indirect. Het aandeel extreme groeiers wordt in belangrijke mate bepaald door het macro-economisch klimaat en structurele factoren, maar het beleid kan via gerichte investeringen in groeiondersteuning, innovatie en talentontwikkeling de randvoorwaarden voor groei verbeteren. Een stijging van het aantal extreme groeiers kan leiden tot een hogere vraag naar groeiondersteunende instrumenten (zoals groeisubsidies, coaching, innovatiepremies), wat een impact kan hebben op de benodigde budgetten. De budgettaire planning gebeurt signaalgestuurd: bij een toename van het aantal groeiers kan het nodig zijn om de beschikbare enveloppes te verhogen of te herverdelen.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	Aandeel extreme groeiers naar werkgelegenheid (20%) in totale ondernemingsbevolking 10+ ondernemingen. Internationaal: gelijkaardig maar meetkundig gemiddelde en 10%
Bron	Departement WEWIS
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	Internationaal: gelijkaardig maar meetkundig gemiddelde en 10%
Reeds gebruikt in andere documenten	beleidsrapporten
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	
Koppeling SDG/LSA Andere	

TCF - RUIMTELIJKE ECONOMIE

Benaming	ruimtegebruik op bedrijventerreinen
Definitie	Verhouding van de oppervlakte in gebruik voor economische functies (bebouwd en onbebouwd) én infrastructuur op de totale oppervlakte van de bedrijventerreinen
Type indicator	Kwantitatieve
Laatst gekende waarde	78,9%
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	%
Tijdstip van laatst gekende waarde	2026
Streefwaarde/ -norm/ -richting	80%

Beleidsmatige relevantie	De indicator "ruimtegebruik op bedrijventerreinen" meet de verhouding van de oppervlakte die effectief in gebruik is voor economische functies (bebouwd en onbebouwd) en infrastructuur, ten opzichte van de totale oppervlakte van de bedrijventerreinen. Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht geeft in de mate waarin bedrijventerreinen efficiënt worden benut. Een hoge score wijst op een optimale invulling van de beschikbare ruimte, wat aansluit bij de doelstelling om schaarse ruimte maximaal in te zetten voor economische activiteiten. Een lagere score kan wijzen op onderbenutting, leegstand of oneigenlijk gebruik, en vormt een signaal voor het beleid om gericht in te grijpen via herontwikkeling, activering van reservezones of het aanpakken van leegstand. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het creëren van een gezond aanbod van beschikbare en kwalitatieve bedrijfsruimte, afgestemd op de noden van ondernemingen en sectoren.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de investeringen die nodig zijn voor de ontwikkeling, herontwikkeling en optimalisatie van bedrijventerreinen. Beleidsmaatregelen zoals subsidies voor heraanleg, ondersteuning van gebiedsgerichte partnerschappen en investeringen in infrastructuur zijn gericht op het verhogen van de benuttingsgraad en het verbeteren van de kwaliteit van de bedrijfszones. De mate waarin deze middelen bijdragen aan een hogere score op de indicator hangt samen met de effectiviteit van de gekozen beleidsinstrumenten en de samenwerking met lokale actoren. Door in te zetten op een doordachte en vraaggestuurde aanwending van middelen, kan het beleid flexibel inspelen op evoluties in ruimtegebruik en de veranderende behoeften van het ondernemingslandschap. De indicator dekt dus vooral het deel van het ISE dat betrekking heeft op investeringen in en ondersteuning van bedrijventerreinen en ruimtelijk-economische projecten.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	Verhouding van de oppervlakte in gebruik voor economische functies (bebouwd en onbebouwd) én infrastructuur op de totale oppervlakte van de bedrijventerreinen
Bron	GIS-databank
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	verekening VLAIO
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie

Koppeling SDG/LSA Andere	

TEG - ALGEMEEN FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Benaming	GOVERD en HERD t.o.v. EU
Definitie	De O&O-uitgaven in publieke sector t.o.v. BBPR (regionaal BBP). Deze indicator is gestandaardiseerd t.o.v. het EU-gemiddelde
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	130,1
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	score (100 = EU-gemiddelde)
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Score conform innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht geeft in de mate waarin het Vlaamse onderzoek internationaal tot de absolute top behoort. Een hoge score wijst op wetenschappelijke excellentie, sterke onderzoeksnetwerken en een gunstig onderzoeks- en financieringsklimaat. De indicator maakt het mogelijk om te monitoren of het beleid erin slaagt om onderzoekers en instellingen te ondersteunen bij het realiseren van toonaangevende wetenschappelijke output, wat op termijn bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Vlaanderen voor talent en investeringen, en aan de basis ligt van toekomstige innovatie.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de investeringen die nodig zijn om excellent fundamenteel onderzoek mogelijk te maken. De effecten van deze investeringen worden doorgaans pas na verloop van tijd zichtbaar, omdat het traject van financiering tot publicatie en citatie meerdere jaren kan beslaan. Het beleid richt zich daarom op het duurzaam ondersteunen van onderzoeksinstellingen, het bieden van competitieve financieringskanalen en het creëren van een stimulerende omgeving voor wetenschappelijke doorbraken. De indicator dekt niet de volledige budgettaire massa van het ISE, maar is vooral relevant voor het deel van het budget dat wordt ingezet op het stimuleren van wetenschappelijke excellentie en internationale zichtbaarheid.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	RIS-berekening
Bron	RIS (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en)

Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	internationaal scoreboard
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Aantal gestarte projecten via BOF- en FWO-financiering
Definitie	Som van het aantal projecten en mandaten via BOF- en FWO-financiering gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	2339
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025, berekening juli 2026
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Het is niet wenselijk om een streefwaarde te bepalen vermits de grootte van de projecten het aantal kan beïnvloeden
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid onderzoekers in staat stelt om fundamenteel onderzoek uit te voeren. Een voldoende groot aantal gefinancierde projecten wijst op een breed en toegankelijk onderzoekslandschap, waarin talent de kans krijgt om vernieuwende ideeën te ontwikkelen en bij te dragen aan de kennisbasis van Vlaanderen. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het stimuleren van wetenschappelijke creativiteit en excellentie
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator is rechtstreeks: het aantal gefinancierde projecten hangt direct samen met de beschikbare middelen voor BOF en FWO. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid meer onderzoekers en projecten ondersteunen, wat op termijn bijdraagt aan de wetenschappelijke en maatschappelijke impact van het Vlaamse onderzoek. De indicator dekt het operationele deel van het ISE dat betrekking heeft op de uitgaven voor project- en mandaatfinanciering.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output

Berekening	Som van het aantal projecten en mandaten via BOF- en FWO-financiering gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Bron	FRIS (https://www.researchportal.be/nl)
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	eigen berekening
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Top 10 meest geciteerde wetenschappelijke artikels t.o.v. EU (RIS-indicator)
Definitie	Het aantal wetenschappelijke publicaties in de top-10% meest geciteerde publicaties wereldwijd t.o.v. het totaal aantal publicaties. Deze indicator is gestandaardiseerd t.o.v. het EU-gemiddelde
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	139,7
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	score (100 = EU-gemiddelde)
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Score conform innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht geeft in de mate waarin het Vlaamse onderzoek internationaal tot de absolute top behoort. Een hoge score wijst op wetenschappelijke excellentie, sterke onderzoeksnetwerken en een gunstig onderzoeks- en financieringsklimaat. De indicator maakt het mogelijk om te monitoren of het beleid erin slaagt om onderzoekers en instellingen te ondersteunen bij het realiseren van toonaangevende wetenschappelijke output, wat op termijn bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Vlaanderen voor talent en investeringen, en aan de basis ligt van toekomstige innovatie.

Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de investeringen die nodig zijn om excellent fundamenteel onderzoek mogelijk te maken. De effecten van deze investeringen worden doorgaans pas na verloop van tijd zichtbaar, omdat het traject van financiering tot publicatie en citatie meerdere jaren kan beslaan. Het beleid richt zich daarom op het duurzaam ondersteunen van onderzoeksinstellingen, het bieden van competitieve financieringskanalen en het creëren van een stimulerende omgeving voor wetenschappelijke doorbraken. De indicator dekt niet de volledige budgettaire massa van het ISE, maar is vooral relevant voor het deel van het budget dat wordt ingezet op het stimuleren van wetenschappelijke excellentie en internationale zichtbaarheid.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	RIS - score
Bron	RIS (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en)
Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	Internationaal Scoreboard
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TEH - DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Benaming	Aantal projecten gefinancierd onder deze ISE
Definitie	Som van het aantal projecten en mandaten gefinancierd door FWO-fundamenteel klinische mandaten, FWO-toegepast biomedisch onderzoek of uitgevoerd aan het Orpheus Instituut, KMDA, de Alamire Foundation, VLIZ, Plantentuin Meise, gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	115
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025, meting 23 juli 2026

Streefwaarde/ -norm/ -richting	Een streefwaarde is arbitrair vermits het aantal kan afhangen van de grootte van de projecten.
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid onderzoekers en instellingen in staat stelt om diepgaand en vernieuwend onderzoek te doen binnen strategisch gekozen domeinen. Een voldoende groot aantal gefinancierde projecten wijst op een breed en toegankelijk onderzoekslandschap, waarin thematische expertise wordt opgebouwd en versterkt. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het uitbouwen van Vlaamse sterktes in prioritaire wetenschapsdomeinen.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator is rechtstreeks: het aantal gefinancierde projecten hangt direct samen met de beschikbare middelen voor domeinspecifiek onderzoek. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid meer onderzoekers en projecten ondersteunen in de gekozen domeinen, wat op termijn bijdraagt aan de wetenschappelijke, maatschappelijke en economische impact van het Vlaamse onderzoek. De indicator dekt het volledige ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Som van het aantal projecten en mandaten gefinancierd door FWO-fundamenteel klinische mandaten, FWO-toegepast biomedisch onderzoek of uitgevoerd aan het Orpheus Instituut, KMDA, de Alamire Foundation, VLIZ, Plantentuin Meise, gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Bron	FRIS (https://www.researchportal.be/nl)
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	FRIS berekening
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TEI - STRATEGISCH BASISONDERZOEK

Benaming	Privaat - publiek copublicaties ten opzichte van EU-gemiddelde
Definitie	Het aantal privaat-publieke co-publicaties t.o.v. het totaal aantal publicaties. Deze wordt gestandaardiseerd tov EU-gemiddelde.
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	139,6

Meeteenheid van de laatst gekende waarde	score (100 = EU-gemiddelde)
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Conform score innovatieleider
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht geeft in de mate waarin het Vlaamse onderzoekslandschap erin slaagt om bruggen te slaan tussen kennisinstellingen en bedrijven. Een hoge score wijst op een vruchtbare wisselwerking tussen wetenschap en industrie, wat essentieel is voor het versnellen van innovatie, het valoriseren van onderzoeksresultaten en het versterken van de economische en maatschappelijke impact van onderzoek. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te tonen of het beleid effectief bijdraagt aan het stimuleren van samenwerking en kennisoverdracht tussen publieke en private partners.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de middelen die worden ingezet om samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven te stimuleren, bijvoorbeeld via strategische onderzoeksprogramma's, cofinanciering, valorisatie-instrumenten en gezamenlijke projecten. Door gerichte investeringen kan het beleid de interactie tussen publieke en private actoren versterken en zo bijdragen aan een hogere score op deze indicator. De indicator is relevant voor het volledige budget onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	RIS berekening
Bron	RIS (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en)
Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	internationale scoreboard
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Aantal projecten door de kanalen voor strategisch basisonderzoek

Definitie	Som van het aantal projecten gefinancierd door kanalen voor strategisch basisonderzoek gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	214
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025, meting 23 juli 2026
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Er worden zo'n 220 projecten per jaar verwacht
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid onderzoekers en consortia in staat stelt om vernieuwend, toepassingsgericht onderzoek te doen dat aansluit bij maatschappelijke en economische uitdagingen. Een voldoende groot aantal gefinancierde projecten wijst op een breed en toegankelijk onderzoekslandschap, waarin excellentie en relevantie hand in hand gaan. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het realiseren van een sterke pijplijn van kennis die kan uitmonden in valorisatie en impact
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator is direct: het aantal gefinancierde projecten hangt direct samen met de beschikbare middelen voor strategisch basisonderzoek. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid meer onderzoekers en projecten ondersteunen, wat op termijn bijdraagt aan de innovatiekracht en het concurrentievermogen van Vlaanderen. De indicator is relevant voor het volledige budget onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Som van het aantal projecten gefinancierd door kanalen voor strategisch basisonderzoek gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Bron	FRIS (https://www.researchportal.be/nl)
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	eigen berekening
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TEJ - ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR

Benaming	Het aantal actieve infrastructuren
Definitie	Som van het aantal infrastructuren (ontdubbeld) beschikbaar in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	855
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025, berekening 23 juli 2026
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Er werd geen streefwaarde voorop gesteld
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid erin slaagt om een breed en toegankelijk aanbod van onderzoeksfaciliteiten te realiseren. Een voldoende groot en gevarieerd infrastructuurlandschap is essentieel om onderzoekers in staat te stellen grensverleggend werk te verrichten, samenwerkingen aan te gaan en in te spelen op nieuwe wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het versterken van de onderzoeksbasis en het verhogen van de internationale aantrekkingskracht van het Vlaamse onderzoeks- en innovatiesysteem. Het is daarbij belangrijk te benadrukken dat deze indicator vooral een kwantitatief beeld geeft; de kwaliteit, benuttingsgraad en strategische positionering van de infrastructuren zijn aanvullende aandachtspunten in de beleidsopvolging.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de investeringen die nodig zijn voor de bouw, vernieuwing, uitrusting en het onderhoud van onderzoeksinfrastructuren. Beleidsmaatregelen zoals gerichte oproepen, cofinanciering en deelname aan internationale infrastructuren vergen substantiële en vaak meerjarige middelen. De effecten van deze investeringen worden doorgaans over een langere termijn zichtbaar, omdat de realisatie en operationalisering van infrastructuren tijd vergt. Door voldoende en strategisch budget te voorzien, kan het beleid inspelen op de noden van de onderzoeksgemeenschap, nieuwe wetenschappelijke kansen benutten en de concurrentiepositie van Vlaanderen als kennisregio versterken. De indicator is relevant voor het hele budget onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Som van het aantal infrastructuren (ontdubbeld) beschikbaar in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar

Bron	FRIS (https://www.researchportal.be/nl)
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	FRIS berekening
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TEK - POST INITIEEL ONDERWIJS

Benaming	Het aantal projecten in business schools
Definitie	Som van het aantal projecten gefinancierd door de business schools gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	7
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025, berekening 23 juli 2026
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Er werd geen streefwaarde voorop gesteld
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid erin slaagt om praktijkgericht en academisch onderzoek binnen de managementscholen te stimuleren. Een voldoende aantal projecten wijst op een dynamische onderzoeksomgeving, waarin actuele managementvraagstukken worden onderzocht en vertaald naar het onderwijs en de dienstverlening aan bedrijven. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan de versterking van de kennisbasis, de innovatiekracht en de internationale positionering van de Vlaamse managementscholen
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator is rechtstreeks: het aantal onderzoeksprojecten hangt direct samen met de beschikbare middelen voor onderzoek aan managementscholen. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid meer projecten ondersteunen, wat bijdraagt aan de kwaliteit en de impact van het postinitieel onderwijs en de dienstverlening aan het bedrijfsleven. De inzet van middelen maakt het mogelijk om in te spelen op actuele trends en noden in het Vlaamse ondernemingslandschap, en om de aansluiting tussen academisch onderzoek en de praktijk te versterken. De indicator is relevant voor het hele budget onder dit ISE.

Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Som van het aantal infrastructuren (ontdubbeld) beschikbaar in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 23 juli van het huidig jaar
Bron	FRIS (https://www.researchportal.be/nl)
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	FRIS- berekening
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TFL - BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK

Benaming	aantal spin-offs van SOC's per jaar
Definitie	Som van het aantal spin-offs zoals gerapporteerd in de jaarverslagen van de SOC’s
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	8
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	9 (5 jarig gemiddelde)
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid erin slaagt om fundamentele onderzoeksresultaten om te zetten in economische activiteit en ondernemerschap. Een voldoende aantal spin-offs wijst op een vruchtbare valorisatiecultuur, waarin kennis en technologie daadwerkelijk hun weg vinden naar de markt. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het stimuleren van ondernemerschap, het creëren van nieuwe economische activiteiten en het versterken van het Vlaamse innovatie-ecosysteem.

Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de middelen die worden ingezet voor valorisatie-instrumenten, incubatoren, begeleidingstrajecten en pre-seedfinanciering. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid onderzoekers en SOC's ondersteunen bij het identificeren, ontwikkelen en vermarkten van innovatieve ideeën, wat op termijn bijdraagt aan een hogere valorisatiegraad en economische impact. Het genereren van spin-offs is één van vele doelstellingen van de SOCs. Deze indicator dekt dus maar een deel van het budget onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Som van het aantal spin-offs zoals gerapporteerd in de jaarverslagen van de SOC's
Bron	jaarverslagen SOC's
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	eigen berekening
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Aantal octrooien van SOC's per jaar
Definitie	Som van het aantal ingediende octrooien zoals gerapporteerd in de jaarverslagen van de SOC's
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	241
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Er wordt geen streefwaarde vooropgesteld vermits deze doorheen de jaren schommelen.

Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid erin slaagt om kennis en technologie te beschermen en te valoriseren. Een voldoende aantal octrooien wijst op een actieve strategie om intellectuele eigendom te beheren en te benutten, wat essentieel is voor het aantrekken van investeringen, het aangaan van samenwerkingen en het versterken van de concurrentiepositie van Vlaamse innovaties. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het beschermen en valoriseren van onderzoeksresultaten.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator blijkt uit de middelen die worden ingezet voor octrooibescherming, valorisatieondersteuning en begeleiding van onderzoekers bij het aanvragen en beheren van octrooien. Door gerichte investeringen kan het beleid de drempels voor octrooiering verlagen en de impact van Vlaamse innovaties op de markt vergroten. Aangezien octrooiering slechts één manier is om te valoriseren, dekt deze indicator maar een deel van het ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Som van het aantal ingediende octrooien zoals gerapporteerd in de jaarverslagen van de SOC’s
Bron	jaarverslagen SOC's
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	eigen berekening
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TFM - VALORISATIE ONDERZOEKSRESULTATEN

Benaming	Aantal projecten IOF in FRIS per jaar
Definitie	Aantal mandaten en projecten, gefinancierd vanuit IOF (volgens startjaar van het mandaat of project)
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	157
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025, berekening 23 juli 2026

Streefwaarde/ -norm/ -richting	Er wordt geen streefwaarde vooropgesteld vermits deze doorheen de jaren schommelen.
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid erin slaagt om valorisatie van academische kennis te stimuleren en te ondersteunen. Een voldoende groot aantal IOF-projecten wijst op een dynamisch valorisatielandschap, waarin kennis uit fundamenteel en toegepast onderzoek wordt omgezet in innovatieve producten, diensten, spin-offs en samenwerkingen met bedrijven. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het versterken van de brug tussen wetenschap en praktijk, en aan het vergroten van de economische en maatschappelijke impact van het Vlaamse onderzoek.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator is rechtstreeks: het aantal gefinancierde IOF-projecten hangt direct samen met de beschikbare middelen voor kennisvalorisatie aan universiteiten en hogescholen. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid meer projecten ondersteunen, wat bijdraagt aan de kwaliteit en de impact van kennisoverdracht, ondernemerschap en samenwerking met het bedrijfsleven. De inzet van middelen maakt het mogelijk om in te spelen op actuele trends en noden in het Vlaamse innovatie-ecosysteem, en om de aansluiting tussen academisch onderzoek en valorisatie te versterken. De indicator is relevant voor de uitgaven in het kader van het IOF onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Aantal mandaten en projecten, gefinancierd vanuit IOF (volgens startjaar van het mandaat of project)
Bron	FRIS (https://www.researchportal.be/nl)
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	FRIS-berekening
Reeds gebruikt in andere documenten	neen
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TFN - INNOVATIEKRACHT ONDERNEMINGEN

Benaming	Samenwerking innovatieve kmo’s t.o.v. het EU-gemiddelde
Definitie	Het aantal kmo’s met innovatieve samenwerkingsovereenkomsten tegenover het totaal aantal kmo’s, gestandaardiseerd voor EU-gemiddelde

Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	216,5
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	score (100 = EU-gemiddelde)
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat samenwerking een belangrijke hefboom is voor kennisdeling, kruisbestuiving en het versnellen van innovatie. Een hoge score wijst op een open en verbonden innovatie-ecosysteem, waarin kmo's actief participeren aan netwerken en gezamenlijke projecten. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid erin slaagt om samenwerking en collectieve innovatie te stimuleren.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de middelen die worden ingezet voor samenwerkingsprojecten, clusterinitiatieven en cofinanciering van collectieve innovatie. Door gerichte investeringen kan het beleid de drempels voor samenwerking verlagen en de impact van innovatie-inspanningen vergroten. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	RIS-indicator
Bron	RIS (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en)
Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	internationale scoreboard
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Tewerkstelling in innovatieve bedrijven t.o.v. het EU-gemiddelde
Definitie	Tewerkstelling in kennisintensieve ondernemingen tegenover totale tewerkstelling, gestandaardiseerd voor EU-gemiddelde
Type indicator	Kwalitatieve

Laatst gekende waarde	160,9
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	score (100 = EU-gemiddelde)
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin innovatie bijdraagt aan kwalitatieve en toekomstgerichte werkgelegenheid in Vlaanderen. Een hoge score wijst op een economie die inzet op kennis, technologie en toegevoegde waarde. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te tonen of het beleid effectief bijdraagt aan het creëren van duurzame jobs in innovatieve sectoren.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie blijkt uit de middelen die worden ingezet voor het stimuleren van innovatie, opleiding en talentontwikkeling in kennisintensieve sectoren. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid de groei van kennisintensieve werkgelegenheid ondersteunen en zo bijdragen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	RIS-berekening
Bron	RIS (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en)
Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	internationale scoreboard
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 8 Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Businessprocesinnovatoren t.o.v. het EU-gemiddelde
Definitie	Aantal kmo’s die een nieuwe procesinnovatie introduceren t.o.v. het totaal aantal kmo’s, gestandaardiseerd voor EU-gemiddelde
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	177,2

Meeteenheid van de laatst gekende waarde	score (100 = EU-gemiddelde)
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin ondernemingen hun interne processen vernieuwen, bijvoorbeeld door digitalisering, automatisering of organisatorische vernieuwing. Een hoge score wijst op een dynamisch en lerend bedrijfsleven dat inspeelt op efficiëntie, duurzaamheid en veranderende marktomstandigheden. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te tonen of het beleid effectief bijdraagt aan het versterken van de innovatiecapaciteit en de aanpassingskracht van Vlaamse ondernemingen.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie blijkt uit de middelen die worden ingezet voor programma's en instrumenten die procesinnovatie ondersteunen, zoals digitaliseringssubsidies, adviesverlening en opleidingen. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid ondernemingen stimuleren om te investeren in procesvernieuwing en zo bijdragen aan een hogere innovatiegraad. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	RIS-berekening
Bron	RIS (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en)
Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	internationale scoreboard
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Aantal innoverende ondernemingen
Definitie	Aandeel innoverende ondernemingen in Vlaanderen (% ondernemingen die een product- en/of bedrijfsprocesinnovatie hebben)
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	75%

Meeteenheid van de laatst gekende waarde	%
Tijdstip van laatst gekende waarde	2023
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Score cf. innovatieleiders (product- en bedrijfsprocesinnovatie)
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij een breed beeld geeft van de innovatiegraad in het Vlaamse bedrijfsleven. Een hoge score wijst op een wijdverspreide innovatiecultuur en een effectief ondersteuningsbeleid. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid erin slaagt om innovatie te stimuleren bij een brede groep ondernemingen, en niet enkel bij koplopers.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de middelen die worden ingezet voor algemene innovatie-instrumenten, sensibilisering en laagdrempelige ondersteuning. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid een breed bereik realiseren en de innovatiecapaciteit van het volledige ondernemingslandschap versterken. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	CIS - methode
Bron	CIS-enquête (ECOOM)
Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	internationale methode
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	BERD t.o.v. het EU-gemiddelde
Definitie	O&O-uitgaven van de bedrijven t.o.v. BBPR, gestandaardiseerd t.o.v. EU-gemiddelde
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	134,3
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	score (100= EU-gemiddelde)
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025

Streefwaarde/ -norm/ -richting	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid erin slaagt om ondernemingen te stimuleren tot investeren in innovatie. Een hoge score wijst op een sterke innovatiecultuur en een gunstig investeringsklimaat voor O&O in Vlaanderen. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het verhogen van de innovatie-intensiteit in het bedrijfsleven.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de middelen die worden ingezet om bedrijven te ondersteunen bij hun O&O-investeringen, bijvoorbeeld via subsidies, fiscale stimulansen en innovatieprogramma's. Door gerichte inzet van middelen kan het beleid bedrijven aanzetten tot meer en ambitieuzere innovatieprojecten, wat op termijn bijdraagt aan een hogere score op deze indicator. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	RIS-berekening
Bron	RIS (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en)
Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	internationale scoreboard
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Aantal gesteunde ondernemingen
Definitie	Het unieke aantal ondernemingen waaraan steun toegekend (huidig jaar-1) via onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten
Type indicator	Kwantitatieve
Laatst gekende waarde	357
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	aantal
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	geen streefwaarde

Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in het bereik en de toegankelijkheid van het ondersteuningsbeleid rond innovatie. De indicator maakt het mogelijk om te monitoren of het beleid erin slaagt om bedrijven effectief te activeren en te ondersteunen bij hun innovatieprojecten. Een stijgend aantal gesteunde ondernemingen wijst op een goede toegankelijkheid en relevantie van de instrumenten, terwijl een daling kan wijzen op minder vraag, hogere selectiviteit of een verschuiving naar andere vormen van ondersteuning. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te tonen in welke mate het beleid daadwerkelijk bijdraagt aan de innovatiekracht van het Vlaamse bedrijfsleven.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator is rechtstreeks: het aantal gesteunde ondernemingen hangt direct samen met de ingezette middelen voor innovatie. Een toename van het aantal aanvragen of een hogere instroom betekent een groter beslag op de begroting. De budgettaire planning houdt rekening met de evolutie van de indicator, zodat het beleid flexibel kan inspelen op veranderende noden en kansen in het bedrijfsleven. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Output
Berekening	Het unieke aantal ondernemingen waaraan steun toegekend (huidig jaar-1) via onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten
Bron	VLAIO jaarverslag
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	administratieve data
Reeds gebruikt in andere documenten	VLAIO jaarverslag
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 8 Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Productinnovatoren t.o.v. het EU-gemiddelde
Definitie	Aantal kmo’s die ten minste één productinnovatie initiëren t.o.v. totaal aantal kmo’s, gestandaardiseerd voor EU-gemiddelde.
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	151,9
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	score (100 = EU-gemiddelde)

Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	Conform score innovatieleiders
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht geeft in de mate waarin het beleid erin slaagt om ondernemingen te stimuleren tot het ontwikkelen en op de markt brengen van nieuwe of sterk verbeterde producten. Een hoge score wijst op een innovatief ondernemingsklimaat en een effectieve ondersteuning van productontwikkeling, wat essentieel is voor het concurrentievermogen van de Vlaamse economie. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid daadwerkelijk bijdraagt aan het verhogen van de innovatiegraad en de vernieuwing binnen het bedrijfsleven.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator komt tot uiting in de middelen die worden ingezet voor innovatie-instrumenten, zoals subsidies, adviestrajecten en innovatievouchers. Door gerichte inzet van middelen kan het beleid bedrijven stimuleren om te investeren in productinnovatie, wat op termijn bijdraagt aan een hogere score op deze indicator. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	RIS-berekening
Bron	RIS (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en)
Meetfrequentie	2-jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	internationale scoreboard
Reeds gebruikt in andere documenten	ja
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

TLO - WETENSCHAPSCOMMUNICATIE

Benaming	Algemene interesse in wetenschap
Definitie	In welke mate is de bevolging geïnteresseerd in wetenschap in het algemeen, gemeten op een 5-puntenschaal.
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	60,7%

Meeteenheid van de laatst gekende waarde	%
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	> 65%
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid erin slaagt om wetenschap toegankelijk en aantrekkelijk te maken voor het brede publiek. Een hoge of stijgende interesse wijst erop dat initiatieven rond wetenschapspopularisering, publieksactiviteiten, media-aandacht en educatieve programma's effectief bijdragen aan het vergroten van de wetenschappelijke geletterdheid en het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid daadwerkelijk bijdraagt aan het enthousiasmeren van jongeren, het informeren van burgers en het bevorderen van een positieve houding ten opzichte van wetenschap en technologie. Daarnaast vormt deze indicator een belangrijke barometer voor het succes van communicatiecampagnes en kan hij richting geven aan toekomstige beleidskeuzes, bijvoorbeeld door extra in te zetten op doelgroepen waar de interesse achterblijft.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator blijkt uit de middelen die worden ingezet voor wetenschapspopularisering, publiekscommunicatie en outreach-activiteiten. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid een breed scala aan initiatieven ondersteunen, inspelen op actuele maatschappelijke thema's en innovatieve vormen van communicatie ontwikkelen. De evolutie van de algemene interesse in wetenschap kan aanleiding geven tot het bijsturen van de budgettaire inzet, bijvoorbeeld door extra te investeren in doelgroepen of regio's waar de interesse lager is, of door succesvolle formats op te schalen. Zo draagt de budgettaire inzet bij aan het realiseren van een breed maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie in Vlaanderen. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.
Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	bevraging
Bron	wetenschapsbarometer
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	bevraging
Reeds gebruikt in andere documenten	Beleidsplan Wetenschapscommunicatie
Link naar website Statistiek Vlaanderen	

Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Benaming	Vertrouwen in wetenschap
Definitie	In welke mate heeft de bevolking vertrouwen in wetenschap en onderzoek in het algemeen, gemeten op een 5-puntenschaal.
Type indicator	Kwalitatieve
Laatst gekende waarde	71,5%
Meeteenheid van de laatst gekende waarde	%
Tijdstip van laatst gekende waarde	2025
Streefwaarde/ -norm/ -richting	streefdoel > 75%
Beleidsmatige relevantie	Beleidsmatig is deze indicator relevant omdat hij inzicht biedt in de mate waarin het beleid erin slaagt om wetenschap als betrouwbare bron van kennis en maatschappelijke vooruitgang te positioneren. Een hoog of stijgend vertrouwen wijst erop dat initiatieven rond wetenschapspopularisering, transparante communicatie en dialoog met het publiek bijdragen aan het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie. De indicator ondersteunt de strategische doelstelling door te monitoren of het beleid effectief bijdraagt aan het bevorderen van een positieve houding ten opzichte van wetenschap, het tegengaan van desinformatie en het stimuleren van evidence-based besluitvorming in de samenleving. Daarnaast vormt deze indicator een belangrijke barometer voor het succes van communicatiecampagnes en kan hij richting geven aan toekomstige beleidskeuzes, bijvoorbeeld door extra in te zetten op doelgroepen waar het vertrouwen lager is.
Budgettaire relevantie	De budgettaire relevantie van deze indicator blijkt uit de middelen die worden ingezet voor wetenschapspopularisering, publiekscommunicatie, outreach-activiteiten en initiatieven rond wetenschappelijke integriteit en transparantie. Door voldoende budget te voorzien, kan het beleid investeren in toegankelijke communicatie, dialoog met burgers, educatieve programma’s en het ondersteunen van wetenschappelijke instellingen bij het uitdragen van hun maatschappelijke rol. De evolutie van het vertrouwen in wetenschap kan aanleiding geven tot het bijsturen van de budgettaire inzet, bijvoorbeeld door extra te investeren in doelgroepen of regio’s waar het vertrouwen lager is, of door succesvolle formats op te schalen. Zo draagt de budgettaire inzet bij aan het realiseren van een breed maatschappelijk draagvlak en een veerkrachtige kennismaatschappij in Vlaanderen. De indicator dekt alle uitgaven onder dit ISE.

Gaat het om een Vlaamse Openbare Statistiek (VOS)?	Nee
Soort indicator	Effect
Berekening	bevraging
Bron	wetenschapsbarometer
Meetfrequentie	jaarlijks
Kwaliteitsbeoordeling	bevraging
Reeds gebruikt in andere documenten	Beleidsplan Wetenschapscommunicatie
Link naar website Statistiek Vlaanderen	
Koppeling SDG/LSA	SDG 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
Koppeling SDG/LSA Andere	

Budgettair kader Vlaamse Gemeenschap
TB0-1TBA2AB-IS - INTERNATIONALISERING

Korte inhoud
Op het begrotingsartikel internationalisering komen verschillende subsidies en werkingsmiddelen terecht rond internationale samenwerking rond het beleidsveld economie, wetenschap en innovatie. Het gaat dan onder meer over:

1. lidgeld internationale netwerken waaronder AAL, ERRIN, ECRIN. enz...
2. deelname internationale beurzen
3. ontvangen buitenlandse delegaties
4. zendingen uitgevoerd door experten in het kader van OESO, UNESCO en allerhande activiteiten
5. allerhande projecten en toetredingen
6. allerhande projectfinanciering
7. unesco Trustfonds Wetenschappen

Op dit begrotingsartikel worden toelagen aangerekend aan begunstigden binnen de Vlaamse consolidatiekring. Dit begrotingsartikel werd nieuw aangemaakt in de loop van 2026.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**0**	**0**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**0**	**0**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Bij BO 2027 wordt geen krediet voorzien op dit begrotingsartikel. Eventuele kredietbehoeften zullen tijdens het jaar worden opgevangen door middel van herverdelingen vanuit het begrotingsartikel TB0-1TBA2AB-WT.

TB0-1TBA2AB-WT - INTERNATIONALISERING

Korte inhoud

Op het begrotingsartikel internationalisering komen verschillende subsidies en werkingsmiddelen terecht rond internationale samenwerking rond het beleidsveld economie, wetenschap en innovatie. Het gaat dan onder meer over:

1. lidgeld internationale netwerken waaronder AAL, ERRIN, ECRIN. enz...
2. deelname internationale beurzen
3. ontvangen buitenlandse delegaties
4. zendingen uitgevoerd door experten in het kader van OESO, UNESCO en allerhande activiteiten
5. allerhande projecten en toetredingen
6. allerhande projectfinanciering
7. unesco Trustfonds Wetenschappen

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.283**	**1.283**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**1.283**	**1.283**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TFA2LX-IS	233	233	Eenmalig BO 2026: Herverdeling internationale lijn naar VITO ikv referentietaken VITO verificatiebureau VBBV
TB0-1TFA2LX-IS	-233	-233	Eenmalig: Herverdeling internationale lijn naar VITO ikv referentietaken VITO verificatiebureau VBBV voor 2027

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Voor de diverse uitgaven op dit begrotingsartikel wordt bij BO 2027 1.283 keuro voorzien, overeenstemmend met het krediet bij BA 2026. Dit krediet zal doorheen het jaar gebruikt worden voor onder meer de cofinanciering van Europese projecten waarvan de aanvragen slechts gedurende het jaar binnenkomen. De eenmalige compensatie uit 2026 vanuit dit begrotingsartikel naar VITO (TB0-1TFA2LX-IS), in het kader van de 'referentietaken VITO verificatiebureau VBBV', ten belope van 233 keuro wordt in 2027 hernomen.

TB0-1TBA2AC-WT - BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN

Korte inhoud
De kredieten op dit begrotingsartikel worden aangewend voor de conceptie, voorbereiding en uitvoering van acties met betrekking tot de beleidsvelden Economie, Wetenschappelijk Onderzoek, Innovatie en Wetenschapscommunicatie (m.a.w. de beleidsvelden die tot het voormalige beleidsdomein EWI behoren). Op dit begrotingsartikel worden onder meer (beleids)evaluaties betreffende die beleidsvelden en betreffende het thema ''Industrie'' aangerekend.

Verder worden op dit begrotingsartikel ook ad-hoc-studies, -evaluaties of -initiatieven aangerekend.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.323**	**1.323**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**1.323**	**1.323**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
In de loop van 2027 worden de volgende evaluaties uitgevoerd en/of afgerond:

- de ad hoc subsidies toegekend aan diverse actoren en dit binnen het kader van het beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2022-2030;
- het strategisch onderzoekscentrum Flanders Make;
- het convenant 2023-2027 met de Vlaamse Interuniversitaire raad (VLIR);
- RVO-Society;
- de Vlaamse Volkssterrenwachten;

- de tussentijdse evaluatie van de governance van het Vlaams Impulsprogramma voor Veiligheid en Defensie (VISD);
- PMV, inclusief Flanders Future Techfund (FFTF).

Daarnaast worden er in 2027 mogelijk een aantal systeemanalyses en/of -evaluaties afgerond die in 2026 werden opgestart.

De aanrekening van de middelen nodig voor de uitvoering van deze evaluaties en/of studies gebeurt op VAK 2026. Voor de uitvoering van deze evaluaties en/of studies worden externe consultants ingezet en de vereffening van de aldus aangegane verbintenissen, gebeurt in 2027 (VEK 2027).

In 2027 worden verder ook de evaluaties opgestart of voorbereid waarvan de aanrekening is voorzien op de vastleggingskredieten (VAK) van 2027. Het betreft onder meer de evaluaties van BOF, VABB-SHW, IOF en interfaceactiviteiten, OJO, VITO als SOC evenals (bijdrage aan de avaluatie van) het beheersreglement referentietaken 2024-2028, de beleidsplannen Artificiële Intelligentie (AI) en Cybersecurity (CS), EOS Wetenschap vzw, F.T.I. vzw, de expertisecellen Wetenschapscommunicatie en ECOOM.

In de loop van 2027 zal ook een onderzoeksbevraging worden uitgevoerd en dit naar analogie met de bevraging die in 2022 werd uitgevoerd. De resultaten van deze bevraging zullen onder meer aangewend worden ter ondersteuning van de evaluaties van een aantal instrumenten voor de financiering van onderzoek (onder meer Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF), Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interfaceactiviteiten, maatregelen voor de Omkadering van Jonge Onderzoekers (OJO) en FWO).

Daarnaast zullen ook nog een aantal systeemanalyses en/of evaluaties worden uitgevoerd naast de mogelijke uitvoering van een uitgaventoetsing.

Voor de verschillende vastleggingen en vereffeningen op dit begrotingsartikel, wordt bij BO 2027 een krediet voorzien van 1.323 keuro, overeenkomstig met het krediet bij BA 2026.

TB0-1TBA2AD-WT - BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN - VARIO

Korte inhoud

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) werd opgericht bij besluit van de Vlaamse Regering van 14 oktober 2016. De VARIO is een adviesraad in de zin van artikel 3 van het decreet van 18 juli 2003 Kaderdecreet Bestuurlijk Beleid.

De VARIO geeft advies omtrent het beleid inzake onderzoek, ontwikkeling, innovatie en ondernemerschap. Hiertoe stelt VARIO elk jaar onafhankelijk zijn werkprogramma op, waarin de activiteiten voor dat jaar worden beschreven. In de loop van het werkjaar kunnen nog nieuwe vragen om advies van de Vlaamse Regering of van het Vlaams Parlement aan het werkprogramma worden toegevoegd.

De VARIO wendt dit budget aan om haar beleidsmatige opdracht uit te voeren.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**312**	**312**

	VAK	VEK
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-135	-135
Totaal BO 2027	**177**	**177**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-135	-135	Besparing Strategische adviesraden: aandeel VARIO gedeelte werkingsmiddelen

Inhoudelijke toelichting

In het kader van de besparingen die voor 2027 werden opgelegd aan de strategische adviesraden van de Vlaamse Overheid, werd voor VARIO een besparingsdoelstelling bepaald van 212 keuro. Dit bedrag wordt verdeeld over de werkingskredieten (dit begrotingsartikel) en de loonkredieten (onder begrotingsartikel TB0-1TAX2ZZ-LO, opgenomen in de BBT van het beleidsveld Werk) van VARIO. Op dit begrotingsartikel wordt 135 keuro van de besparing ingeschreven. De overige 77 keuro zal worden gerealiseerd op het loonkrediet. Deze besparing brengt het decretaal beschikbare werkingsbudget voor VARIO in 2027 op 177 keuro.

TB0-1TBA2AG-WT - BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN - COF. STEUNPUNT DUURZAAM MATERIALENBEHEER

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aangerekend voor de cofinanciering van het Steunpunt Circulaire Economie ('CE Center'). CE Center doet beleidsrelevant onderzoek in het kader van de circulaire economie en verenigt onderzoekers van KU Leuven, UGent, UAntwerpen, UHasselt en VITO. De middelen worden tot en met 2026 toegekend op basis van de beheersovereenkomst 2022-2026, ondertekend op 21 december 2021. Voor de periode 2027-2031 zal een nieuwe oproep worden gelanceerd voor een Steunpunt Circulaire Economie.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**237**	**237**
Index	6	6
Compensaties	163	163
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**406**	**406**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	163	163	Compensatie wegvallen subsidies OVAM en Vlaanderen Circulair aan Steunpunt Circulaire Economie.

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

De kredieten op dit begrotingsartikel worden gebruikt voor de toekenning van een subsidie aan het steunpunt Circulaire Economie.

Onder de huidige overeenkomst, die loopt tot en met 2026, heeft het Steunpunt de volgende opdrachten:
1. het verzamelen, analyseren en ontsluiten van beleidsrelevante gegevens2. het uitvoeren van beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek, en dit zowel op lange als op korte termijn;
3. het verlenen van wetenschappelijke dienstverlening.

Voor de periode 2027-2031 zal een nieuwe oproep worden gelanceerd. Vanaf 2027 zal de financiering voor dit Steunpunt nog louter worden gedragen door het Departement WEWIS. Hiervoor wordt het budget van 237 keuro dat bij BA 2026 op dit begrotingsartikel was voorzien, verhoogd door middel van een compensatie vanuit de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) ten belope van 163 keuro. Op die manier wordt een basisbedrag voorzien van 400 keuro. Bij BO 2027 wordt bovendien een index toegekend ten belope van 6 keuro, wat het decretaal voorziene krediet voor 2027 op 406 keuro brengt. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

Bij BO 2027 werd ook beslist om over de Vlaamse Overheid heen te besparen op de diverse steunpunten. Voor het Steunpunt Circulaire Economie bedroeg de besparing die op dit begrotingsartikel moest worden voorzien 90 keuro (als onderdeel van de 270 keuro die voor het volledige Steunpunt CE moest worden bespaard). Hier werd echter beslist om deze besparing te neutraliseren door een besparing in te schrijven op de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) voor hetzelfde bedrag.

TB0-1TBA2AH-PR - PROVISIE O&O

Korte inhoud

Het betreft de provisie rond de toewijzing van O&O-middelen (onderzoek en ontwikkeling).

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**28.252**	**10.506**
Index	0	0
Compensaties	-33.065	-40.720
Andere bijstellingen	25.000	49.876
Nieuw beleid	17.761	10.761
Totaal BO 2027	**37.948**	**30.423**

	VAK	VEK
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TFA2LC-WT	-1.320	-1.320	Eenmalig BA 2026: Compensatie vanuit Regeneratieve Geneeskunde (eenmalig)
TB0-1TEA2GT-IS	40	40	Projectcoördinator compliancetool en reguleringsondersteuning
CB0-1CED2BA-WT	-3.619	-3.619	Rentecompensatie Brussels Airport Company (BAC). Deze rentecompensatie wordt via 'Andere bijstellingen' verminderd tot 111 keuro.
TB0-1TEA2JY-IS	0	-42	Lissabonstrategie - Flemmbench
TB0-1TFA2LB-WT	0	-975	Flanders Make :virtuele validatie (VR 2025 1912 DOC 1276)
TB0-1TBA2AG-WT	-163	-163	Compensatie wegvallen subsidies OVAM en Vlaanderen Circulair aan Steunpunt Circulaire Economie.
TC0-1TCA5DY-IS	0	-500	VEK voor 500 keuro VAK bij BA 2026 - SMR
TB0-1TEA2JY-IS	0	-500	Lissabonstrategie - HIV impact project (VR 2025 1212 DOC 1188)
TB0-1TEA5HU-IS	-4.952	0	Uitvoering restende werken Fase 2 APM (VR 2025/24 10 / DOC 0947)
TB0-1TFA2LW-IS	0	-346	Hosting onderzoeksinfrastructuur EMPHASIS (VR 2025/2609/DOC0861) : vereffening 2027: 346 keuro
TB0-1TEA5GT-IS	0	-1.289	VEK Werking Einsteintelescoop Vlaams projectteam ET financiering 2027 VR 2025 1411 DOC.1026-3
TB0-1TEA5HU-IS	0	3.737	éénmalige compensatie naar provisie. In 2027 zal bekeken worden hoeveel VEK effectief nodig is.
TC0-1TCA5DY-IS	0	-9.800	VISD (VR 2025 1912 DOC.1196)
TB0-1TCA2BY-IS	-195	-195	Compensatie voor de bijkomende kosten ihkv FFTF (VR 2025 1912 DOC.1390)
TB0-1TEA2GT-IS	408	408	Aanpassing apparaatskredieten FWO conform art. 14§2 van samenwerkingsovereenkomst. Apparaatskrediet min. 5% van het VAK van beleidskredieten van de afgelopen 4 jaar en betrokken begrotingsjaar
TC0-1TCA5DY-IS	500	0	Eenmalig BA 2026: Vervolgstudie SMR
CB0-1CED2BA-WT	-3.630	-3.630	Rentecompensatie FFTF BO2027 - TB2
TB0-1TFA2LX-IS	0	-350	VEK booster circulariteitshub (VR 2025 1912 DOC 1273)

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TC0-1TCA2CA-WT	0	5.668	Het benodigde VEK voor FTI in 2027 bedraagt 850 k euro. Het verschil in VEK tussen 6.518 en 850 k euro bedraagt 5.668 k euro en wordt eenmalig naar de Provisie O&O gecompenseerd.
TB0-1TEA2HB-WT	-800	-800	KDMA (versterken nieuwe convenant 2027-2031)
TC0-1TCA5DY-IS	0	-1.991	VEK StageTech Flanders (VR 2025 1212 DOC.1189)
TB0-1TEA5HU-IS	0	3.000	Eenmalig BO 2026: Fase 2 van het Masterplan in het kader van de transformatie van het herbariumgebouw tot een nieuwe collectie- en onderzoekscampus - vereffening middelen 2025
TB0-1TEA2JY-IS	0	-400	Lissabonstrategie - Confinanciering deelname ILVO en Auropees TEF agrifood consortium (VR 2022 0912 DOC 1365)
TB0-1TEA5GT-IS	0	-844	VISD VAK 2026 (VR 2025 1912 DOC.1196)
TB0-1TEA2JF-WT	0	155	Compensatie VEK naar provisie
TB0-1TFA2LD-WT	0	-250	Eenmalig BO 2026: Actualiseren VEK nood Energyville 2026 op basis van betaalkalender project "innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en -netten"
MB0-1MEH2GY-IS	5.000	5.000	Eenmalig BA 2026: Compensatie Leerlingenvervoer
CB0-1CED2BA-WT	-3.619	-3.619	Rentecompensatie Brussels Airport Company (BAC). Deze rentecompensatie wordt via 'Andere bijstellingen' verminderd tot 111 keuro.
TB0-1TEA2JF-IS	0	404	Compensatie VEK naar provisie
CB0-1CED2BA-WT	-2.878	-2.878	Rentecompensatie Defensiefonds BO27 - TB2
TB0-1TEA2JY-IS	0	-229	Lissabonstrategie - Diamant kwantum pilootlijst (VR2025 0512 DOC 1119)
CB0-1CED2BA-WT	1.416	1.416	Eenmalig BO 2026: rente 0,5 jaar op 87,5 mio FFTF
TB0-1TEA5GT-IS	0	-4.440	VEK Euro HPC projecten VR 2025 1212 DOC.1186-3 BVR_46
TB0-1TEA2JY-IS	0	-35	Lissabonstrategie - AMA! 4 - project CAIRE
TB0-1TCA2BA-WT	-80	-80	Fiduciair beheer kapitaalsinbreng Lineas (VR 2026 2404 DOC.0420)
TB0-1TEA5HU-IS	3.000	0	Eenmalig BO 2026: Fase 3 van het Masterplan in het kader van de

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
			transformatie van het herbariumgebouw tot een nieuwe collectie- en onderzoekscampus
CB0-1CED2BA-WT	-17.873	-17.873	Rentecompensatie Brussels Airport Company (BAC). Deze rentecompensatie wordt via 'Andere bijstellingen' verminderd tot 111 keuro.
TB0-1TEA2GU-IS	-4.300	-4.300	ITG opstap convenant (VR 2026 0304 DOC.0305)
TB0-1TFA2LW-IS	0	-80	GDI-ELIXIR project (VIB) vereffening saldo 80 keuro (VR2023/1407/DOC1005)

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
10.000	3.000	Uitbreidingsbeleid regeerakkoord - innovatie en ontwikkeling (investering)
0	34.480	Bijstelling aanvaard op TB2 - Rentecompensaties + compensaties constant beleid/encours
-199	-199	Besparingen VVSG - subsidies
-90	-90	Steunpunten rationaliseren - Performante en sobere overheid
0	-9.604	VEK voor vastleggingen 2026
25.000	25.000	Correctie rentecompensatie voor BAC
16.100	16.100	Uitbreidingsbeleid regeerakkoord - innovatie
-8.050	-8.050	Nieuw beleid vanaf '27 50% blokkeren excl. Investeringen - 50% blokkeren - Innovatie (netto)

Inhoudelijke toelichting

Bij BA 2026 was op de provisie O&O een decretaal beschikbaar budget voorzien van 28.252 keuro VAK en 10.506 keuro VEK. Bij BO 2027 worden aan dit krediet diverse wijzigingen aangebracht.

Rentecompensaties

Voor de leningen die door de Vlaamse Overheid zijn aangegaan in het kader van de participatie in BAC, het defensiefonds en FFTF, worden door het Departement WEWIS rentecompensaties doorgevoerd naar het Departement Financiën en Begroting. Deze compensaties worden doorgevoerd op de provisie O&O. Voor BAC eindigt dit vanaf 2027 en worden de financiële stromen verder afgewikkeld binnen de begroting van het beleidsdomein F&B. In BO 2027 werd voor de laatste keer nog een beperkte rentecompensatie aangerekend ten belope van 111 keuro (na verrekening van de bijstelling). De compensaties van het defensiefonds en FFTF bedragen respectievelijk 2.878 keuro en 3.630 keuro.

Bijstellingen

Vanop dit provisieartikel werden in het verleden middelen herverdeeld voor vastleggingen op andere begrotingsartikelen in het kader van diverse O&O-dossiers. Voor de vereffening van het encours op die begrotingsartikelen wordt bij BO 2027 een bijstelling doorgevoerd van

24.876 op dit artikel. Deze vereffeningskredieten zullen vanop dit begrotingsartikel worden gecompenseerd naar deze respectievelijke artikelen (zie infra).

Daarnaast werd bij BO 2027 een uitbreidingsbeleid toegekend aan de provisie O&O. Het betreft hier diverse bijstellingen die cumuleren in 18.050 keuro VAK en 11.050 keuro VEK.

In het kader van de besparing van de Steunpunten werd beslist dat voor het beleidsveld EWI een besparing van 90 keuro moest worden ingeschreven met betrekking tot het Steunpunt Circulaire Economie. Deze besparing wordt echter op dit begrotingsartikel ingeschreven om de besparing op het Steunpunt CE te neutraliseren. Ten slotte wordt op de provisie O&O ook een besparing van 199 keuro VAK en VEK ingeschreven ter compensatie van de vastgelegde besparing op de VVSG vanuit het beleidsveld EWI. Een bredere besparing op de VVSG-subsidies vanuit de Vlaamse Overheid werd afgesproken in het kader van Vlaams Regeerakkoord.

Compensaties
Bij BO 2027 worden diverse eenmalige compensaties uit 2026 teruggedraaid en worden een aantal toekomende compensaties doorgevoerd. De voornaamste compensatie binnen deze categorie betreft de terugdraaiing van de 5.000 keuro die bij BA 2026 eenmalig vanop dit artikel werd voorzien voor de financiering van het leerlingenvervoer. In totaal betreft het hier een compensatie van +9.044 keuro VAK en +18.258 keuro VEK.

Zoals ook hierboven vermeld, voorzien we bij BO 2027 diverse VEK-compensaties voor de vereffening van het historisch encours op andere begrotingsartikelen. Het betreft hier compensaties voor in totaal 21.821 keuro VEK.

Daarnaast worden ook een aantal bijkomende compensaties doorgevoerd voor bijkomende O&O-dossiers die reeds nu gekend zijn. In de tabel hieronder wordt hiervan een kort overzicht gegeven. Voor een uitgebreidere bespreking wordt verwezen naar de inhoudelijke toelichting bij de respectievelijke begrotingsartikelen.

Omschrijving	Compensatieartikel	VAK	VEK
ITG opstap convenant (VR 2026 0304 DOC.0305)	TB0-1TEA2GU-IS	4300	4300
Uitvoering restende werken Fase 2 APM (VR 2025/24 10 / DOC 0947)	TB0-1TEA5HU-IS	4952	0
KDMA (versterken nieuwe convenant 2027-2031)	TB0-1TEA2HB-WT	800	800
Compensatie voor de bijkomende kosten ihkv FFTF (VR 2025 1912 DOC.1390)	TB0-1TCA2BY-IS	195	195
Fiduciair beheer kapitaalsinbreng Lineas (VR 2026 2404 DOC.0420)	TB0-1TCA2BA-WT	80	80
Compensatie wegvallen subsidies OVAM en Vlaanderen Circulair aan Steunpunt Circulaire Economie.	TB0-1TBA2AG-WT	163	163
Totaal		**10490**	**5538**

Saldo

De bewegingen op dit begrotingsartikel brengen het saldo op deze provisie dat in 2027 kan worden aangewend voor de versterking van het O&O&I-beleid op 37.948 keuro VAK en 30.423 keuro VEK.

TB0-1TBA2AJ-WT - ONDERSTEUNING VLAAMS UNESCO TRUSTFONDS VOOR WETENSCHAPPEN

Korte inhoud
De middelen op dit begrotingsartikel worden toegekend op basis van het akkoord over het Vlaams UNESCO-Trustfonds ter ondersteuning van de activiteiten van de UNESCO op het domein van de Wetenschappen ('FUST') (2024-2028) zoals verlengd op 12 december 2023 ('Wijziging 1').

Het Vlaams Trustfonds (FUST) ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van UNESCO is specifiek bedoeld voor het ondersteunen van UNESCO-activiteiten en -projecten binnen het domein van de wetenschappen, met klemtoon op duurzaamheid. Het is de bedoeling om de uitstraling van Vlaanderen te vergroten, en in FUST-projecten kansen te creëren voor het uitdragen van Vlaamse expertise en deze te kaderen in de activiteiten van deze multilaterale organisatie.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.314**	**1.314**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**1.314**	**1.314**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Bij BO 2027 worden geen wijzigingen doorgevoerd op dit begrotingsartikel. Het krediet voor de activiteiten onder dit begrotingsartikel blijft bijgevolg ongewijzigd op 1.314 keuro VAK/VEK.

TB0-1TBA2AP-PR - EINSTEINTELESCOOP

Korte inhoud
De Einsteintelescoop is, naast EMPHASIS, de tweede internationale onderzoeksinfrastructuur waarvan Vlaanderen beoogd om gastland te zijn. De Vlaamse steun voor het project Einsteintelescoop heeft tot doel om wereldwijd de eerste zwaartekrachtgolfdetector van de

derde generatie te bouwen in de Euregio Maas-Rijn. Vlaanderen bereidt hiertoe een kandidatuur voor het huisvesten van de Einsteintelescoop voor samen met partners in België, Nederland en Duitsland. In de loop van 2027 zou door een internationaal panel moeten worden beslist voor welke configuratie zal worden gekozen en welk(e) land(en) als gastland zullen opereren. Op dit provisieartikel worden de kredieten voorzien voor de beloofde Vlaamse steun aan het project indien Vlaanderen als (mede-)gastland zou worden gekozen.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**0**	**0**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	200.000	0
Totaal BO 2027	**200.000**	**0**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
200.000	0	Uitbreidingsbeleid regeerakkoord - Einsteintelescoop (ruiter)

Inhoudelijke toelichting

Op dit begrotingsartikel wordt voor 2027 een krediet ingeschreven van 200.000 keuro VAK (via bijstelling) zodat Vlaanderen de nodige engagementen kan aangaan indien de kandidatuur vanuit de Euregio Maas-Rijn (waar Vlaanderen deel van uitmaakt) zou worden verkozen voor de bouw van de Einsteintelescoop. Deze beleidsuitbreiding voor 2027 werd reeds beslist in het kader van het Regeerakkoord.

Vanwege de mogelijkheid dat de beslissing over de definitieve locatie, gegeven het internationale karakter, toch niet in 2027 zou worden genomen en vanwege de bijzondere complexiteit van het project, wat concrete vastleggingsnoden moeilijk maakt om in te schatten, wordt op dit begrotingsartikel een VAK-ruiter ingeschreven. Op die manier kunnen onbelaste VAK-kredieten worden overgedragen naar 2028.

TB0-1TBA2AV-IS - HOGER ONDERWIJS - ECOOM-STORE

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel bevat de budgetten voor ECOOM (Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkeling Monitoring). Deze middelen worden toegekend op basis van het Convenant 2024-2028 tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Expertisecentrum O&O Monitoring, goedgekeurd door de Vlaamse Regering van 22 december 2023.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**4.543**	**4.543**
Index	0	0
Compensaties	2.005	2.005
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-2.005	-2.005
Totaal BO 2027	**4.543**	**4.543**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TC0-1TCA5DY-IS	2.005	2.005	Compensatie vanuit FIO ten gunste van ECOOM

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-2.005	-2.005	Steunpunten rationaliseren - Performante en sobere overheid - ECOOM

Inhoudelijke toelichting

Bij BO 2027 werd beslist om over de Vlaamse Overheid heen te besparen op de diverse steunpunten. Voor het Steunpunt ECOOM bedroeg de besparing die op dit begrotingsartikel moest worden voorzien 2.005 keuro (als onderdeel van de 2.574 keuro die in totaal voor ECOOM moest worden bespaard; de overige 569 keuro zal worden bespaard binnen het beleidsveld Werk). Deze besparing wordt echter geneutraliseerd door middel van een compensatie ten belope van ditzelfde bedrag vanuit FIO (TC0-1TCA5DY-IS). Voor de werking van ECOOM in 2027 wordt zo, conform het lopende convenant, een budget voorzien van 4.543 keuro. Dit stemt overeen met het krediet van BA 2026.

Met dit krediet zal ECOOM de taken zoals vooropgesteld binnen de overeenkomst met de Vlaamse Overheid uitvoeren. Enkele highlights/focuspunten die in 2027 zullen worden uitgevoerd of opgeleverd, worden hieronder opgelijst.

- Eind juni wordt er een 3% nota opgeleverd die de O&O inspanningen (uitgaven en menselijk potentieel) meet voor Vlaanderen.
- De innovatieresultaten voor Vlaanderen zullen gemeten worden in de CIS-bevraging 2027 (Community Innovation Survey) en geanalyseerd worden in het tweejaarlijks CIS-rapport (najaar 2028).
- De jaarlijkse analyses van strategische waardeketens, productiviteit en competitiviteit, de rapportering over het economisch weefsel en ondernemerschap worden voortgezet, met in 2027 specifieke verdiepingen rond de doorwerking van beleids- en economische schokken in productie- en waardeketens, buitenlandse zeggenschap, de effecten van O&O-steun en flexi-jobs en de ontwikkeling van scenarioanalyses voor een kleine open economie (de Vlaamse dus).

TB0-1TBA4AC-WT - BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN

Korte inhoud

Dit is de uitgavenzijde van het Fonds voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid (ontvangstenzijde: TB0-9TBATAC-OW). De decretale basis ligt vervat in artikel 5 van het

decreet van 22 november 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1995, gewijzigd bij het Programmadecreet 2017.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**0**	**0**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**0**	**0**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Voor 2027 worden geen uitgaven op dit begrotingsartikel voorzien.

TB0-1TCA2BA-WT - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud
Dit artikel bevat de middelen voor de dienstverlening door PMV in het kader van Europese financiële instrumenten (samenwerkingsovereenkomst goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 december 2023). Met deze middelen is PMV in staat zich in te zetten om investeringen van Europese financiële instrumenten aan te trekken. (OD1-1)

Daarnaast bevat dit artikel de vergoedingen aan PMV voor het fiduciair beheer van het Flanders Future Tech Fund (FFTF), zoals opgericht door de Vlaamse Regering op 29 maart 2019 en geherpositioneerd door de Vlaamse Regering op 12 november 2021). (OD1-1)

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**452**	**452**
Index	9	9
Compensaties	80	80
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**541**	**541**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	80	80	Fiduciair beheer kapitaalsinbreng Lineas (VR 2026 2404 DOC.0420)

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Voor de taken die worden vergoed vanop dit begrotingsartikel, wordt in 2027 een budget voorzien van 541 keuro. Dit stemt overeen met het krediet van 452 keuro bij BA 2026, vermeerderd met een index ten belope van 9 keuro en een compensatie vanuit de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) ten belope van 80 keuro. Deze compensatie dekt de meerkost van het Fiduciair beheer voor de kapitaalsinbreng in Lineas zoals beslist op de Vlaamse Regering van 24 april 2026. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TCA2BY-IS - FLANDERS FUTURE TECH FUND

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel worden de vergoeding voor PMV voor het operationeel beheer van FFTF en de vergoeding voor kosten van derden verschuldigd door FFTF aangerekend. (OD1-1)

In de overeenkomst van 14 oktober 2022 betreffende het operationeel beheer van Flanders Future Techfund worden de modaliteiten van het FFTF nader bepaald evenals werden concrete afspraken gemaakt over de operationalisering en het fiduciair beheer van FFTF.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.334**	**1.334**
Index	0	0
Compensaties	195	195
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**1.529**	**1.529**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	195	195	Compensatie voor de bijkomende kosten ihkv FFTF (VR 2025 1912 DOC.1390)

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Voor de vergoeding aan PMV die wordt aangerekend op dit begrotingsartikel wordt bij BO 2027 een krediet voorzien ten belope van 1.529 keuro. Dit stemt overeen met het krediet bij BA 2026 (1.334 keuro), verhoogd met een compensatie vanop de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) ten belope van 195 keuro voor de bijkomende kosten in het kader van het FFTF.

Voor de veredere bespreking van het Flanders Future Tech Fund wordt verwezen naar de bespreking van de begroting van FFTF.

TB0-1TCA4BA-WT - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud
Dit is de uitgavenzijde van het Fonds Winstuitkering LRM. Het dividend ontvangen van LRM wordt doorgestort aan LSM. (OD1-1)

Deze doorstorting is conform het protocol dat tussen het Vlaams Gewest en de provincie Limburg met betrekking tot de hertekening van de LRM-groep werd afgesloten. Daarin wordt bepaald dat, voor zover de bevoegde organen van de LRM beslissen over te gaan tot een winstuitkering, het bedrag daarvan dat toekomt aan het Vlaamse Gewest wordt overgedragen aan de provincie Limburg. De looptijd van het protocol werd door de Vlaamse Regering op 24 mei 2024 (VR 2024 2405 DOC.0767) verlengd tot 30 juni 2029 en zo in overeenstemming gebracht met de looptijd van het (nieuwe) samenwerkingsakkoord met LRM.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**5.000**	**5.000**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	5.000	5.000
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**10.000**	**10.000**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
10.000	10.000	Doorstorting dividend LRM aan LSM 2027
-5.000	-5.000	Eenmalig BO 2026: Doorstorting dividend 2026

Inhoudelijke toelichting
De LRM-dividenden, die worden ontvangen op begrotingsartikel TB0-9TCATBA-OW, worden aangewend voor een subsidie aan de Stichting Limburg Sterk Merk (LSM) voor activiteiten die de economische, maatschappelijke en culturele ontwikkeling van de provincie Limburg bevorderen. In 2026 werden een dividend en een bijhorende subsidie ingeschreven van 5.000 keuro. Bij BO 2027 wordt een dividend ingeschat van 10.000 keuro (cf. toelichting

begrotingsartikel TB0-9TCA2TBA-OW). De ingeschatte uitgave (subsidie) op dit begrotingsartikel wordt bijgevolg eveneens verhoogd tot 10.000 keuro.

TB0-1TEA2GM-IS - VLIR

Korte inhoud

Het betreft de middelen ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VLIR 2023-2027 (VR 2025 0205 DOC.0322) met bijhorend addendum sinds 2025 (VR 2025 0205 DOC.0322). Het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap van 21 december 2012 (BOF-besluit) vormt hiervoor de wettelijke basis. (OD5-3)

De laatste beleidsevaluatie van het convenant met VLIR vond plaats in 2022 en in 2027 zal er opnieuw een beleidsevaluatie van dit convenant uitgevoerd worden.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**303**	**303**
Index	8	8
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**311**	**311**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Voor de activiteiten die door de VLIR worden uitgevoerd en die worden betoelaagd vanop dit begrotingsartikel werd bij BA 2026 een krediet voorzien van 303 keuro. Bij BO 2027 wordt dit krediet verhoogd met een index van 8 keuro tot een totaal van 311 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

Het lopende convenant met de VLIR en bijbehorende addendum beschrijven waarvoor de middelen zullen worden gebruikt. De overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en VLIR loopt van 2023 tot en met 2027 en omvat drie luiken waarvoor in 2027 volgende bedragen worden voorzien:
- de administratieve ondersteuning van het Gezaghebbende Panel van Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand Sociale en Humane Wetenschappen (VABB-SHW): 69 keuro;
- de ondersteuning van kennisinstellingen bij de toepassing van diverse internationale regelgeving: 57 keuro;
- het hosten van de Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI) bij VLIR: 185 keuro.

TB0-1TEA2GR-IS - KVAB

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aan de Jonge Academie (via KVAB) aangerekend. (OD5-3)

De Jonge Academie (JA) is een onafhankelijke en kritische denktank bestaande uit excellente jonge wetenschappers en kunstenaars die over de grenzen van disciplines en kennisinstellingen heen de verbinding en dialoog tussen wetenschap, kunst, beleid en maatschappij stimuleert. Daartoe verzorgt de Jonge Academie publicaties, organiseert ze evenementen, is ze actief in internationale netwerken en is ze ook betrokken in burgerwetenschap. Ook in 2027 ondersteunen we de werkzaamheden van de Jonge Academie.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**268**	**268**
Index	6	6
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**274**	**274**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Er werd beslist om in afwachting van de hervormingsoperatie van de KVAB voor het jaar 2026 enkel de Jonge Academie binnen de KVAB te financieren. We bekijken in 2027 hoe we opnieuw steun kunnen voorzien voor de KVAB. Het bij BA 2026 ingeschreven krediet van 268 keuro wordt daarom voorlopig aangehouden. Daarnaast wordt een indexering van 6 keuro toegekend. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TEA2GS-IS - HOGER ONDERWIJS - OJO, BOF METHUSALEM EN TENURE

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel worden de volgende subsidies aangerekend:

- Subsidie aan de universiteiten voor de bevordering van hun fundamenteel wetenschappelijk onderzoek: Bijzondere Onderzoeksfondsen Algemeen (BOF-algemeen), BOF in het kader van het Methusalemprogramma en BOF voor de financiering van een Tenure Track-stelsel; (OD5-3)

- Subsidie aan universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap die partner zijn bij een associatie in het kader van het programma ''Omkadering van Jonge Onderzoekers'' (OJO) op basis van de huidige regelgeving. (OD5-3)

De overheidsbijdrage aan de Bijzondere Onderzoeksfondsen wordt wettelijk geregeld in het W&I-decreet (art. 63/1) en meer concreet uitgewerkt in het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap van 21 december 2012 (BOF-besluit).

De OJO-middelen worden wettelijk geregeld in het W&I-decreet (art. 63/4) en meer concreet uitgewerkt in het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de omkadering van jonge onderzoekers van 28 juni 2023 (het OJO-besluit).

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**264.983**	**264.983**
Index	7.208	7.208
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-21.000	-21.000
Totaal BO 2027	**251.191**	**251.191**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-21.000	-21.000	Punctueel - Kritisch kijken naar subsidies + hervormen - BOF

Inhoudelijke toelichting

Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)

Er zijn drie types overheidsbijdragen voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen: de basistoelage, de middelen die bestemd zijn voor de financiering van tenure track-mandaten, en tot slot de middelen die bestemd zijn voor de Methusalem-financiering. Bij BA 2026 werd een krediet voorzien van 258.588 keuro voor de BOF's. Bij BO 2027 is beslist om binnen de punctuele besparingen over de beleidsvelden EWI 21.000 keuro te besparen op deze onderzoeksfondsen. Daarnaast wordt echter ook nog een index toegekend ten belope van 7.034 keuro. Voor 2027 is zo een totaal bedrag van 244.622 keuro beschikbaar voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen.

De verdeling van deze middelen over de universiteiten gebeurt volgens een verdeelsleutel die is vastgelegd in het BOF-besluit. Deze verdeelsleutel bestaat uit drie onderdelen, met name een structureel deel, een bibliometrisch deel en tot slot het onderdeel beleidsaccenten. Deze onderdelen bevatten in totaal negen parameters.

Omkadering Jonge Onderzoekers (OJO)

Voor 2027 bedragen de OJO-middelen in totaal 6.569 keuro (6.395 keuro bij BA 2026 + 174 keuro index). De verdeling van deze middelen over de universiteiten gebeurt op basis van een verdeelsleutel. Deze bevat een beperkte sokkel met een gelijke verdeling over de universiteiten met daarnaast twee parameters, zijnde de doctoraatsparameter, die eveneens gebruikt wordt binnen BOF, en een parameter met betrekking tot de verdeling van het aantal jonge onderzoekers.

In totaal is er op dit begrotingsartikel voor 2027 dus een beschikbaar krediet van 251.191 keuro voorzien.

TB0-1TEA2GT-IS - FWO

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage voor de werkingskosten (apparaat) van het FWO aangerekend. Hiermee wordt de samenwerkingsovereenkomst 2024-2028 uitgevoerd zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 mei 2024. (OD5-1)

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**24.236**	**24.236**
Index	659	659
Compensaties	-448	-448
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**24.447**	**24.447**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	-408	-408	Aanpassing apparaatskredieten conform art. 14§2 van samenwerkingsovereenkomst: apparaatskredieten min. 5% van het VAK van beleidskredieten van de afgelopen 4 jaar en betrokken begrotingsjaar.
TB0-1TBA2AH-PR	-40	-40	Contractverlenging Projectcoördinator Compliance Tool en reguleringsondersteuning.

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

De samenwerkingsovereenkomst tussen het FWO en de Vlaamse Gemeenschap (2024-2028) voorziet dat de apparaatskredieten minstens 5% dienen te bedragen van het gemiddelde vastleggingskrediet op het beleidsartikel van de afgelopen vijf jaar (incl. deze

begrotingsronde). In 2027 resulteert deze berekening in een daling van de middelen met 408 keuro. Dit bedrag wordt gecompenseerd naar de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR).

Naast deze middelen heeft het FWO bij BA 2025 150 keuro gekregen voor een projectcoördinator 'Compliance Tool en reguleringsondersteuning'. Dit personeelslid krijgt een contractverlenging waarvoor in 2027 nog 110 keuro nodig is. 40 keuro van het initieel voorziene bedrag kan bijgevolg terug worden gecompenseerd naar de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR).

Naast deze compensaties wordt bij BO 2027 een index toegekend ten belope van 659 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting. Deze bewegingen resulteren in een beschikbaar krediet ten belope van 24.447 keuro voor 2027.

Voor een verdere inhoudelijke toelichting van de besteding van de middelen door het FWO wordt verwezen naar de respectievelijke rechtspersonenbegroting.

TB0-1TEA2GU-IS - ITG

Korte inhoud

Het betreft de middelen ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Regering en het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen (ITG). Dit begrotingsartikel draagt bij tot het realiseren van strategische doelstelling SD6 en operationele doelstelling OD6-1. De basis voor deze uitgaven wordt gevormd door een nieuw convenant voor de periode 2026-2030.

Het ITG focust op wetenschappelijke vooruitgang in tropische geneeskunde en volksgezondheid en wil hiermee de vooruitgang van de wetenschap en gezondheid voor iedereen verzekeren, door middel van innovatief onderzoek, geavanceerd onderwijs, professionele dienstverlening en capaciteitsopbouw van partnerinstellingen in het Zuiden. Het Instituut combineert wetenschappelijke excellentie met maatschappelijke relevantie. In 2024 werd de evaluatie van het wetenschappelijk onderzoek bij ITG, dat door het Departement WEWIS wordt gesubsidieerd, afgerond.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**5.837**	**5.837**
Index	159	159
Compensaties	4.409	4.409
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**10.405**	**10.405**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	4.300	4.300	ITG opstap convenant (VR 2026 0304 DOC.0305)
TB0-1TEA2JC-IS	109	109	Open science middelen ITG

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

De nieuwe beheersovereenkomst 2026-2030 met ITG werd goedgekeurd op 3 april 2026 (VR 2026 0304 DOC.0305 - Convenant ITG) en is een geïntegreerde overeenkomst met onderwijs. In deze nieuwe overeenkomst werd de voorziene toelage aan ITG voor de reguliere onderzoekswerking verhoogd met 4.300 keuro. Bij BO 2027 wordt deze verhoging hernomen en structureel verankerd door middel van een compensatie vanuit de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR).

Naast de verhoging van de middelen voor de onderzoekswerking, werden in de nieuwe overeenkomst de middelen van Open Science voor de 'onderzoeksondersteuners Open Science' toegevoegd aan de toelage. Hiermee wordt de werking van de afgelopen jaren blijvend gegarandeerd en kunnen de onderzoeksondersteuners (IT-profielen) specifiek voor Open Science - in lijn met het Vlaams Beleidsplan Open Science- in dienst worden gehouden. Ook deze verhoging van de toelage wordt bij BO 2027 hernomen, dit door middel van een compensatie ten belope van 109 keuro vanuit het begrotingsartikel voor FOSB (TB0-1TEA2JC-IS).

Ten gevolge van deze verhoging wordt voor 2027 een bedrag voorzien van 10.405 keuro (inclusief 159 keuro index). Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TEA2HA-WT - ALAMIRE

Korte inhoud

Het betreft de middelen ter uitvoering van het convenant 2024-2029 tussen de Vlaamse Regering en de Alamire Foundation (VR van 7 juni 2024). (OD6-1)

De Alamire Foundation is een onderzoeksinstelling die (interdisciplinair) musicologisch onderzoek voert en coördineert naar het muziekleven in de lage landen tijdens het Ancien Regime, inclusief de valorisatie ervan. Gedurende de lopende convenantsperiode zal men inzetten op de verdere verbreding en consolidering van de werking, resultaten door middel van multi- en interdisciplinair onderzoek te linken, het bereik van haar onderzoek te vergroten en door in te zetten op de verdere internationalisering van haar activiteiten.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.083**	**1.083**
Index	29	29
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**1.112**	**1.112**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
De subsidie ter uitvoering van het Strategisch Plan 2024-2029 bedraagt in 2027 in totaliteit 1.112 keuro. Dit stemt overeen met het bedrag dat werd voorzien bij BA 2026, verhoogd met een index van 29 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting. De toegekende middelen zullen worden aangewend voor de taken zoals omschreven in het convenant.

TB0-1TEA2HB-WT - ONDERZOEK DOOR AGENTSCHAPPEN

Korte inhoud
Het betreft de middelen ter uitvoering van het convenant 2022-2026 tussen de Vlaamse Regering en de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA) (VR van 17 december 2021). (OD6-1)

Het wetenschappelijk onderzoek bij de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA) wordt uitgevoerd door het ''Centre for Research and Conservation'' (afgekort KMDA-CRC). Het KMDA-CRC heeft tot doel wetenschappelijk onderzoek uit te voeren ter ondersteuning van het dagelijkse werk van de Zoo en ter bescherming van dieren in de natuur en hun leefomgeving.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.227**	**1.227**
Index	31	31
Compensaties	800	800
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**2.058**	**2.058**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	800	800	KDMA (versterken nieuwe convenant 2027-2031)

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Het convenant met het KMDA loopt tot en met 2026. Bij BO 2027 wordt voorzien in een verhoging van de subsidie aan KMDA ten belope van 800 keuro in het kader van de versterking

van het nieuwe convenant 2027-2031. Deze verhoging wordt opgevangen door middel van een compensatie vanuit de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR). Daarnaast wordt het krediet op dit begrotingsartikel vermeerderd met een index ten belope van 31 keuro. Dit brengt het voorziene krediet voor 2027 op 2.058 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TEA2HC-WT - ORPHEUS

Korte inhoud
Het betreft de middelen ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Orpheus Instituut 2022-2026 (VR van 17 december 2021). (OD6-1)

De missie van Orpheus is het produceren en bevorderen van het hoogste kwaliteit onderzoek naar muziek, de processen van het maken van muziek en het begrijpen van deze processen.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**802**	**802**
Index	22	22
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**824**	**824**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Het convenants met het Orpheus loopt tot en met 2026. Bij BO 2027 wordt, in afwachting van het nieuwe convenant, voorlopig uitgegaan van constant beleid. Bijgevolg wordt het bedrag van BA 2026 (802 keuro), vermeerderd met een index ten belope van 22 keuro, aangehouden. Dit brengt het voorziene krediet voor 2027 op 824 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TEA2HQ-IS - VLIZ

Korte inhoud
Het betreft de middelen ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ). De toelage aan het VLIZ dient tot uitvoering van het convenant 2022-2026. (OD6-1)

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) is een kennis- en onderzoekscentrum dat de mariene

wetenschappen in Vlaanderen ondersteunt en internationale samenwerking rond zeeonderzoek stimuleert.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**9.835**	**9.835**
Index	261	261
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**10.096**	**10.096**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Het convenant met het VLIZ loopt tot en met 2026. Bij BO 2027 wordt, in afwachting van het nieuwe convenant, voorlopig uitgegaan van constant beleid. Bijgevolg wordt het bedrag van BA 2026 (9.835 keuro), vermeerderd met een index ten belope van 261 keuro, aangehouden. Dit brengt het voorziene krediet voor 2027 op 10.096 keuro. Vanuit dit krediet zal zowel een werkings- als investeringstoelage worden voorzien. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

Voor de verdere inhoudelijke toelichting bij deze middelen wordt verwezen naar de rechtspersonenbegroting van VLIZ.

TB0-1TEA2HU-IS - APM

Korte inhoud

Het betreft de middelen voor de werking van het Agentschap Plantentuin Meise. Het Agentschap Plantentuin Meise is een internationale wetenschappelijke onderzoeksinstelling en een botanische tuin met unieke plantencollecties. (OD6-1)

Het budget op dit begrotingsartikel zal gebruikt worden voor het uitvoeren van de kerntaken van APM zoals vastgelegd in het oprichtingsdecreet van 6 december 2013 houdende de oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde Agentschap Plantentuin Meise. Dit oprichtingsdecreet, formeel van kracht sinds 1 januari 2014, biedt een formeel kader voor de missie, wetenschappelijke doelstellingen en verantwoordelijkheden van Plantentuin Meise.

Het Agentschap streeft ernaar een toonaangevende, inclusieve en duurzame organisatie te zijn die via excellent onderzoek, samenwerking en educatie de wereldwijde planten-, schimmel- en algendiversiteit verkent, beschermt, valoriseert en toegankelijk maakt voor wetenschap, natuurbehoud, landbouw, voedselzekerheid en samenleving.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**15.788**	**15.788**
Index	386	386
Compensaties	-14	-14
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**16.160**	**16.160**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
CB0-1CBX2AC-PR	-14	-14	Compensatie ikv afroming actieplan Energie-Efficiëntie

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

De werkingstoelage aan de Plantentuin Meise bedraagt voor 2027 16.160 keuro. Het betreft hier het basiskrediet uit BA 2026 (15.788 keuro) en een indexatiebedrag voor 2027 (386 keuro). Daarnaast wordt echter -14 keuro gecompenseerd in het kader van het actieplan energie-efficiëntie.

Voor de verdere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de bespreking bij de begroting van de Plantentuin Meise.

TB0-1TEA2JA-WT - LISSABONSTRATEGIE

Korte inhoud

Het betreft middelen voor de verdere uitbouw van de FRIS-onderzoeksruimte (OD8-3 en OD8-4) en voor ad-hoc projecten die complementair zijn aan het onderzoeksluik van het Vlaams Beleidsplan AI voor entiteiten buiten de consolidatiekring (OD8-5).

FRIS werd verankerd in het Decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (W&I-decreet).

De basis voor de middelen voor projecten complementair aan het AI-plan is het Vlaams Beleidsplan AI zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 maart 2024.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**2.493**	**3.890**
Index	0	0
Compensaties	559	0
Andere bijstellingen	0	-142

	VAK	VEK
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**3.052**	**3.748**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TEA2JF-IS	404	0	Opvangen krediettekort Lissabonlijn
TB0-1TEA2JF-WT	155	0	Opvangen krediettekort Lissabonlijn

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
0	-142	VEK-Actualisatie

Inhoudelijke toelichting

Tijdens vorige begrotingsrondes werden diverse compensaties doorgevoerd naar nieuwe begrotingsartikelen van waaruit de beleidsplannen voor AI, Open Science en Cybercecurity worden vormgegeven. Ten gevolge van deze compensaties was het VAK-krediet op dit begrotingsartikel voor BA 2026 gezakt tot 2.493 keuro. Bij BO 2027 blijkt er voor het AI-beleid op de begrotingsartikelen TB0-1TEA2JF-WT en TB0-1TEA2JF-IS echter een VAK-overschot te zijn. Teneinde voldoende middelen voor het FRIS-beleid te voorzien, werd dit VAK gecompenseerd vanuit deze begrotingsartikelen ten belope van respectievelijk 155 en 404 keuro.

VEK-matig wordt een actualisatie doorgevoerd ten belope van -142 keuro aangezien op dit begrotingsartikel meer VEK was voorzien dan noodzakelijk.

Deze bewegingen brengen het krediet voor 2027 op 3.052 keuro VAK en 3.748 keuro VEK.

De uitgaven op dit begrotingsartikel zullen in 2027 opnieuw voor het grootste deel gerelateerd zijn aan FRIS. In 2027 zullen de FRIS-uitgaven zich voornamelijk situeren op:
- medewerkers: IT-ontwikkelaars en functioneel analisten;
- IT-infrastructuur: onderhoud, beheer en licenties en waar vereist ook de uitbreiding van de capaciteit van de IT-infrastructuur;
- overheidsopdracht licentie en beheer validatiesysteem;
- overheidsopdracht architectuuraanpassing nieuw portaal + basisontwikkeling nieuw portaal;
- POC AI-toepassing(en).

TB0-1TEA2JB-IS - KENNISCENTRUM DATA EN MAATSCHAPPIJ

Korte inhoud

Het Kenniscentrum Data & Maatschappij (KDM) werd opgericht in 2019 als onderdeel van het Flankerend Beleid van het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie. Het is een samenwerking tussen imec-VUB-SMIT, KU Leuven-CiTiP en imec-UGent-MICT. Het KDM bouwt expertise op rond de ethische, juridische en maatschappelijke impact van artificiële intelligentie en datagedreven toepassingen, en vertaalt deze naar praktische tools, richtlijnen en adviezen voor bedrijven, sectororganisaties en overheden in Vlaanderen.

Na afloop van het eerste convenant (2021–2025) en een evaluatie in het voorjaar van 2025 werd een nieuw convenant afgesloten tussen het Vlaams Gewest en het Kenniscentrum voor de periode 2026–2030. Waar het KDM zich eerder richtte op bewustmaking en kennisopbouw rond ethische en juridische aspecten van AI, verschuift de focus in de nieuwe convenantperiode naar praktische valorisatie: het ontwikkelen van herbruikbare tools en richtlijnen die Vlaamse bedrijven en overheden helpen bij de toepassing van en naleving van Europese digitale regelgeving (zoals de AI-verordening en Data Act). Het betreft een belangrijk flankerend initiatief bij de O&O&I-investeringen voor AI, met een jaarlijkse werkingstoelage van maximaal 819 keuro.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**757**	**757**
Index	0	0
Compensaties	62	62
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**819**	**819**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TEA2JF-WT	62	62	Compensatie bijkomend krediet KDM

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

In het nieuwe convenant met het Kenniscentrum Data en Maatschappij (2026-2030) werd een verhoging van de werkingstoelage voorzien tot 819 keuro. Bij BO 2027 wordt deze verhoging verankerd door middel van een compensatie ten belope van 62 keuro vanuit het begrotingsartikel TB0-1TEA2JF-WT van waaruit subsidies worden voorzien voor 'VAIA' en 'AMAI!'.

TB0-1TEA2JC-IS - FLEMISH OPEN SCIENCE BOARD FOSB

Korte inhoud

Dit betreft de financiering van KU Leuven, UGent, VUB, UAntwerpen, UHasselt, VITO, VIB, ITG, VLIZ, INBO, APM, ILVO en de Vlaamse Hogescholenraad in het kader van het Vlaams Beleidsplan Open Science, zoals laatst goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 december 2024 (VR 2024 2012 DOC.1299). (OD8-4)

Het Vlaams Beleidsplan Open Science omvat beleid rond Open Science voor 36 Vlaamse onderzoeksinstellingen, gelinkt aan een jaarlijkse monitoring via KPI’s. De instellingen ontvangen hiervoor steun, rechtstreeks via financiering, of via samenwerking met andere onderzoeksinstellingen.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**4.283**	**4.283**
Index	0	0
Compensaties	-109	-109
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**4.174**	**4.174**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TEA2GU-IS	-109	-109	Open science middelen ITG

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Voor het beleid zoals uitgewerkt in het Vlaams Beleidsplan Open Science 2026-2030 werd bij BA 2026 4.283 keuro voorzien voor de begunstigden binnen de Vlaamse consolidatiekring. Sinds het nieuwe convenant met ITG, zijn de Open Science taken van deze organisatie ingekanteld in de overeenkomst met de Vlaamse Overheid. Voor 2027 wordt het budget voor ITG (109 keuro) bijgevolg recurrent gecompenseerd naar het reguliere toelageartikel. Het budget voor de overige instellingen die vanop dit begrotingsartikel worden gefinancierd bedraagt bij BO 2027 bijgevolg nog 4.174 keuro.

TB0-1TEA2JC-WT - FLEMISH OPEN SCIENCE BOARD FOSB

Korte inhoud

Dit betreft de financiering van imec en Flanders Make in het kader van het Vlaams Beleidsplan Open Science zoals laatst goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 december 2024 (VR 2024 2012 DOC.1299). (OD8-4) De middelen voor de instellingen worden besteed aan personeel om onderzoekers en instellingen te ondersteunen bij research data management, door het in dienst houden van data stewards, en IT-matige ondersteuning van de infrastructuur voor Open Science.

Het Vlaams Beleidsplan Open Science omvat beleid rond Open Science voor 36 Vlaamse onderzoeksinstellingen, gelinkt aan een jaarlijkse monitoring via KPI's. De instellingen ontvangen hiervoor steun, rechtstreeks via financiering, of via samenwerking met andere onderzoeksinstellingen.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**451**	**451**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0

	VAK	VEK
Totaal BO 2027	**451**	**451**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

De middelen voor de taken in het kader van het Vlaams Beleidsplan Open Science 2026-2030 die worden opgenomen door imec en Flanders Make, worden niet gewijzigd ten opzichte van het decretaal voorziene budget bij BA 2026. Het krediet blijft constant op 451 keuro.

TB0-1TEA2JD-IS - CYBERSECURITY

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel bevat de subsidies voor KU Leuven, VUB en Universiteit Gent voor de uitvoering van het Onderzoeksprogramma Cybersecurity. (OD8-5) De middelen worden voornamelijk besteed aan personeelskosten: namelijk de verloning van onderzoekers.

Daarnaast worden in dit artikel ook middelen voorzien voor het flankerend beleid van Vlaamse beleidsplan Cybersecurity. Deze middelen worden beheerd door de KULeuven.

De basis voor deze subsidie is het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity 2024-2028, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 maart 2024.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**8.995**	**8.995**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-500	-500
Totaal BO 2027	**8.495**	**8.495**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-500	-500	Brede heroverweging (10mio/minister) - Flankerend beleid onderzoeksprogramma CS

Inhoudelijke toelichting
Het onderzoeksprogramma cybersecurity financiert in 2027 het achtste werkjaar van het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity. KU Leuven, UGent en VUB voeren strategisch basisonderzoek uit binnen vier complementaire onderzoekslijnen rond software-, platform-, infrastructuur- en hardwarebeveiliging.

Voor 2027 wordt verder gebouwd op de focuspunten vastgelegd voor 2026: defensieve beveiligingstechnologieën als kernambitie, de uitbouw van onderzoeksresultaten naar bruikbare toepassingen voor Vlaamse kmo's en samenwerking met relevante overheidsactoren, en — in het licht van de veranderende geopolitieke context — een versterkte inzet op de zichtbaarheid van Vlaamse cybersecuritysuccessen en het stimuleren van ondernemerschap.

Het Vlaamse cybersecurity-ecosysteem groeit sterk en vraagt om een blijvende verankering van onderzoek, valorisatie en talentontwikkeling. Het onderzoek van de drie universiteiten draagt hier rechtstreeks aan bij en vormt de wetenschappelijke ruggengraat van een bredere Vlaamse ambitie om een toonaangevende cybersecurity-regio te blijven.

In het kader van de besparing van 10 miljoen euro per minister die werd afgesproken bij BO 2027, werd echter beslist om 500 keuro te besparen op het flankerend beleid bij het programma cybercecurity. Voor de resterende taken wordt het krediet bij BO 2027 op die manier 8.495 keuro.

TB0-1TEA2JD-WT - CYBERSECURITY

Korte inhoud
Dit artikel voorziet in de gedeeltelijke financiering van de activiteiten van het onderzoeksluik van het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity. (OD8-5) Met name wordt via dit artikel Imec gefinancierd, als lid van het onderzoeksconsortium dat geen deel uitmaakt van de interne consolidatiekring. De middelen worden voornamelijk besteed aan personeelskosten: namelijk de verloning van onderzoekers.

De basis voor deze subsidie is het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity 2024-2028, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 maart 2024.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**599**	**599**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**599**	**599**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Imec neemt als strategisch onderzoekscentrum deel aan het achtste werkjaar van het Vlaams onderzoeksprogramma cybersecurity. Zijn bijdrage is complementair aan die van de universitaire partners en richt zich in het bijzonder op domeinen waar hardware-expertise en industriële schaalgrootte het verschil maken: veilige hardwareontwerpen, cryptografische implementaties en infrastructuurbeveiliging.

Voor 2027 bouwt imec verder op de focuspunten vastgelegd voor 2026: defensieve beveiligingstechnologieën, de vertaling van onderzoeksresultaten naar industrieel toepasbare oplossingen, en een versterkte internationale zichtbaarheid via Europese netwerken en samenwerking met kritieke industriële sectoren.

Via zijn brugfunctie tussen fundamenteel onderzoek en industriële toepassing versterkt imec het groeiende Vlaamse cybersecurity-ecosysteem en draagt het bij aan een Vlaams cybersecurity-landschap dat aantrekkelijk blijft voor bedrijven om in te investeren.

Voor deze taken wordt het krediet bij BO 2027 constant gehouden ten opzichte van BA 2026 op 599 keuro.

TB0-1TEA2JE-IS - ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE - VLAAMS AI-ONDERZOEKSPROGRAMMA (VAIOP)

Korte inhoud
Dit artikel voorziet in de gedeeltelijke financiering van de activiteiten van het onderzoeksluik (VAIOP) van het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie (VBAI). (OD8-5) Met name worden via dit artikel die leden van het onderzoeksconsortium gefinancierd die deel uitmaken van de Vlaamse interne consolidatiekring. Dit slaat op KU Leuven, UGent, VUB, UAntwerpen, UHasselt, VITO, VIB en ILVO.

De basis voor deze middelen is het Vlaams Beleidsplan AI 2024-2028 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 maart 2024.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**9.799**	**9.799**
Index	239	239
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**10.038**	**10.038**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Het VAIOP-vijfjarenwerkplan is opgesteld vanuit de aanname van constant beleid. Het betreft bijgevolg de recurrente middelen uit het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie (VBAI). De middelen worden voornamelijk besteed aan personeelskosten: namelijk de verloning van onderzoekers. Voor de uitvoering van de taken uit het werkplan door entiteiten binnen de Vlaamse consolidatiekring wordt bij BO 2027 een bijkomende index toegekend van 239 keuro aan het decretaal voorziene budget bij BA 2026 (9.799 keuro). Dit brengt het krediet voor 2027 op een totaal van 10.038 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TEA2JE-WT - ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE - VLAAMS AI-ONDERZOEKSPROGRAMMA (VAIOP)

Korte inhoud
Dit artikel voorziet in de gedeeltelijke financiering van de activiteiten van het onderzoeksluik (VAIOP) van het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie (VBAI). (OD8-5) Met name worden via dit artikel die leden van het VAIOP-consortium gefinancierd die geen deel uitmaken van de Vlaamse interne consolidatiekring. Dit slaat op imec, Flanders Make, en Sirris.

De basis voor deze middelen is het Vlaams Beleidsplan AI 2024-2028 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 maart 2024.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**4.325**	**4.325**
Index	110	110
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**4.435**	**4.435**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Het VAIOP-vijfjarenwerkplan is opgesteld vanuit de aanname van constant beleid. Het betreft bijgevolg de recurrente middelen uit het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie (VBAI). De middelen worden voornamelijk besteed aan personeelskosten: namelijk de verloning van onderzoekers. Voor de uitvoering van de taken uit het werkplan door Imec, Flanders Make en Sirris wordt bij BO 2027 een bijkomende index toegekend van 110 keuro aan het decretaal

voorziene budget bij BA 2026 (4.325 keuro). Dit brengt het krediet voor 2027 op een totaal van 4.435 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TEA2JF-IS - ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE - VLAAMSE AI ACADEMIE (VAIA) - AMAI!

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel omvat de financiering van de partners van de Vlaamse AI Academie (de vijf Vlaamse Universiteiten en VLHORA) en onderzoeksgroep VUB-SMIT voor de uitvoering van het amai!-programma. (OD8-5)

De basis voor deze middelen is het Vlaams Beleidsplan AI 2024-2028 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 maart 2024.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.624**	**1.624**
Index	44	44
Compensaties	-404	-404
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-1.000	-1.000
Totaal BO 2027	**264**	**264**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	0	-404	Compensatie VEK naar provisie
TB0-1TEA2JA-WT	-404	0	Opvangen krediettekort Lissabonlijn

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-355	-355	Brede heroverweging (10mio/minister) - Performante en sobere overheid
-645	-645	Brede heroverweging (10mio/minister) - Performante en sobere overheid

Inhoudelijke toelichting
Bij BO 2027 werd beslist om binnen het beleidsplan AI te rationaliseren. Meer specifiek, is binnen de opdracht om per minister 10 miljoen euro te besparen beslist om het amai!-programma stop te zetten (645 keuro besparing) en het budget voor de Vlaamse AI Academie te verkleinen (355 keuro besparing).

Op dit begrotingsartikel werden bovendien twee compensaties doorgevoerd. Meer specifiek werden 404 keuro VAK en 404 keuro VEK gecompenseerd naar respectievelijk de begrotingsartikelen TB0-1TEA2JA-WT en TB0-1TBA2AH-PR. Samen met de toegekende index van 44 keuro brengt dit het krediet voor 2027 op 264 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

Eind 2026 loopt de huidige werking van VAIA af. Voor 2027 zal dus een nieuwe oproep worden voorzien die zal worden opengesteld voor zowel entiteiten binnen als buiten de Vlaamse consolidatiekring. Voor deze oproep is op dit begrotingsartikel (264 keuro) en het begrotingsartikel TB0-1TEA2JF-WT (294 keuro) samen 558 keuro voorzien. Afhankelijk van de samenstelling van de begunstigden (binnen of buiten de consolidatiekring), zal gedurende het jaar een herverdeling worden doorgevoerd tussen beide artikelen.

TB0-1TEA2JF-WT - ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE - VLAAMSE AI ACADEMIE (VAIA) - AMAI!

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel omvat de financiering van RVO-society (Scivil) voor de uitvoering van het amai!-programma en de financiering van partners in amai!-projecten die niet onder de interne stroom van de Vlaamse overheid vallen. (OD8-5)

De basis voor deze middelen is het Vlaams Beleidsplan AI 2024-2028 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 maart 2024.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**497**	**497**
Index	14	14
Compensaties	-217	-217
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**294**	**294**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TEA2JA-WT	-155	0	Opvangen krediettekort Lissabonlijn
TB0-1TBA2AH-PR	0	-155	Compensatie VEK naar provisie
TB0-1TEA2JB-IS	-62	-62	Compensatie bijkomend krediet KDM

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Op dit begrotingsartikel werden 3 compensaties doorgevoerd:

- 155 keuro VAK naar het begrotingsartikel TB0-1TEA2JA-WT;
- 155 keuro VEK naar het begrotingsartikel TB0-1TBA2AH-PR;
- 62 keuro VAK en VEK naar het begrotingsartikel TB0-1TEA2JB-IS.

Samen met de toegekende index ten belope van 14 keuro brengt dit het decretaal beschikbare budget voor 2027 op 294 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

Eind 2026 loopt de huidige werking van VAIA af. Voor 2027 zal dus een nieuwe oproep worden voorzien die zal worden opengesteld voor zowel entiteiten binnen als buiten de Vlaamse consolidatiekring. Voor deze oproep is op dit begrotingsartikel (294 keuro) en het begrotingsartikel TB0-1TEA2JF-IS (264 keuro) samen 558 keuro voorzien. Afhankelijk van de samenstelling van de begunstigden (binnen of buiten de consolidatiekring), zal gedurende het jaar een herverdeling worden doorgevoerd tussen beide artikelen.

TB0-1TEA2JY-IS - LISSABONSTRATEGIE - TE CONSOLIDEREN TEGENPARTIJEN

Korte inhoud

Het betreft middelen voor ad-hoc projecten die complementair zijn aan het onderzoeksluik van het Vlaams Beleidsplan AI voor entiteiten binnen de consolidatiekring (OD8-5). De basis voor deze middelen is het Vlaams Beleidsplan AI zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 maart 2024.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**275**	**275**
Index	0	0
Compensaties	0	1.206
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**275**	**1.481**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	0	42	aanzuiveren VEK behoefte Flemmbench
TB0-1TBA2AH-PR	0	35	aanzuiveren VEK behoefte AMAI!4
TB0-1TBA2AH-PR	0	500	aanzuiveren VEK behoefte HIV Impact
TB0-1TBA2AH-PR	0	400	aanzuiveren VEK behoefte ILVO
TB0-1TBA2AH-PR	0	229	aanzuiveren VEK behoefte Diamant Kwantum Pilootlijn

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Op dit begrotingsartikel werd bij BA 2026 een decretaal budget voorzien van 275 keuro VAK en VEK. Dit decretaal VEK is echter onvoldoende voor de vereffening van de historisch aangegane engagementen op dit begrotingsartikel. Om te kunnen voldoen aan deze engagementen worden vanop de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) diverse VEK-compensaties ingeschreven ten belope van in totaal 1.206 keuro. Deze beweging brengt het krediet voor 2027 op 275 keuro VAK en 1.481 keuro VEK.

TB0-1TEA2KA-WT - VLERICK - AMS

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aangerekend aan Vlerick Business School en Antwerp Management School voor de uitvoering van hun opdracht met betrekking tot wetenschappelijk onderzoek in overeenstemming met de bepalingen van Titel IV, Hoofdstuk III, van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid. (OD9-1)

In de loop van 2026 werden nieuwe convenanten afgesloten met zowel Vlerick als AMS voor de periode 2026-2030.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**1.322**	**1.322**
Index	36	36
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**1.358**	**1.358**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Op dit begrotingsaritkel worden de middelen voorzien voor de taken van Vlerick en AMS zoals vastgelegd in de meerjarige overeenkomst met de Vlaamse Overheid. De middelen van Vlerick worden aangewend voor het financieren van doctoraatsonderzoek in de managementwetenschappen (Doctors of Business Administration). AMS wendt de middelen aan voor onderzoekers en onderzoekscoördinatie.

Voor 2027 wordt het krediet ten opzichte van BA 2026 constant gehouden (1.322 keuro), met uitzondering van een toegekende index ten belope van 36 keuro. Dit brengt het decretaal beschikbare budget bij BO 2027 op 1.358 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TEA5GT-IS - FWO

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel worden het vastleggingskrediet en de hieruit voortvloeiende vereffeningen aangerekend voor de onderzoeksprojecten en -mandaten van het FWO.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**585.214**	**458.718**
Index	12.773	4.331
Compensaties	0	6.573
Andere bijstellingen	-125.047	-2.477
Nieuw beleid	-14.000	-14.000
Totaal BO 2027	**458.940**	**453.145**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	0	4.440	VEK Euro HPC projecten
TB0-1TBA2AH-PR	0	1.289	VEK Werking Einsteintelescoop Vlaams projectteam
TB0-1TBA2AH-PR	0	844	VEK Vlaamse Innovatie- en Industriestrategie voor Veiligheid en Defensie (VISD)

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-125.047	-2.477	Bijstelling n.a.v. jaarlijkse fluctuerende vastleggingskredieten
-14.000	-14.000	Punctueel - Kritisch kijken naar subsidies + hervormen - FWO

Inhoudelijke toelichting

Ten opzichte van het decretaal voorziene krediet bij BA 2026 (585.214 keuro VAK en 458.718 keuro VEK) wordt een bijstelling doorgevoerd ten belope van -125.047 keuro VAK en -2.477 keuro VEK ten gevolge van de jaarlijks fluctuerende vastleggingskredieten binnen het FWO. Daarnaast worden echter drie compensaties voorzien voor de vereffening van engagementen die zijn aangegaan door het FWO in het kader van bijkomende taken die zijn afgesproken met de Vlaamse Regering in het kader van de Vlaamse Innovatie- en Industriestrategie voor Veiligheid en Defensie (VISD; VR 2025 1912 DOC.1196), de EuroHPC JU (Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing; VR 2025 1212 DOC.1186) en het Einsteintelescoop projectteam (VR 2025 1411 DOC.1026). Voor deze drie taken wordt respectievelijk 844, 4.440 en 1.289 keuro VEK gecompenseerd vanuit de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR).

Bij BO 2027 wordt op het FWO echter ook een besparing ingeschreven ten belope van 14.000 keuro die kadert binnen de punctuele besparingen binnen het beleidsveld EWI. Tenslotte wordt voor 2027 ook een index toegekend ten belope van 12.773 keuro VAK en 4.331 keuro VEK. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting. Deze bewegingen brengen het krediet voor 2027 op 458.940 keuro VAK en 453.145 keuro VEK. Voor een verdere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de bespreking van de begroting van het FWO.

TB0-1TEA5HU-IS - APM

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel worden de FFEU-middelen voor het Agentschap Plantentuin Meise aangerekend voor de uitvoering van het masterplan voor de renovatie van de gebouwen in de Plantentuin. De laatste werken van fase 1 en 2 worden afgewerkt: De centrale zone van het Pachthof wordt gerenoveerd met de bouw van een nieuw restaurant. De opening hiervan werd gerealiseerd in 2025. De werken voor een nieuw technisch gebouw en de renovatie van het energiehuis werden opgestart (opening voorzien 2de kwartaal 2026).

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**3.052**	**9.297**
Index	0	0
Compensaties	1.952	-6.737
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**5.004**	**2.560**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	-3.000	0	Eenmalig BO 2026: Fase 3 van het Masterplan in het kader van de transformatie van het herbariumgebouw tot een nieuwe collectie- en onderzoekscampus
TB0-1TBA2AH-PR	0	-3.000	Eenmalig BO 2026: Fase 2 van het Masterplan in het kader van de transformatie van het herbariumgebouw tot een nieuwe collectie- en onderzoekscampus - vereffening middelen 2025
TB0-1TBA2AH-PR	4.952	0	Uitvoering restende werken Fase 2 APM (VR 2025/24 10 / DOC 0947)
TB0-1TBA2AH-PR	0	-3.737	Eenmalige compensatie naar provisie O&O i.h.k.v. lagere VEK-behoefte

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

In 2026 werd eenmalig 3.000 keuro VAK voorzien voor het vastleggen van engagementen in het kader van Fase 3 van het Masterplan. Daarnaast werd eenmalig 3.000 keuro VEK voorzien voor de vereffening van de resterende werken in het kader van Fase 2. Beide compensaties worden bij BO 2027 teruggedraaid richting de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-WT). In 2027 is slechts een VEK-toelage aan APM benodigd van 2.560 keuro. In het kader hiervan wordt bijkomend 3.737 keuro eenmalig gecompenseerd richting de provisie O&O. Ten slotte wordt aan APM vanuit de provisie O&O een VAK-compensatie toegekend ten belope van 4.952 keuro voor de vastlegging van de resterende werken van Fase 2 van het Masterplan. Deze bewegingen brengen het krediet voor 2027 op 5.004 keuro VAK en 2.560 keuro VEK.

TB0-1TFA2LA-WT - STRATEGISCHE ONDERZOEKSCENTRUM IMEC

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aan imec aangerekend, in uitvoering van het convenant 2022-2026 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 december 2021. (OD10-1)

Het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum VZW (imec) is een strategisch onderzoekscentrum met als doelstelling het verrichten van grensverleggend onderzoek inzake nanotechnologie en digitale technologie die ons leven verbeteren en bijdragen tot een geconnecteerde duurzame toekomst voor iedereen. Een tweede strategische doelstelling van imec bestaat erin om nieuwe ontwikkelingen via partnerships of startups naar de markt te brengen en bedrijven en universiteiten te helpen om toegang te krijgen tot de nieuwe technologieën.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**159.974**	**159.974**
Index	2.528	2.528
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**162.502**	**162.502**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Het convenants met het Imec loopt tot en met 2026. Bij BO 2027 wordt, in afwachting van het nieuwe convenant, voorlopig uitgegaan van constant beleid. Bijgevolg wordt het bedrag van BA 2026 (159.974 keuro), vermeerderd met een index ten belope van 2.528 keuro, aangehouden. Dit brengt het voorziene krediet voor 2027 op 162.502 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TFA2LB-WT - STRATEGISCHE ONDERZOEKSCENTRUM FLANDERS MAKE

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aan Flanders Make aangerekend, in uitvoering van het convenant 2023-2027 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 december 2023. (OD10-1)

Flanders Make is het strategisch onderzoekscentrum dat de maakindustrie in Vlaanderen (zowel grote maakbedrijven als kmo's) ondersteunt met industriegedreven, precompetitief en excellent onderzoek in de toepassingsdomeinen ''producten'' (voertuigen en machines) en ''productie'' (assemblage). Met zijn onderzoek helpt Flanders Make Vlaamse maakbedrijven bij het realiseren van product- en productie-innovaties zodat zij (verder) richting Industrie 4.0/5.0 kunnen evolueren en hun internationale concurrentiepositie kunnen verbeteren en versterken. Hierdoor kan de Vlaamse maakindustrie (verder) in Vlaanderen worden verankerd en kunnen ook buitenlandse maakbedrijven naar Vlaanderen worden gehaald. Naast de verdere digitale transformatie (= Industrie 4.0), die in de werkingsperiode 2018-2022 centraal stond, zet Flanders Make in de werkingsperiode 2023-2027, in lijn met de Twin Transition in Europa en wereldwijd, ook in op de duurzame transformatie van de Vlaamse maakindustrie waarin de mens centraal staat (werkbaar werk) (= Industrie 5.0).

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**55.851**	**55.851**
Index	894	894
Compensaties	0	975
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**56.745**	**57.720**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	0	975	Compensatie vereffening VEK subsidies autonome missies en spin-out werking

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Voor de taken die zijn afgesproken binnen de meerjarige overeenkomst tussen de Vlaamse Overheid en Flanders Make, wordt het krediet van BA 2026 gelijk gehouden, exclusief de toegekende indexverhoging ten belope van 894 keuro. Daarnaast werden aan Flanders Make eind 2025 twee bijkomende subsidies toegekend voor (1) de opstart van een strategisch onderzoeksprogramma rond virtuele validatie van autonome missies en (2) de opstart en uitbouw van spin-out werking en incubatie- en acceleratiewerking. In 2027 dient voor deze subsidies respectievelijk 350 keuro en 625 keuro te worden vereffend. Hiervoor wordt een compensatie ingeschreven (ten belope van 975 keuro) vanop de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR). Dit brengt het finale krediet voor 2027 op dit begrotingsartikel op 56.745 keuro VAK en 57.720 keuro VEK.

TB0-1TFA2LC-WT - REGENERATIEVE GENEESKUNDE

Korte inhoud

Het initiatief RegMed XB staat voor ''regenerative medicine, cross-border''. (OD10-1). Vanaf 2027 zal de subsidie aan RegMed XB niet langer worden toegekend.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**2.128**	**2.128**
Index	58	58
Compensaties	1.320	1.320
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	-3.400	-3.400
Totaal BO 2027	**106**	**106**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	1.320	1.320	Eenmalig BA 2026: Compensatie naar Provisie O&O

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-3.400	-3.400	Brede heroverweging (10mio/minister) - Performante en sobere overheid

Inhoudelijke toelichting

Bij BA 2026 werd vanop dit begrotingsartikel een eenmalige compensatie doorgevoerd ten belope van 1.320 keuro naar de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR). Bij BO 2027 wordt deze eenmalige compensatie teruggedraaid. Daarnaast wordt een index toegekend ten belope van 58 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

Echter werd bij BO 2027 beslist om, in het kader van de 10 miljoen euro die per minister moet worden bespaard, het programma RegMed XB niet langer te subsidiëren. Hiervoor wordt een besparing van 3.400 keuro ingeschreven op dit begrotingsartikel. Het restbedrag van 106 keuro dat achterblijft is het gevolg van diverse indexeringen van dit krediet in het verleden.

TB0-1TFA2LD-WT - ENERGYVILLE

Korte inhoud

In 2022 werd door de Vlaamse Regering een eerste convenant tussen het Vlaamse Gewest en Stichting EnergyVille afgesloten voor de periode 2022-2026. Stichting EnergyVille coördineert de onderzoekssamenwerking, in het domein van duurzame energie en intelligente energiesystemen, tussen de onderzoeksinstellingen (de Stichters), Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), Interuniversitair Micro-Electronica Centrum (imec) en Universiteit Hasselt (UHasselt). (OD10-1)

Via dit begrotingsartikel wordt een structurele financiering voorzien voor de uitvoering van de opdrachten zoals in het convenant vastgelegd. Hiervoor werd in 2022 een decretale basis

voorzien in het Decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (W&I-decreet).

In 2023 werden twee addenda toegevoegd aan de convenant:

- Een eerste addendum betreft de uitvoering van het Project ''innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en -netten'' via een éénmalige toelage van 14.000 keuro (waarvan 9.000 keuro investeringen) over de periode 2023-2027. Deze subsidie werd gekoppeld aan het realiseren van leverbaarheden, mijlpalen en KPIs die jaarlijks gerapporteerd en opgevolgd worden door het departement en een stuurgroep.
- Een tweede addendum aan het EnergyVille-convenant betreft het investeringsdossier Open Thor Living Lab, gericht op het versterken van productontwikkeling bij bedrijven via testen en demonstratie van producten en diensten in een living lab omgeving. Hiervoor werd een éénmalige subsidie van 6.500 keuro euro toegekend, aangerekend op begrotingsartikel TCH-AECB5DC-WT, basisallocatie ATC372, vanop de provisie voor investeringen in O&O en het bedrijfsleven over de periode 2024-2026. In 2025 werd een interne wijzigingsnota met betrekking tot het Open Thor Living Lab dossier goedgekeurd waarbij het projectbudget werd aangepast naar 5.800 keuro en het project verlengd met 1 jaar (2024-2027). De betalingskalender werd aangepast. De subsidie is gekoppeld aan het realiseren van specifieke KPIs, te behalen gedurende de uitvoeringsperiode van het dossier. De praktische opvolging van de geplande en uitgevoerde investeringen gebeurt via de jaarlijkse rapportage (inhoudelijk en financieel) aan het Departement.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**3.183**	**3.933**
Index	87	87
Compensaties	0	250
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**3.270**	**4.270**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	0	250	Eenmalig BO 2026: Actualiseren VEK nood Energyville 2026 op basis van betaalkalender project "innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en -netten"

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Het convenant met Energyville loopt tot en met 2026. Bij BO 2027 wordt, in afwachting van het nieuwe convenant, voorlopig uitgegaan van constant beleid. Bijgevolg wordt het bedrag dat bij BA 2026 was voorzien voor het convenant (3.183 keuro VAK en 3.933 keuro VEK),

vermeerderd met een index ten belope van 87 keuro, aangehouden. Naast het krediet dat is voorzien voor het convenant, wordt echter 250 keuro bijkomend VEK gecompenseerd vanuit de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) voor de vereffening van eerder aangegane engagementen door Energyville in het kader van het project "Innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en -netten".

Deze bewegingen brengen het voorziene krediet voor 2027 op 3.270 keuro VAK en 4.270 keuro VEK. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TFA2LW-IS - VIB

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aan het strategische onderzoekscentrum Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) aangerekend, in uitvoering van het convenant 2022-2026 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 december 2021. (OD10-1)

VIB is een onafhankelijk onderzoeksinstituut dat baanbrekend strategisch basisonderzoek verricht naar de werking van het menselijk lichaam, planten en micro-organismen. Met behulp van gentechnologisch onderzoek in verschillende domeinen van de levenswetenschappen wordt vernieuwende basiskennis over de normale en abnormale of ziektegerelateerde processen in een cel, orgaan en organisme (mens, plant en micro-organisme) verworven.

De onderzoekers van VIB werken in universitaire onderzoeksdepartementen van 5 Vlaamse universiteiten: UGent, KU Leuven, Universiteit Antwerpen, Vrije Universiteit Brussel en Universiteit Hasselt. De groepen werden geselecteerd op basis van hun uitmuntendheid. Door een hechte samenwerking met deze universitaire partners en een solide financieringsprogramma voor strategisch basisonderzoek, bundelt VIB de krachten van meer dan 1.900 onderzoekers en ondersteunend personeel uit meer dan 78 landen.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**89.036**	**89.036**
Index	1.425	1.425
Compensaties	0	426
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**90.461**	**90.887**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	0	346	Vereffening encours Hosten EMPHASIS
TB0-1TBA2AH-PR	0	80	Vereffening encours GDI Elexir

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Het convenant met het VIB loopt tot en met 2026. Bij BO 2027 wordt, in afwachting van het nieuwe convenant, voorlopig uitgegaan van constant beleid. Bijgevolg wordt het bedrag dat bij BA 2026 was voorzien voor het convenant (89.036 keuro), vermeerderd met een index ten belope van 1.425 keuro, aangehouden. Naast het krediet dat is voorzien voor het convenant, wordt echter 426 keuro bijkomend VEK gecompenseerd vanuit de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) voor de vereffening van eerder aangegane engagementen door VIB. Het betreft hier respectievelijk 346 keuro en 80 keuro voor de dossiers 'Hosting onderzoeksinfrastructuur EMPHASIS' (VR 2025/2609/DOC0861) en 'GDI-ELEXIR' (VR2023/1407/DOC1005).

Deze bewegingen brengen het voorziene krediet voor 2027 op 90.461 keuro VAK en 90.887 keuro VEK. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting. Voor een verdere inhoudelijke bespreking wordt verwezen naar de bespreking van de begroting van VIB.

TB0-1TFA2LX-IS - VITO

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aan het strategische onderzoekscentrum VITO aangerekend. Het gaat om een jaarlijkse werkingssubsidie ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en het VITO voor de periode 2024-2028, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 december 2023, alsook een jaarlijkse werkingssubsidie ter uitvoering van het beheersreglement VITO 2024-2028, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 24 mei 2024. Ook investeringssteun aan VITO wordt via dit begrotingsartikel aangerekend. (OD10-1)

VITO is een strategisch onderzoekscentrum met focus op technologie voor een leefbare omgeving en duurzame ontwikkeling.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**74.957**	**93.357**
Index	989	989
Compensaties	1.289	1.639
Andere bijstellingen	0	-18.400
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**77.235**	**77.585**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	0	350	Booster Circulateitshub
CB0-1CBX2AC-PR	-79	-79	Compensatie ikv afroming actieplan Energie-Efficiëntie
TC0-1TCA5DY-IS	12	12	Versterking Verific.bureau Vito
TC0-1TCA5DY-IS	-12	-12	Eenmalig BO 2026: Versterking Verific.bureau Vito

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
QE0-1QEB2KB-WT	456	456	Compensatie naar WEWIS voor toelage VITO-referentietaak VBBV
TB0-1TBA2AB-WT	233	233	Referentietaken VITO verificatiebureau VBBV
TB0-1TBA2AB-WT	-233	-233	Eenmalig BO 2026: Herverdeling internationale lijn naar VITO ikv referentietaken VITO verificatiebureau VBBV
QE0-1QEB2KB-WT	912	912	Compensatie naar WEWIS voor toelage VITO-referentietaak VBBV

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
0	-3.600	Eenmalig BO 2026: Vereffening openstaande investeringen 2022
0	-9.400	Eenmalig BO 2026: Vereffening openstaande investeringen 2024
0	-5.400	Eenmalig BO 2026: Vereffening openstaande investeringen 2023

Inhoudelijke toelichting

Binnen het lopende convenant tussen VITO en de Vlaamse Overheid, wordt de toelage aan VITO voor 2027 gelijk gehouden ten opzichte van 2026, met uitzondering van een toegekende index ten belope van 989 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting. Daarnaast vinden er echter een aantal andere kredietbewegingen plaats op dit begrotingsartikel:

- In 2026 werden op dit begrotingsartikel drie eenmalige bijstellingen toegekend ten belope van in totaal 18.400 keuro VEK voor de vereffening van encours uit 2022 (3.600 keuro), 2023 (5.400 keuro) en 2024 (9.400 keuro). Bij BO 2027 worden deze bijstellingen teruggedraaid.
- De compensatie van 12 keuro VAK/VEK vanuit FIO (TC0-1TCA5DY-IS) voor de versterking van het Verificatiebureau VITO wordt hernomen.
- De compensatie van 233 keuro VAK/VEK vanuit het begrotingsartikel voor Internationalisering (TB0-1TBA2AB-WT) in het kader van het 'verificatiebureau VBBV' wordt hernomen.
- Er worden twee compensaties van in totaal 1.368 keuro doorgevoerd vanuit VEKA (QE0-1QEB2KB-WT) voor een toelage in het kader van de 'VITO-referentietaak VBBV'.
- Er wordt 350 keuro VEK gecompenseerd vanop de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) voor de vereffening van engagementen die door VITO zijn aangegaan in het kader van de Booster Circulariteitshub (VR 2025 1912 DOC.1273).
- Er wordt 79 keuro VAK/VEK gecompenseerd naar begrotingsartikel CB0-1CBX2AC-PR in het kader van de afroming voor het actieplan energie-ëfficiëntie.

Deze bewegingen brengen het krediet dat beschikbaar is voor de toelage aan VITO voor 2027 in totaal op 77.235 keuro VAK en 77.585 keuro VEK. Voor een verdere inhoudelijke bespreking van de aanwending van deze toelage wordt verwezen naar de bespreking van de begroting van VITO.

TB0-1TFA2MS-IS - HOGER ONDERWIJS IOF - INTERFACEACTIVITEITEN

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel worden de recurrente subsidies aangerekend voor het duo van instrumenten die de kennisvalorisatie aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen bevorderen, ondersteunen en begeleiden tot implementatie en nut in de maatschappij. (OD11-1)

Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) zijn interne bestemmingsfondsen voor mandaten of projecten ter versterking van het valoriseerbare wetenschappelijk onderzoek in de schoot van de universitaire associaties.

De interfaceactiviteiten van de KTTO's bestaan uit het aanbieden van opleidingen in ondernemerschap, beschermen van intellectuele eigendom via o.a. patenten en merkbescherming, opstarten van spin-offs, licentieovereenkomsten met ondernemingen voor innovatie in o.a. bestaande ondernemingen en juridisch kader voor contractonderzoek, het organiseren van netwerkevents, valorisatietrajecten begeleiden…

De basis voor deze middelen is het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de ondersteuning van de Industriële Onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten van de associaties in de Vlaamse Gemeenschap, zoals een laatste keer gewijzigd door de Vlaamse Regering op 1 december 2023. De subsidie is tevens verankerd in het W&I-decreet art. 56/3 tot en met art 59. Sinds 2024 is het geactualiseerde IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit in werking, waarin aanbevelingen uit de vijfjarige evaluatie van 2023 zijn verwerkt.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**71.323**	**71.323**
Index	1.748	1.748
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**73.071**	**73.071**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

De middelen op dit begrotingsartikel worden aangewend voor IOF (90%) en Interfacediensten (10%). Voor BO 2027 worden deze middelen constant gehouden ten opzichte van BA 2026 (71.323 keuro), met uitzondering van een indexverhoging ten belope van 1.748 keuro. Dit brengt het decretaal beschikbare budget voor 2027 op 73.071 keuro.

TB0-1TFA2NZ-PA - ONDERZOEK EN INNOVATIE VOOR WETENSCHAPPELIJKE, INDUSTRIËLE OF TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING INZAKE VEILIGHEID- (EN DEFENSIE) THEMA'S

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor het NAVO-Innovatiefonds. Dit programma zal hefboomfinanciering beschikbaar maken voor baanbrekend werk van startups in EDT's, hetgeen bijdraagt tot de vorming van een 'EDT-ecosysteem'. Deze startups ontvangen financiële middelen om hun innovatieve technologieën verder te ontwikkelen. Op dit begrotingsartikel worden ook de middelen voor de beheerskosten voor de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij gerekend. (OD12-5)

De basis voor dit begrotingsartikel is het Protocolakkoord tussen de Federale Staat, het Waalse Gewest en het Vlaamse Gewest omtrent de deelname van België aan de Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic en het NATO Innovation Fund (NIF) dat op 7 juli 2023 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.177**	**1.177**
Index	0	0
Compensaties	-42	-42
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**1.135**	**1.135**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TFA2NZ-WT	-42	-42	Compensatie voor verhoogde bijdrage DIANA

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

De maximale jaarlijkse bijdrage vanop dit begrotingsartikel bedraagt 1.177 keuro (1.163 keuro voor NIF en 14 keuro voor FPIM). In 2027 daalt de ingeschatte subsidie vanuit Vlaanderen aan NIF echter door de toetreding van nieuwe leden (die ook een bijdrage doen aan het fonds). Het benodigde budget op dit begrotingsartikel zakt zo tot 1.135 keuro (1.121 keuro voor NIF en 14 keuro voor FPIM). De 42 keuro die vrijkomt door deze daling wordt gecompenseerd naar het begrotingsartikel TB0-1TFA2NZ-WT waar het benodigde budget voor het DIANA-initiatief stijgt.

TB0-1TFA2NZ-WT - ONDERZOEK EN INNOVATIE VOOR WETENSCHAPPELIJKE, INDUSTRIËLE OF TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING INZAKE VEILIGHEID- (EN DEFENSIE) THEMA'S

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor het incubatieprogramma DIANA. Dit programma wil de krachten bundelen van innovators op opkomende en disruptieve technologieën binnen een triple helix constellatie. Het initiatief wil innovatie versnellen via testcentra en bijdragen tot de vorming van een NAVO-''ecosysteem'' rond opkomende en disruptieve technologieën. (OD12-5)

De basis voor dit begrotingsartikel is het Protocolakkoord tussen de Federale Staat, het Waalse Gewest en het Vlaamse Gewest omtrent de deelname van België aan de Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic en het NATO Innovation Fund (NIF) dat op 7 juli 2023 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**314**	**314**
Index	0	0
Compensaties	42	42
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**356**	**356**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TFA2NZ-PA	42	42	Compensatie voor verhoogde bijdrage DIANA

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Conform het protocolakkoord is voor 2027 een budget voorzien van 310 keuro. Het is echter voorzien dat de Vlaamse bijdrage aan DIANA in 2027 zal afwijken van dit afgesproken maximale bedrag ten gevolge van de algemene wens onder de deelnemende NAVO-lidstaten om de werking van DIANA te versterken. Een wens die door de Bondgenoten werd bekrachtigd. Dit Belgisch standpunt werd eveneens goedgekeurd op het Coördinatiecomité. Om deze verhoogde betaalverplichtingen op te vangen, wordt bijkomende budgettaire ruimte voorzien op dit artikel door middel van een compensatie van 42 keuro vanop het begrotingsartikel TB0-1TFA2NZ-PA waar minder budget nodig is door een verlaging van de gevraagde bijdrage aan het NIF. Deze compensatie brengt het beschikbare budget voor 2027 op dit begrotingsartikel op 356 keuro.

TB0-1TFX2LY-IS - EV ILVO

Korte inhoud

Het betreft volgende toelagen aan het EV ILVO:
- Het onderzoek en de ontwikkeling naar meer duurzame landbouwsystemen;
- Economisch onderzoek duurzame landbouw;

- Door de EU verplichte datacollectie en adviestaken ter ondersteuning van het EG-visserijbeleid;
- Onderhoud en werken aan onroerende goederen;
- IHD/PAS: onderzoek naar de technisch-economische haalbaarheid van de emissiereducties van de veeteeltsector;
- Toezicht plantaardig teeltmateriaal;
- Onderzoek met het oog op het realiseren van de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN wat landbouw en voeding betreft (Sustainable Development Goals).

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**5.593**	**5.593**
Index	63	63
Compensaties	-24	-24
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**5.632**	**5.632**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
CB0-1CBX2AC-PR	-24	-24	Compensatie ikv afroming actieplan Energie-Efficiëntie

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Ten opzichte van het voorziene krediet van 5.593 keuro bij BA 2026 wordt bij BO 2027 een index toegekend ten belope van 63 keuro en een compensatie ingeschreven van -24 keuro naar het begrotingsartikel CB0-1CBX2AC-PR in het kader van de afroming voor het actieplan energie-efficiëntie. Dit brengt het beschikbare krediet voor 2027 op 5.632 keuro. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting. Voor een verdere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de bespreking van de begroting van ILVO.

TB0-1TLA2OA-WT - SENSIBILISERING EN SAMENLEVING

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel, samen met het begrotingsartikel TB0-1TLA2OW-IS, worden de volgende verbintenissen aangerekend:

- Popularisering van de wetenschap: een aantal horizontale projecten rond wetenschapscommunicatie;
- Bekendmaking wetenschapsbeleid: voor de uitvoering van het beleid in wetenschapscommunicatie wordt er samengewerkt met een aantal structurele partners.

De kredieten zijn hoofdzakelijk gericht op de ondersteuning (via subsidies) van acties die door de structurele partners en andere actoren in het veld worden georganiseerd. Het betreft hier specifieke meerjarige verbintenissen via een convenant met o.a.:

- de Vlaamse Volkssterrenwachten (2023-2027, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 december 2022) – volgende evaluatie in 2027;
- EOS Wetenschap (2024-2028, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 mei 2024) – volgende evaluatie in 2028;
- jaarlijks recurrente subsidies met onder meer de Vlaamse Olympiades voor Wiskunde, Geschiedenis en Latijn/Grieks, Natuur en Wetenschap en Jeugd, Cultuur en Wetenschap, Breinwijzer, SciMingo, Dag van de Wetenschap, Universiteit van Vlaanderen, CoderDojo, Journalismfund, Geluidshuis, een aantal wetenschapsfestivals (Nerdland, Nerdland voor Kleine Nerds, Maker Faire Gent, ScienceVille) en een aantal lerarencongressen (Wiskunde, Wetenschappen, Aardrijkskunde, Informatica) enz.

Ook de jaarlijkse bevraging via de Wetenschapsbarometer (overheidsopdracht) wordt via deze lijn gefinancierd.

Dit begrotingsartikel draagt bij tot het realiseren van strategische doelstellingen SD13, SD14, SD15 en SD16 en operationele doelstellingen OD13-1, OD14-1, OD15-1 en OD16-1.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**3.466**	**3.709**
Index	0	0
Compensaties	35	35
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**3.501**	**3.744**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
FB0-1FGE2GN-WT	35	35	Overhevelen budget internationale zendingen Olympiades

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Ten opzichte van BA 2026 stijgt het voorziene krediet op dit begrotingsartikel met 35 keuro VAK/VEK door middel van een compensatie vanuit het Departement Onderwijs en Vorming (FB0-1FGE2GN-WT) voor de reiskosten van de deelnemers aan internationale olympiades. Tot en met begrotingsjaar 2026 werd deze kost gedragen door het Departement Onderwijs en Vorming. Omdat de subsidiëring van de organisatie van de Olympiades zich bij het Departement WEWIS bevindt, zal vanaf 2027 ook deze kost mee worden overgenomen. Het totale budget voor 2027 bedraagt zo 3.501 keuro VAK en 3.744 keuro VEK.

Naast deze nieuwe taak, zal het budget worden aangewend voor:

- Het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de zes erkende volkssterrenwachten (Mira, Kattevennen/Cosmodrome, Beisbroek, Urania, Armand Pien en Astrolab Iris): 1.152 keuro.
- Het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en Eos Wetenschap: 540 keuro.
- Recurrente subsidies zonder convenant: 1.774 keuro.

TB0-1TLA2OB-WT - SENSIBILISERING EN SAMENLEVING-RVO SOCIETY

Korte inhoud

Het betreft een jaarlijkse werkingssubsidie aan RVO-Society vzw ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en RVO-Society voor de periode 2023–2027 (goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 december 2022). RVO-Society, met de afdelingen Brightlab en Scivil, is een netwerkorganisatie die zich inzet voor wetenschapscommunicatie en STEM-educatie. Via educatieve projecten en burgerwetenschapsinitiatieven wil RVO-Society jongeren en burgers enthousiasmeren voor wetenschap en technologie en bijdragen aan een inclusieve en duurzame maatschappij. De volgende evaluatie van het convenant is voorzien voor 2027.

Dit begrotingsartikel draagt bij tot het realiseren van strategische doelstellingen SD13, SD14, SD15 en SD16 en operationele doelstellingen OD13-1, OD14-1, OD15-1 en OD16-1.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**861**	**861**
Index	13	13
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**874**	**874**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Voor 2027 wordt op dit begrotingsartikel 874 keuro voorzien (861 keuro basis BA 2026 + 13 keuro index) voor de subsidie in het kader van de taken die de RVO-Society uitvoert binnen het convenant met de Vlaamse Overheid. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TLA2OC-IS - SENSIBILISERING EN SAMENLEVING-FTI

Korte inhoud

Het gaat om een jaarlijkse werkingstoelage aan Flanders Technology International vzw (FTI) ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en FTI 2024–2028 (goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 december 2023). FTI, via het doe-centrum Technopolis, heeft als missie ''iedereen fascineren met wetenschap en technologie''. De organisatie richt zich op het brede publiek, met bijzondere aandacht voor jongeren van 4 tot 18 jaar, en organiseert fysieke, digitale en outreach-activiteiten om wetenschap en technologie toegankelijk te maken. De volgende evaluatie van het convenant is voorzien voor 2028.

Dit begrotingsartikel draagt bij tot het realiseren van strategische doelstellingen SD13, SD14, SD15 en SD16 en operationele doelstellingen OD13-1, OD14-1, OD15-1 en OD16-1.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**5.205**	**5.205**
Index	94	94
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**5.299**	**5.299**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Voor 2027 wordt op dit begrotingsartikel 5.299 keuro voorzien (5.205 keuro basis BA 2026 + 94 keuro index) voor de subsidie in het kader van de taken die de FTI VZW uitvoert binnen het convenant met de Vlaamse Overheid. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting. Voor een verdere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de bespreking van de begroting van FTI.

TB0-1TLA2OS-IS - HOGER ONDERWIJS EXPERTISECELLEN

Korte inhoud

Het betreft een jaarlijkse werkingssubsidie aan de vijf expertisecellen wetenschapscommunicatie binnen de associaties van Vlaamse universiteiten en hogescholen, ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de associaties voor de periode 2024–2028 (goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 december 2023). De expertisecellen zijn ingebed in de Associatie KU Leuven, Associatie Universiteit Gent, Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen, Universitaire Associatie Brussel en Associatie Universiteit-Hogescholen Limburg. Hun missie is het versterken van wetenschappelijke geletterdheid en het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en technologie, via lokale verankering en Vlaanderenbrede initiatieven.

De expertisecellen zetten in op:

- het verhogen van wetenschappelijke geletterdheid,
- het stimuleren van jongeren tot wetenschappelijke interesse,
- het ondersteunen van onderzoekers en docenten in wetenschapscommunicatie,
- het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap,
- het communiceren over actueel onderzoek en de impact ervan.

De volgende evaluatie van het convenant is voorzien voor 2028.

Dit begrotingsartikel draagt bij tot het realiseren van strategische doelstellingen SD13, SD14, SD15 en SD16 en operationele doelstellingen OD13-1, OD14-1, OD15-1 en OD16-1.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**2.379**	**2.379**
Index	65	65
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**2.444**	**2.444**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

Voor 2027 wordt op dit begrotingsartikel 2.444 keuro voorzien (2.379 keuro basis BA 2026 + 65 keuro index) voor de subsidie in het kader van de taken die de expertisecellen uitvoert binnen het convenant met de Vlaamse Overheid. Voor een generieke toelichting bij de index wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de middelen- en uitgavenbegroting.

TB0-1TLA2OW-IS - WETENSCHAPSCOMMUNCATIE - TE CONSOLIDEREN TEGENPARTIJEN

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel (en begrotingsartikel TB0-1TLA2OA-WT) worden de volgende verbintenissen aangerekend:

- Popularisering van de wetenschap: horizontale projecten;
- Bekendmaking wetenschapsbeleid: voor de uitvoering van het wetenschapscommunicatiebeleid wordt er samengewerkt met een aantal structurele partners aan de doelstellingen uit het beleidsplan wetenschapscommunicatie.

De kredieten zijn hoofdzakelijk gericht op de ondersteuning (via toelagen) van acties die door de structurele partners en andere actoren in het veld worden georganiseerd. Het betreft hier meer precies de recurrente toelagen aan drie Vlaamse Olympiades (Natuurwetenschappen,

STEM en Frans). De drie Olympiades kaderen binnen het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2022-2030 en in het geval van Natuurwetenschappen en STEM ook binnen de STEM agenda 2022-2030.

Dit begrotingsartikel draagt bij tot het realiseren van strategische doelstellingen SD13, SD14, SD15 en SD16 en operationele doelstellingen OD13-1, OD14-1, OD15-1 en OD16-1.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**198**	**198**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**198**	**198**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Voor 2027 wordt het krediet voor de toelagen die worden gegeven vanuit dit begrotingsartikel constant gehouden op 198 keuro.

TB0-9TBATAC-OW - BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN

Korte inhoud
Dit is het Fonds voor Wetenschaps- en Innovatiebeleid. De decretale basis van dit Fonds ligt vervat in artikel 5 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1995 gewijzigd bij het Programmadecreet 2017.

Dit begrotingsartikel is verbonden met het uitgavenartikel TB0-1TBA4AC-WT. De POD Wetenschapsbeleid ontvangt jaarlijks data uit FRIS. Voor de aanlevering van deze open data werd beslist om vanaf 2022 geen tegemoetkoming meer aan te rekenen.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**0**
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting
Op dit begrotingsartikel worden voor 2027 geen ontvangsten geraamd.

TB0-9TCAAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel kwam de dividenduitkering van VPM. VPM wordt momenteel vereffend.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**0**
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting
Op dit begrotingsartikel komt de dividenduitkering van VPM. Er worden de nodige maatregelen genomen met het oog op de ontbinding en vereffening van VPM. Voor 2027 worden momenteel geen ontvangsten op dit artikel ingeschat.

TB0-9TCATBA-OW - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel landt de winstuitkering van LRM.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**5.000**
Andere bijstellingen	5.000
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**10.000**

Inhoudelijke toelichting
LRM is een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap met het statuut van "investeringsmaatschappij van de Vlaamse overheid" in de zin van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid. Samen met PMV is het Vlaamse Gewest aandeelhouder van LRM met 2.528.348 aandelen. De relatie tussen het Vlaamse Gewest en LRM wordt beheerst door de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse gewest en LRM van 27 mei 2024.

Het decreet van 23 mei 2008 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2008 vormt de wettelijke basis van het protocol tussen het Vlaams Gewest en de provincie Limburg m.b.t. de hertekening van de LRM-groep, dat op 9 juni 2008 tussen de provincie Limburg en het Vlaamse Gewest werd afgesloten (hierna "het protocol"). In het protocol wordt onder meer bepaald dat de jaarlijkse dividenden uitgekeerd door LRM worden

overgedragen aan de provincie Limburg of een door de provincie uit te werken opvangstructuur, dewelke de stichting LSM is geworden.

Op dit begrotingsartikel landt het dividend van LRM. De inkomsten uit het begrotingsfonds dat wordt gespijsd vanuit dit begrotingsartikel worden aangewend voor een subsidie aan de Stichting Limburg Sterk Merk (LSM) voor activiteiten die de economische, maatschappelijke en culturele ontwikkeling van Limburg bevorderen. Deze subsidie wordt aangerekend op het uitgavenartikel TB0-1TCA4BA-WT.

Voor 2027 wordt een dividend vanuit LRM aan de Vlaamse overheid geraamd van 10.000 keuro (in lijn met het protocol). Dit is een verhoging van 5.000 keuro ten opzichte van het geraamde dividend bij BA 2026.

TB0-9TEAAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel landen diverse ontvangsten met betrekking tot programma TE (Wetenschappelijk Onderzoek).

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**0**
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting
Op dit moment worden voor 2027 geen ontvangsten ingeschat op dit begrotingsartikel.

TB0-9TFAAZZ-OP - ONTVANGSTEN PARTICIPATIES

Korte inhoud
Het Fonds Vlaanderen Azië werd in 1996 opgericht met als doel investeringen van Vlaamse Kmo's in de Zuidoost-Aziatische groeimarkten aan te moedigen. In 2001 werd dit Fonds opgeheven. De komende jaren worden er nog een beperkt aantal terugbetalingen verwacht met name kapitaalaflossingen.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**101**
Andere bijstellingen	-101
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting
Vanaf 2027 worden geen terugbetalingen meer ingeschat op dit begrotingsartikel.

TB0-9TFAAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud
Het Fonds Vlaanderen Azië werd in 1996 opgericht met als doel investeringen van Vlaamse kmo's in de Zuidoost-Aziatische groeimarkten aan te moedigen. In 2001 werd dit Fonds opgeheven. De komende jaren worden er nog een aantal terugbetalingen verwacht van intresten.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**8**
Andere bijstellingen	-8
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting
Vanaf 2027 worden geen terugbetalingen meer ingeschat op dit begrotingsartikel.

TC0-1TAA2ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel bevat de lonen van de personeelsleden van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**37.836**	**37.836**
Index	734	734
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	-101	-101
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**38.469**	**38.469**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-35	-35	Raming personeelskost EFRO 2170
-33	-33	Raming personeelskost EFRO Beheersautoriteit, tot 2025 afgerekend via variabel krediet VLAIO. Terugbetaling met het oog op ESR-neutraliteit gebeurt via Technische Bijstand EFRO 2021-2027 met 50% EU-

VAK	VEK	Toelichting
		middelen en 50% Vlaamse middelen (FIO vastlegging TB 2021) - EU Daling budget tov 2026
-33	-33	Raming personeelskost EFRO Beheersautoriteit, tot 2025 afgerekend via variabel krediet VLAIO. Terugbetaling met het oog op ESR-neutraliteit gebeurt via Technische Bijstand EFRO 2021-2027 met 50% EU-middelen en 50% Vlaamse middelen (FIO vastlegging TB 2021) - Vlaams Daling budget tov 2026

Inhoudelijke toelichting
Dit begrotingsartikel omvat de loonuitgaven van het Agentschap Innoveren en Ondernemen, met inbegrip van de personeelskosten verbonden aan EFRO en Enterprise Europe Network (EEN). Ten opzichte van BA 2026 stijgt het krediet met 734 keuro als gevolg van de indexering. Deze stijging wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een daling van de personeelsuitgaven, voornamelijk ten gevolge van de afbouw van het personeelsbestand binnen EFRO 2021-2027 en de verdere afwikkeling van de activiteiten van EFRO 2014-2020 in 2027.

TC0-1TAA2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel omvat de algemene werkingsuitgaven van het agentschap Innoveren en ondernemen, waaronder verplaatsingskosten, catering, studieopdrachten, personeelsgerelateerde werkingskosten, kantoorbenodigdheden en ICT-materieel. De kredieten zijn geraamd op basis van de verwachte werkingsnoden voor 2027, rekening houdend met de besparingen uit de septemberverklaring 2026.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.981**	**1.981**
Index	0	0
Compensaties	-2	-2
Andere bijstellingen	-28	-28
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**1.951**	**1.951**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
SH0-1SKA2QA-WT	-2	-2	Door de invoering van gemeenschappelijke zones en de centrale papierlevering voor PRAAS-printers door Het Facilitair Bedrijf werden in 2026 middelen gecentraliseerd op basis van

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
			leveranciersrapportering. Het verzamelde budget via BO2026 en BA2026 bleek echter onvoldoende, omdat de rapportering onvolledig was en de servicekosten hoger uitvielen dan verwacht. Voor VLAIO (Agentschap Innoveren & Ondernemen) gaat dit over de bijkomende compensatie van 2 keuro naar het begrotingsartikel SH0-1SKA2QA-WT van Het Facilitair Bedrijf.

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-20	-20	Raming werkingskost EFRO 2170
-4	-4	Raming rugzakjes personeel EFRO Beheersautoriteit, tot 2025 afgerekend via variabel krediet VLAIO. Terugbetaling met het oog op ESR-neutraliteit gebeurt via Technische Bijstand EFRO 2021-2027 met 50% EU-middelen en 50% Vlaamse middelen (FIO vastlegging TB 2021) - Vlaams gedeelte Daling budget tov 2026
-4	-4	Raming rugzakjes personeel EFRO Beheersautoriteit, tot 2025 afgerekend via variabel krediet VLAIO. Terugbetaling met het oog op ESR-neutraliteit gebeurt via Technische Bijstand EFRO 2021-2027 met 50% EU-middelen en 50% Vlaamse middelen (FIO vastlegging TB 2021) - EU gedeelte Daling budget tov 2026

Inhoudelijke toelichting

Dit begrotingsartikel betreft de algemene werkingsuitgaven van het Agentschap Innoveren en Ondernemen. De kredieten worden ingezet voor de dagelijkse werking van de organisatie, waaronder verplaatsingskosten in binnen- en buitenland, catering, kantoorbenodigdheden, ICT-materieel, telefonie, verzekeringen, personeelsgerelateerde werkingskosten, presentiegelden, lidmaatschappen en diverse uitbestede dienstverlening.
Bij de opmaak van de begroting 2027 werd rekening gehouden met de besparing uit de septemberverklaring 2026, die op deze basisallocatie werd gerealiseerd. Daarnaast dalen de uitgaven voor de EFRO-programma's met 28 keuro en wordt een compensatie van 2 keuro voorzien aan Het Facilitair Bedrijf voor de PRAAS-printers naar aanleiding van de invoering van gemeenschappelijke printzones en centrale papierlevering.
De voorziene kredietbehoefte wordt ondersteund door de realisatiecijfers van 2025 en de verwachte werkingsnoden in 2027. De uitgaven voor de EFRO-programma's (EFRO 2021-

2027, EFRO 2170 en EEN) worden overeenkomstig aan de ontvangstenzijde geraamd, zodat de door Europa gefinancierde uitgaven budgettair neutraal worden verwerkt.

TC0-1TAA4ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel betreft het variabel krediet voor personeelsuitgaven in het kader van Interreg.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**0**	**0**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	226	226
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**226**	**226**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
226	226	De ontvangsten in het kader van Interreg blijven verlopen via het variabel krediet aangezien VLAIO hier geen eindbegunstigde is van de middelen. Raming ontvangst: 239 k euro. Raming loonuitgaven: 226 k euro. Raming werkingsuitgaven: 13 k euro (rugzakjes)

Inhoudelijke toelichting
Dit begrotingsartikel betreft het variabel krediet voor personeelsuitgaven (lonen) in het kader van Interreg. De ontvangsten blijven via dit variabel krediet verlopen aangezien VLAIO geen eindbegunstigde is van deze middelen. De toegewezen ontvangsten (TO) worden geraamd op 239 k euro. Daartegenover staan geraamde loonuitgaven van 226 k euro, waardoor het variabel krediet wordt begroot op 226 k euro VAK en VEK voor personeelsuitgaven.

TC0-1TAA4ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel betreft het variabel krediet voor werkingsuitgaven van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**239**	**239**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	-226	-226
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**13**	**13**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-226	-226	De ontvangsten in het kader van Interreg blijven verlopen via het variabel krediet aangezien VLAIO hier geen eindbegunstigde is van de middelen. Raming ontvangst: 239 k euro. Raming loonuitgaven: 226 k euro. Raming werkingsuitgaven: 13 k euro (rugzakjes)

Inhoudelijke toelichting
Dit begrotingsartikel betreft het variabel krediet voor werkingsuitgaven van Interreg. Voor 2027 worden de werkingsuitgaven geraamd op 13 keuro VAK en VEK.
Tegenover deze uitgaven staan Europese ontvangsten die worden aangewend voor de financiering van Interreg. De ontvangsten en uitgaven worden in evenwicht geraamd, waardoor het krediet budgettair neutraal wordt ingezet.

TC0-1TCA2BA-WT - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel betreft de nettoverliesfinanciering van NV PMV Standaardwaarborgen. De raming is gebaseerd op het realistische scenario van de verliesfinanciering 2027.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**15.900**	**15.900**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	1.388	1.388
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**17.288**	**17.288**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
1.388	1.388	Hierop wordt het realistisch scenario van de verliesfinanciering 2027 geboekt, waarbij de gemiddelde resultaten- en productiegegevens van 2010–2025, aangevuld met de prognoses voor 2026, worden geprorateerd op basis van de werkelijke productie tot 2025 en de voorspelde productie voor 2026–2027.

Inhoudelijke toelichting
Het voorziene krediet is gebaseerd op het realistische scenario van de verliesfinanciering 2027, waarbij historische resultaten- en productiegegevens worden gecombineerd met de prognoses voor 2026 en 2027.
Het voorziene krediet stijgt bij BO2027 met 1.388 keuro ten opzichte van BA2026 en bedraagt in totaal 17.288 keuro.
In het realistische scenario worden daartegenover premieontvangsten van 7.917 keuro geraamd en bedraagt de verliesfinanciering exclusief premies 17.288 keuro, wat resulteert in een nettoverlies van 9.372 keuro.

TC0-1TCA2BC-PA - HANDELSHUURLENING

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel omvat de boeking van de uitgestelde intresten op de heropstartleningen PMV.

Kredietevolutie

	VAK	**VEK**
Basis BA 2026	**1.068**	**1.068**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	-731	-731
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**337**	**337**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-731	-731	uitgestelde intresten

Inhoudelijke toelichting
Op dit begrotingsartikel worden de uitgestelde intresten op de heropstartleningen geboekt. Door de afbouw van de portefeuille heropstartleningen nemen de nog te boeken uitgestelde

intresten verder af. Hierdoor daalt de raming bij BO2027 met 731 keuro ten opzichte van BA2026 en bedraagt deze nog 337 keuro.

TC0-1TCA2BC-WT - HANDELSHUURLENING

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel betreft de verliezen op overbruggingsleningen, heropstartleningen en huurwaarborgleningen.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**4.981**	**4.981**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	-1.000
Totaal BO 2027	**4.981**	**3.981**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
0	-1.000	Algemeen: subsidie-oefening (incl. rationaliseren tussenstructuren)

Inhoudelijke toelichting
Op dit begrotingsartikel worden de verwachte verliezen op overbruggingsleningen, heropstartleningen en huurwaarborgleningen aangerekend. Het voorziene vastleggingskrediet blijft ongewijzigd ten opzichte van BA 2026 en bedraagt bij BO 2027 4.981 keuro. In uitvoering van de besparingsmaatregelen uit de Septemberverklaring 2026 wordt het vereffeningskrediet met 1.000 keuro verminderd.

TC0-1TCA2BD-PR - LENINGEN IN HET KADER VAN DE OEKRAINECRISIS

Korte inhoud

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**0**	**0**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**0**	**0**

	VAK	VEK
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

TC0-1TCA2BV-IS - PMV - STANDAARDWAARBORGEN

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel betreft de beheervergoeding voor PMV-Standaardwaarborgen in het kader van de Waarborgregeling.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**2.160**	**2.160**
Index	46	46
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**2.206**	**2.206**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Dit begrotingsartikel betreft de beheervergoeding voor PMV-Standaardwaarborgen overeenkomstig de beheerovereenkomst van 9 december 2022 tussen de Vlaamse Regering en PMV. Conform de kaderovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de PMV-Groep wordt jaarlijks een voorstel voor de beheervergoeding ingediend. Voor BO 2027 stijgt de beheervergoeding met 46 keuro ten opzichte van BA 2026 als gevolg van de toepassing van de indexering.

TC0-1TCA2CA-WT - BEVORDEREN VAN ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel voorziet de middelen voor de voorbereiding van de editie 2028 van Flanders Technology & Innovation (FTI). Voor 2027 wordt 7.514 keuro VAK en 850 keuro VEK voorzien, waarbij 2027 hoofdzakelijk een voorbereidingsjaar is.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**205**	**6.518**
Index	0	0
Compensaties	0	-5.668
Andere bijstellingen	11.109	0
Nieuw beleid	-3.800	0
Totaal BO 2027	**7.514**	**850**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TBA2AH-PR	0	-5.668	Het benodigde VEK voor FTI in 2027 bedraagt 850 k euro. Het verschil in VEK tussen 6.518 en 850 k euro bedraagt 5.668 k euro en wordt eenmalig naar de Provisie O&O gecompenseerd.

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
11.109	0	In 2028 vindt een nieuwe editie van het technologiefestival Flanders Technology & Innovation plaats. Het benodigde krediet in 2027 bedraagt 7.514 k euro VAK en 850 k euro VEK. Er wordt een begrotingsruiter voorzien zodat de middelen kunnen vastgelegd worden zowel in 2027 als in 2028 volgens de ontwikkelingsnoden van het festival van 2028.
-3.800	0	Algemeen: subsidie-oefening (incl. rationaliseren tussenstructuren)

Inhoudelijke toelichting

Dit begrotingsartikel voorziet de middelen voor de voorbereiding en organisatie van een nieuwe editie van Flanders Technology & Innovation (FTI), die in 2028 zal plaatsvinden. Aangezien 2027 voornamelijk een voorbereidingsjaar is, hebben de uitgaven in dat jaar hoofdzakelijk betrekking op de opstart en gunning van overheidsopdrachten voor de verschillende technologie-evenementen, de personeelsinzet voor de projectwerking en de voorbereiding van de sponsor- en communicatieactiviteiten. Daarnaast worden middelen voorzien om de zichtbaarheid van Flanders Technology & Innovation te behouden in aanloop naar de editie van 2028.

Om de voorbereiding tijdig te kunnen opstarten en de noodzakelijke verbintenissen aan te gaan, wordt een begrotingsruiter voorzien waardoor middelen zowel in 2027 als in 2028 kunnen worden vastgelegd in functie van de ontwikkelingsnoden van het festival. In uitvoering van de besparingsmaatregelen uit de Septemberverklaring 2026 wordt het

vastleggingskrediet met 3.800 keuro verminderd. Voor BO 2027 wordt bijgevolg 7.514 keuro VAK en 850 keuro VEK voorzien. Gelet op het voorbereidend karakter van 2027 blijven de vereffeningen beperkt, terwijl het merendeel van de uitgaven betrekking heeft op de effectieve organisatie van de editie 2028.

TC0-1TCA2DA-WT - BELEIDSVOORBEREIDING

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel omvat de kredieten voor de beleidsvoorbereiding en de ondersteuning van de werking van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**11.285**	**11.285**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**11.285**	**11.285**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Dit begrotingsartikel bevat de werkingsmiddelen voor de beleidsvoorbereiding en ondersteuning van de kernactiviteiten van VLAIO. In het kader van de besparingsmaatregelen van BA2026 werd het budget voor bepaalde activiteiten verminderd of stopgezet. Zo worden voor basisallocatie 1TC200 geen kredieten meer voorzien, terwijl het budget 90 keuro voor interregionale samenwerkingsverbanden (1TC201) behouden blijft.
Voor communicatie (1TC203) wordt een krediet van 1.200 keuro voorzien voor het beheer en de verdere ontwikkeling van de VLAIO-website, het intranet en de VLAIO-app, alsook voor communicatiecampagnes, digitale advertising, vertalingen, storytelling, videoproducties en ondersteunende communicatie-instrumenten. De middelen dragen bij aan een brede en continue communicatie naar ondernemers, partners en andere stakeholders.
Voor IT-uitgaven (1TC205) wordt 9.500 keuro voorzien. Deze middelen zijn noodzakelijk voor het beschikbaar en veilig houden van de digitale dienstverlening van VLAIO, waaronder cloudinfrastructuur, softwarelicenties, beveiligingsmaatregelen, onderhoud van de centrale toepassingen zoals KRIS en FLOW, ondersteuning van het datalake, automatisering, applicatiebeheer en de voorbereiding van het KRIS NextGen-traject.
De basisallocatie VLAIO-netwerk (1TC229) voorziet 175 keuro voor de organisatie van evenementen, netwerkactiviteiten, catering, huur van infrastructuur en externe ondersteuning bij bijeenkomsten en kennisdeling.

Voor personeelsgerelateerde werkingsuitgaven (1TC230) wordt 320 keuro voorzien voor de uitvoering van het opleidings- en ontwikkelingsbeleid, rekrutering en selectie, welzijnsinitiatieven en andere HR-gerelateerde uitgaven. Deze middelen ondersteunen de verdere professionalisering, kennisontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van de medewerkers van VLAIO.
Het totale voorziene krediet blijft ongewijzigd ten opzichte van BA2026, waarbij de eerder gerealiseerde besparingen behouden blijven in de begroting 2027.

TC0-1TCA2DC-LO - STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE

Korte inhoud

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**0**	**0**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**0**	**0**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting

TC0-1TCA5DY-IS - FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel voorziet de toelage aan het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) voor de financiering van beleidsmaatregelen en projecten ter ondersteuning van innovatie, ondernemerschap en economische ontwikkeling.

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**852.263**	**612.355**
Index	1.314	1.314
Compensaties	-12.505	-914
Andere bijstellingen	22.809	87.880
Nieuw beleid	-90.979	-93.779
Totaal BO 2027	**772.902**	**606.856**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
TB0-1TFA2LX-IS	12	12	Eenmalig BO 2026: Versterking verificatiebureau (bij BA2025 niet opgenomen), bijdrage van FIO aan VITO. Dit is recurrent tot en met 2027 voor 12 k€ en recurrent (tout court) voor 25 k€.
TB0-1TBA2AH-PR	-500	0	Eenmalig BA 2026: Vervolgstudie SMR
TB0-1TBA2AH-PR	0	1.991	Stage Tech Flanders (VR 2025 1212 DOC.1189)
TB0-1TBA2AH-PR	0	500	SMR - dossier BA2026
TB0-1TBA2AV-IS	-2.005	-2.005	Compensatie ten gunste van ECOOM
FB0-1FBE2AB-PR	-12.000	-12.000	Eenmalige blokkering voor Onderwijs
QBX-3QCG2EV-IS	2.000	800	Project: 3de call van KIS vzw compensatie vanuit OVAM
TB0-1TBA2AH-PR	0	9.800	VISD (VR 2025 1912 DOC.1196)
TB0-1TFA2LX-IS	-12	-12	Versterking verificatiebureau (bij BA2025 niet opgenomen), bijdrage van FIO aan VITO. Dit is recurrent tot en met 2027 voor 12 k€ en recurrent (tout court) voor 25 k€.

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
-9.600	-2.400	Landbouwtrajecten
0	-16.500	VEK-compensatie voor VAK-besparingen met gespreide betaalkalender
-3.500	-875	COOCK-TETRA rationalisatie naar SPARK
-35.000	-35.000	Punctuele maatregel: ICL raffinage
-279	-279	VERGOEDING AAN VAF VOOR TAKEN I.K.V. SCREEN FLANDERS
-2.500	-2.500	Contract Ondernemersschap (oa stop BAN Flanders)
-3.500	-500	Screen Flanders
0	-2.625	VEK-compensatie
-35.000	-31.500	KMO-Portefeuille
87.880	87.880	ICL toelage vanuit Algemene Middelen - bijstelling toelage wegens ontoereikend Klimaatfonds
-1.600	-1.600	Middelen AI/CS voor samenwerking met onderwijs
-65.071	0	ICL uitgaven gefinancierd door Klimaatmiddelen: bijstelling VAK

Inhoudelijke toelichting

Dit begrotingsartikel omvat diverse beleidsmatige compensaties. Voor BO 2027 wordt een krediet van 772.902 keuro VAK en 606.856 keuro VEK voorzien. De middelen worden onder meer aangewend voor de derde oproep van KIS vzw, VISD, Stage Tech Flanders, SMR en de

verdere versterking van het verificatiebureau via de bijdrage van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) aan VITO. Daarnaast zijn er ook aantal bijstellingen gerelateerd aan de steunregeling compensatie indirecte emissiekosten. Rekening houdend met een besparing van 35 miljoen euro, die wordt gerealiseerd door raffinageactiviteiten uit te sluiten, en een bijkomende bijstelling van 12 miljoen euro (door het verlagen van de veiligheidsmarge in de raming), worden de ICL-uitgaven voor begrotingsjaar 2027 geraamd op 193,320 miljoen euro. In vergelijking met de begrotingsaanpassing 2026 dalen de geraamde ICL-uitgaven met 24,191 miljoen euro.
Ten opzichte van BA 2026 dalen de kredieten met 79.361 keuro VAK en 5.499 keuro VEK. Deze daling is voornamelijk het gevolg van de uitvoering van de besparingsmaatregelen uit de Septemberverklaring 2026. Deze hebben onder meer betrekking op de KMO-portefeuille, de uitsluiting van de raffinagesector uit de compensatieregeling voor Indirect Carbon Leakage (ICL), een bijkomende bijstelling binnen ICL, de landbouwtrajecten, de hervorming van COOCK en TETRA naar het SPARK-instrument, Screen Flanders, het Contract Ondernemerschap en de middelen voor de samenwerking tussen AI/CS en het onderwijs. De impact van deze maatregelen wordt gedeeltelijk gecompenseerd door indexeringen, compensaties en andere begrotingstechnische bijstellingen.

TC0-9TAAAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel omvat voornamelijk de Europese ontvangsten uit de EFRO-programma's, EEN en enkele andere ontvangsten.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**2.190**
Andere bijstellingen	-92
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**2.098**

Inhoudelijke toelichting
Op dit begrotingsartikel worden voornamelijk de Europese ontvangsten uit de EFRO-programma's geboekt, evenals enkele andere ontvangsten. Daarnaast worden op dit begrotingsartikel de boekingen verwerkt in het kader van de ESR-neutraliteit van EEN. Voor EFRO 2021-2027 dalen de ontvangsten met 37 keuro als gevolg van een daling van het personeelsbestand. Voor EFRO 2170 dalen de ontvangsten met 55 keuro doordat het project afloopt in 2027.

TC0-9TAATZZ-OI - ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN

Korte inhoud

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**0**

	Ontvangst
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting

TC0-9TAATZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel betreft het variabel krediet voor ontvangsten in het kader van Interreg. De ontvangsten worden voor 2027 geraamd op 239 keuro.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**239**
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**239**

Inhoudelijke toelichting
Dit begrotingsartikel betreft het variabel krediet voor ontvangsten in het kader van Interreg. De ontvangsten blijven via dit variabel krediet verlopen aangezien VLAIO geen eindbegunstigde is van deze middelen. De toegewezen ontvangsten (TO) worden voor 2027 geraamd op 239 keuro. Deze ontvangsten dienen ter financiering van de personeelsuitgaven binnen Interreg, die worden geraamd op 226 keuro VAK en VEK. Daarnaast wordt 13 keuro VAK en VEK voorzien voor werkingsuitgaven. De ontvangsten en uitgaven worden in evenwicht geraamd, waardoor het variabel krediet budgettair neutraal wordt ingezet.

TC0-9TCAABA-OW - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud
Ontvangsten uit de premies van de generieke waarborgregeling worden geraamd op basis van de verwachte productie van de regeling in 2026 en 2027. Voor 2027 wordt uitgegaan van een lichte stijging van het waarborgvolume tot 390 miljoen euro, wat resulteert in geraamde premieontvangsten van 7.917 Keuro.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**7.722**
Andere bijstellingen	195
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**7.917**

Inhoudelijke toelichting

In het realistische scenario wordt uitgegaan van een stabiele productie in 2026 van 385 miljoen euro en een lichte stijging naar 390 miljoen euro in 2027. Op basis van deze verwachte productie wordt voor 2027 een premieontvangst van 7.917 Keuro geraamd. De ontvangsten zijn afhankelijk van het volume aan toegekende waarborgen en de hieraan gekoppelde premie-inkomsten.

TC0-9TCAABC-OP - HANDELSHUURLENING

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel omvat de ontvangsten uit kapitaalterugbetalingen en uitgestelde intresten van overbruggingsleningen en huurwaarborgleningen die werden toegekend naar aanleiding van de coronacrisis en de Oekraïnecrisis.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**87.632**
Andere bijstellingen	-27.098
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**60.534**

Inhoudelijke toelichting
Op dit begrotingsartikel worden de kapitaalterugbetalingen en uitgestelde intresten geboekt die in 2027 worden geïncasseerd op overbruggingsleningen en huurwaarborgleningen. Doordat een aantal leningen hun eindvervaldag hebben bereikt, dalen de verwachte ontvangsten. De raming wordt daarom bij BO2027 verlaagd met 27.098 keuro tot 60.534 keuro.

TC0-9TCAABC-OW - HANDELSHUURLENING

Korte inhoud
Dit begrotingsartikel omvat de ontvangsten uit interestbetalingen op de door PMV beheerde heropstart- en overbruggingsleningen.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**3.818**
Andere bijstellingen	-2.176
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**1.642**

Inhoudelijke toelichting
Dit begrotingsartikel omvat de door PMV geboekte ontvangsten uit uitgestelde intresten en cash-intresten (te incasseren intresten) op heropstartleningen en overbruggingsleningen. De ontvangsten hebben betrekking op de interestbetalingen van de kredietnemers binnen deze financieringsinstrumenten. Voor BO2027 worden de totale intrestontvangsten geraamd op 1.642 keuro.

TC0-9TCAABX-OI - FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN

Korte inhoud
Op dit begrotingsartikel worden de ontvangsten uit de afroming van teruggevorderde relancesteun en opbrengsten uit de verkoop van onroerende goederen aangerekend. Bij BO2027 worden de eenmalige ontvangsten opgenomen bij BA2026 teruggedraaid.

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**7.012**
Andere bijstellingen	-19
Nieuw beleid	-6.993
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting
Dit ontvangstenartikel betreft de middelen die FIO ontvangt in het kader van gerecupereerde steun en opbrengsten uit de verkoop van onroerende goederen. Conform de begrotingsinstructies worden deze middelen doorgestort naar de algemene middelen. Overeenkomstig het Regeerakkoord kan een deel van de gerealiseerde opbrengsten worden geherinvesteerd door de betrokken entiteit.
De ontvangst die bij BA2026 werd opgenomen, bestond uit eenmalige elementen, met name de verkoop van het RP Zellik in december 2025 (6.993 keuro) en de afroming van teruggevorderde relancesteun (19 keuro). Daarnaast werd de verdeelsleutel gecorrigeerd van 40/60 naar 50/50. Aangezien deze eenmalige ontvangsten zich niet herhalen in 2027, worden zij bij BO2027 teruggedraaid, waardoor de geraamde ontvangst op dit begrotingsartikel op nul uitkomt.

TC0-9TCAADC-OW - STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE

Korte inhoud

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**0**
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting

TC0-9TCATBA-OW - ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**0**
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting

TF0-1TAX2ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**18.568**	**18.568**
Index	371	371
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	297	297
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**19.236**	**19.236**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
297	297	Deze bijstelling staat in relatie met de bijstelling op het ontvangstenartikel TF0-9TAXAZZ-OW, waar ikv de boekhoudkundige verwerking van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers een bijstelling van 297 K€ wordt ingeschreven naar analogie van de realisatie aan ontvangsten in 2025.

Inhoudelijke toelichting

Het betreft de kredieten voor de betaling van wedden van statutaire en contractuele personeelsleden van het Instituut voor landbouw- en Visserijonderzoek (IVA ILVO) en personeel-gebonden uitgaven zoals groeipakket, maaltijdcheques, mandaattoelagen, schoolpremie, vakantie- en eindejaartoelage, woon-werkverkeer,….
Deze bijstelling staat in relatie met de bijstelling op het ontvangstenartikel TF0-9TAXAZZ-OW, waar ikv de boekhoudkundige verwerking van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers een bijstelling van 297 K€ wordt ingeschreven naar analogie van de realisatie aan ontvangsten in 2025.

TF0-1TAX2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**6.392**	**6.392**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**6.392**	**6.392**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Het betreft:
- uitgaven voor aankoop van niet-duurzame goederen;
- uitgaven voor aankoop van materiaal en producten voor allerhande plant- en diergerelateerde proefnemingen, onderhoud, monitoring van het mariene milieu,…;
- allerhande werkingsuitgaven i.v.m. informatica;
- uitgaven voor aankoop van duurzame goederen.

TF0-1TAX4ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud

Kredietevolutie

	VAK	VEK
Basis BA 2026	**0**	**0**
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
Nieuw beleid	0	0
Totaal BO 2027	**0**	**0**
Aanwending VAK-Ruiter		

Compensaties

Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting

Inhoudelijke toelichting
Dit artikel is gekoppeld aan het ontvangstenartikel TF0-9TAXTZZ-OW. In 2027 worden geen ontvangsten en uitgaven verwacht.

TF0-9TAXAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**2.563**
Andere bijstellingen	297
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**2.860**

Inhoudelijke toelichting
Gevolg gevend aan het advies van de Algemene Gegevensbank aangaande de boekhoudkundige verwerking van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers en de begrotingsinstructies werd bij BA2018 een nieuw algemeen ontvangstenartikel gecreëerd voor ILVO. Daar de loonuitgaven vroeger netto begroot werden, m.a.w. waarop het vrijgesteld bedrag op de loonuitgaven in mindering werd gebracht, diende a rato van datzelfde bedrag een algemeen ontvangstenartikel te worden ingeschreven.

Bij BO 2027 wordt een bijstelling gevraagd van 297 keuro naar analogie van de realisatie aan ontvangsten in 2025.

TF0-9TAXTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Kredietevolutie

	Ontvangst
Basis BA 2026	**0**
Andere bijstellingen	0
Nieuw beleid	0
Totaal BO 2027	**0**

Inhoudelijke toelichting
In 2027 worden er geen specifieke ontvangsten voorzien.

Budgettair kader DAB's en rechtspersonen
AGENTSCHAP PLANTENTUIN MEISE

Toelichting
Het betreft de middelen voor de werking van het Agentschap Plantentuin Meise. Het Agentschap Plantentuin Meise is
een internationale wetenschappelijke onderzoeksinstelling en een botanische tuin met unieke plantencollecties.
Het budget op dit begrotingsartikel zal gebruikt worden voor het uitvoeren van de kerntaken van APM zoals vastgelegd
in het oprichtingsdecreet van 6 december 2013 houdende de oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern
verzelfstandigde Agentschap Plantentuin Meise. Dit oprichtingsdecreet, formeel van kracht sinds 1 januari 2014, biedt
een formeel kader voor de missie, wetenschappelijke doelstellingen en verantwoordelijkheden van Plantentuin Meise.
Het Agentschap streeft ernaar een toonaangevende, inclusieve en duurzame organisatie te zijn die via excellent
onderzoek, samenwerking en educatie de wereldwijde planten-, schimmel- en algendiversiteit verkent, beschermt,
valoriseert en toegankelijk maakt voor wetenschap, natuurbehoud, landbouw, voedselzekerheid en samenleving.

TEH - DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting
TE0-BTEAAHB-OW ONDERZOEK DOOR AGENTSCHAPPEN	**Eigen inkomsten (8.254 k€)**: Geraamd op basis van realisaties van 2025 en Q1 2026 uit onder meer inkom tickets, tuinwinkel, horeca (mess/Pachthof/Kawabar), verhuringen, projecten en energieleveringen. Dit is een stijging van 458 k€ t.o.v. BO2026. Inclusief 898 k€ geschatte vermindering van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers.
TE0-BTEAAHX-OI FWO	**FWO-projecten (453 k€):** Inkomsten via interne stromen voor Dissco Flanders I (160 k€) en Dissco Flanders II (293 k€).

Uitgaven

Code	Toelichting
TE0-ATEA2HB-LE ONDERZOEK DOOR AGENTSCHAPPEN	Aflossing renteloze lening serre-glas: 109 k€
TE0-ATEA5HB-WT ONDERZOEK DOOR AGENTSCHAPPEN	Voor het Masterplan bedragen de voorzien vastleggingen voor fase 2 5.004 k€ VAK (4.952 k€ bijstelling + 52 k€ recurrent) voor renovatie van het Plantenpaleis (835

Code	Toelichting
	k€), wegen (908 k€) en het kasteel (3.209 k€). Het benodigde VEK volgens de bijgewerkte FFEU opvolging is 2.560 k€.
TE0-ATEA5HB-WT ONDERZOEK DOOR AGENTSCHAPPEN	Voor investeringen is 1.710 k€ voorzien en voor de gewone werkingskosten 6.029 k€ (dit is verhoogd tov BA26 door de inzet van hogere eigen middelen)

Aanwending VAK ruiter:

TEZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
TE0-BTEAAZZ-OG OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN	**Overgedragen resultaat:** Blijft behouden op 8.029 k€
TE0-BTEAAZZ-OI ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN	**Dotaties & Subsidies:** • Algemene dotatie: 16.160 k€ (BA 2026 + 3,4% indexatie van 386 k€ - 14 k€ compensatie afroming EE) • Masterplan (FFEU): 2.560 k€ aan benodigde vereffeningskredieten (VEK) • VIKAP-Burundi Beans: 14 k€ (VEK)

Uitgaven

Code	Toelichting
TE0-ATEA2ZZ-OV OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR	Het over te dragen saldo blijft behouden op 8.029 k€ om aan de contouren te voldoen maar er is in werkelijkheid wel een intering van 42 k€ op het Houtlab-project voorzien en er zal ook intering zijn in de loop van 2026
TE0-ATEA2ZZ-LO LONEN	**Personeelskosten (17.033 k€):** • Basisloonkost op basis van AGO-rapport (constant beleid): 14.907 k€ voor 219 personeelsleden (177,09 VTE).

Code	Toelichting
	• Bijkomende loonkost (1.740 k€): 898 k€ verrekening bedrijfsvoorheffing en 842 k€ voor insourcing van restaurant Pachthof en externe projecten. • Indexatie: +386 k€.

Aanwending VAK ruiter:

ARKIMEDES MANAGEMENT

Toelichting
De enige activiteit van ARKimedes Management bestaat nog uit het beheer van ARKimedes Fonds in vereffening.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten voor de werking van de vennootschap
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten voor de werking van de vennootschap

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

BE-DIVE

Toelichting

Be-Dive is eigenaar van de duiktoren in Beringen. De uitbating gebeurt door een andere operationele partner (in een aparte vennootschap).
Het ESR vorderingensaldo is in lijn met BA 2026.
De inkomsten betreffen de erfpachtvergoeding die wordt bekomen van de uitbater.
Gezien de vennootschap geen uitbating doet , zijn de werkingskosten beperkt tot wat wettelijke formaliteiten zoals boekhoudkosten, commissaris, vennootschapsbijdrage,…
Er zijn nog lopende leningen zowel ten aanzien van de bank als aan mijnen waarvoor de intresten werden voorzien en jaarlijks aflossingen worden opgenomen.
Er worden vanaf 2026 jaarlijks investeringsuitgaven voorzien ten bedrage van 30 k€ voor een aantal vervangingsinvesteringen die ten laste van de eigenaar zijn.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
1611 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR - AAN BEDRIJVEN	De inkomsten betreffen de erfpachtvergoeding die wordt bekomen van de uitbater. Code 16.11 (314 k€); Deze vergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd.

Uitgaven

Code	Toelichting
2110 INTERESTLASTEN OP OVERHEIDSSCHULD IN EURO	Er zijn nog lopende leningen zowel ten aanzien van de bank als aan mijnen waarvoor de intresten werden voorzien. Code 21.10 (49 k€)
2130 INTERESTLASTEN OP SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Er zijn nog lopende leningen zowel ten aanzien van de bank als aan mijnen waarvoor de intresten werden voorzien. code 21.30 (42 k€)
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Gezien de vennootschap geen uitbating doet , zijn de werkingskosten beperkt tot wat wettelijke formaliteiten zoals boekhoudkosten, commissaris, vennootschapsbijdrage,… Code 12.21 (4 k€ tav LRM)
7422 VERWERVING VAN OVERIG MATERIAAL (INVESTERING)	Er worden vanaf 2026 jaarlijks investeringsuitgaven voorzien ten bedrage van 30 k€ voor een aantal vervangingsinvesteringen die ten laste van de eigenaar zijn.
9110 AFLOSSINGEN VAN DE SCHULD IN EURO LOOPTIJD > 1 JAAR	Jaarlijkse aflossing lening bij de bank bedraagt 283 k€ (code 91.10)

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Gezien de vennootschap geen uitbating doet , zijn de werkingskosten beperkt tot wat wettelijke formaliteiten zoals boekhoudkosten, commissaris, vennootschapsbijdrage,… Code 12.11 (7 k€)

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

BIOTECH FONDS VLAANDEREN

Toelichting
Biotechfonds Vlaanderen investeert in Life sciences bedrijven

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
2610 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat een inschatting van interestopbrengsten uit toegekende leningen

Uitgaven

Code	Toelichting
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	Biotechfonds Vlaanderen heeft geen recht op aftrek van btw, waardoor zij geen btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op werkingskosten.
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van de prestaties die doorgerekend worden door PMV nv. Dit betreffen onder meer prestaties van investeringsmanagers alsook van ondersteunende medewerkers (Juridisch: contractenopmaak, corporate housekeeping, enz. Financieel: boekhouding, cash/bank beheer, ESR-

Code	Toelichting
	rapportering, budgettering, INR-verantwoording, fiscale aangiftes, enz.).
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten zoals financiële, juridische en technische adviezen, zorgvuldigheidsonderzoeken, verzekeringen, communicatie, commissaris, enz.

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

CLEAN VISION INVEST

Toelichting
Clean Vision Invest is een eigen participatievehikel, een aparte VITO-entiteit met een eigen bestuur die investeert in VITO spin-offs. Door dit beleid stimuleert Clean Vision Invest spin-offs waarin VITO haar innovaties onderbrengt. Zodoende verhoogt CVI de financiële leefbaarheid van deze spin-offs en stoomt het uiteindelijk deze innovatiebedrijven klaar voor groeikapitaal van investeerders of overnames.
Clean Vision Invest ondersteunt het valorisatiebeleid van VITO en wil uitgroeien tot een succesvolle onderneming.

TFL - BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (BUREAU, HUISVESTING)	13 KEUR ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (BUREAU, HUISVESTING)

TFZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
2610 RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	3 KEUR intresten van leningen die verschaft worden aan dochterondernemingen

Uitgaven

Code	Toelichting
0322 OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR	1086 KEUR Overschot boekjaar
8112 KREDIETVERLENINGEN AAN PRIVÉBEDRIJVEN	5 KEUR leningen die verschaft worden aan de dochterondernemingen

EIGEN VERMOGEN VH INSTITUUT VOOR LANDBOUW- EN VISSERIJONDERZOEK

Toelichting
Bij het decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006 (art. 35) werd bij het ILVO een Eigen Vermogen ingesteld waaraan rechtspersoonlijkheid is toegekend.

De missie van ILVO is duidelijk en bijzonder actueel: kennis opbouwen om op een maatschappelijk verantwoorde manier voldoende, gezond en gevarieerd voedsel te kunnen produceren voor de 10 miljard monden die de wereld in 2050 moet voeden, binnen de planetaire grenzen. ILVO wil dat zijn onderzoek een nuttige onderbouw is voor een wereld in verandering. Wereldwijd dienen zich uitdagingen aan die de planeet, onze gezondheid en de voedselvoorziening onder druk zetten, en ILVO spitst zijn onderzoek toe op deze verschuivingen.

Om deze missie te realiseren verricht ILVO multidisciplinair, baanbrekend en onafhankelijk onderzoek. Zo bouwt het instituut zowel fundamentele als toegepaste kennis op die nodig is voor de verbetering van producten en productiemethoden, voor de bewaking van de kwaliteit en veiligheid van eindproducten en voor de versterking van beleidsinstrumenten als basis voor sectorontwikkeling en plattelandsbeleid. In zijn visiedocument toont ILVO zich daarbij uitdrukkelijk bekommerd om de essentiële behoeften en waarden van de samenleving.

Algemeen: De ramingen van zowel opbrengsten als uitgaven van projecten zijn nog onzeker en evolutief. De laatste jaren blijkt evenwel dat ILVO succesvol is in het binnenhalen van zowel projecten op Vlaams, Belgisch als Europees niveau. Toch wordt het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd en worden enkel onderzoeksprojecten gebudgetteerd die reeds werden goedgekeurd.

TFL - BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting
4640 VAN FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN	**ESR codes 4640;4670 en 6641** => toelichting delta tussen BA 2026 vs BO 2027 Het gaat over projectsubsidies afkomstig van verschillende rechtspersonen (Fonds Innoveren en Ondernemen, Fonds Wetenschappelijk Onderzoek en FIVA) waarvan EV ILVO begunstigde is. De ontvangsten dalen met 1.366 keuro, van 7.038 keuro naar 5.672 keuro: Enerzijds dalen de ontvangsten van het Fonds Innoveren en Ondernemen met 1.600 keuro. De interrelatie werd met het fonds afgestemd en betreft voorschotten voor lopende projecten die zijn gestart in 2022, 2023, 2024 en 2025. Anderzijds stijgen de ontvangsten van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek met 234 keuro. De interrelatie werd met het fonds afgestemd en betreft voorschotten voor lopende projecten die zijn gestart tussen 2021 en 2026.
3910 VAN EU-INSTELLINGEN	**ESR codes 1611;1620;3810;3810;3910;3920;3950;4812;4940 en 7750** => toelichting delta tussen BA 2026 vs BO 2027 Het gaat over eigen ontvangsten afkomstig van dienstverleningen en projectsubsidies afkomstig van ondermeer Europa, bedrijven, vzw's, Provincies en federale overheid en de verkoop van teeltgoederen (grassen, zaden en dieren, melk). 7.437 keuro meer ontvangsten van 37.762 keuro naar 45.199 keuro : de verhoging is voornamelijk afkomstig van hogere inschatting van de dienstverlening (1611 en 1620) en inkomsten van EU-instellingen (3910). Het betreffen ramingen van reeds lopende en nog niet lopende maar reeds goedgekeurde Europese projecten. De ontvangsten voor 2026 werden niet aangepast in de BA 2026. In de BO 2027 wordt daarentegen rekening gehouden met alle nieuwe projecten die sinds de BO 2026 zijn goedgekeurd, wat de hogere ontvangsten verklaart.

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEID	**ESR codes 1211;1250;2410 (werkingskosten) 7422 (investeringen) en 7460 (aankoop teeltgoederen)** => toelichting delta tussen BA 2026 vs BO 2027 3.289 keuro meer uitgaven Net zoals bij de lonen werden de werkingsuitgaven, de investeringen en de aankopen van teeltgoederen voor 2026 niet

Code	Toelichting
	aangepast in de BA 2026. Aangezien er bij BO 2027 wel rekening gehouden werd met alle nieuwe goedgekeurde projecten sinds BO 2026, zijn deze kosten verhoogd. In deze rubriek worden ook de uitgaven opgenomen voor het gebouwenpatrimonium van ILVO dat bestaat uit meer dan 80 gebouwen (serres, labo's, stallen, onderzoeksgebouwen, …).
1111 LONEN EN SOCIALE LASTEN	**ESR codes 1111;1112;1120;1131 en 1140 (lonen)** => toelichting delta tussen BA 2026 vs BO 2027 1.110 keuro meer uitgaven ILVO voert een voorzichtigheidspolitiek bij het uitwerken van de jaarlijkse begroting. Enkel die onderzoeksprojecten die goedgekeurd werden door de financierende instanties worden opgenomen in de begroting. Om die reden zou de begrotingsopmaak (opgemaakt in mei van het voorgaande jaar) heel wat conservatiever zijn dan de begrotingsaanpassing, wanneer er heel wat meer resultaten beschikbaar zijn van goedgekeurde onderzoeksprojecten. De sinds de begrotingsopmaak 2026 goedgekeurde projecten werden in 2026 echter niet in de begrotingsaanpassing ingeschreven en dit ingevolge de opmaak van een BA light 2026 zoals vermeld in de begrotingsinstructies. De uitgaven voor 2026 m.b.t. de lonen werden dus niet aangepast in de BA 2026 en werden behouden wat in totaliteit neer komt op 39.623 keuro. Deze loonkost was gerelateerd aan de uit te voeren projecten die gekend waren dd. mei 2025. Sindsdien zijn er veel nieuwe projecten goedgekeurd. De raming van BO 2027 houdt rekening met alle goedgekeurde projecten die tot op heden bekend zijn.

TFZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
4610 SUBSIDIE BETAALD DOOR HET VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ TG0-1TJG4WV-IS	2 keuro meer ontvangsten bij TG0-1TJG4WV-IS, stijging van 483 keuro bij BA 2026 naar 485 keuro bij BO 2027
4610 DOTATIE KLIMAATFONDS (OMGEVING) QE0-1QHB4IM-IS	42 keuro minder ontvangsten bij QE0-1QHB4IM-IS, daling van 167 keuro bij BA 2026 naar 125

Code	Toelichting
	keuro bij BO 2027. Het betreft project PAN-CAFÉ; Participatory AI Networking - Climate Advice for Future farming practice and Environments.
4610 TOELAGE TB0-1TEA2JY-IS	400 keuro meer ontvangsten bij TB0-1TEA2JY-IS, stijging van 0 keuro bij BA 2026 naar 400 keuro bij BO 2027, compensatie vanuit de provisie O&O naar de Lissabonstrategie met betrekking tot de confinanciering deelname van ILVO aan Europees TEF Agrifood Consortium.
4610 ONDERZOEK EN ONTWIKKELING NAAR MEER DUURZAME LANDBOUWSYSTEMEN TB0-1TFX2LY-IS	24 keuro minder ontvangsten bij TB0-1TFX2LY-IS, daling van 2.918 keuro bij BA 2026 naar 2.894 keuro bij BO 2027, compensatie in het kader van afroming actieplan Energie Efficiëntie.
4610 TG0-1TJX2WV-IS	100 keuro minder ontvangsten bij TG0-1TJX2WV-IS, daling van 2.063 keuro bij BA 2026 naar 1.963 keuro bij BO 2027. Het gaat over projectsubsidies waarvan EV ILVO begunstigde is. Voor 2027 zijn momenteel geen nieuwe projecten voorzien. Dit zijn vereffeningen voor lopende dossiers : • Bio onderzoeksproject 2023 Integriworm: 10/37 van 150.000 euro = 40.541 euro • Bio onderzoeksproject 2024 bio-uitloop: 12/36 van 240.000 euro = 80.000 euro • Bio onderzoeksproject 2026 Cool Farm lab: 12/36 van 187.415 euro = 62.472 euro • project Bron: 12/48 van 1.200.336 euro = 300.084 euro • project Rammonia: 12/60 van 7.396.474 euro = 1.479.295 euro totaal VEK 1.962.392 euro

Uitgaven

Code	Toelichting
0322 OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR	Er is een afbouw van het saldo ten belope van 1.000 keuro geraamd en heeft betrekking op het arbeidsveilig en klimaat-

Code	Toelichting
	en energieneutraal maken van de infrastructuur.

FLANDERS FUTURE TECHFUND

Toelichting
Het Flanders Future Tech Fund (FFTF) heeft als doel de Vlaamse economie duurzaam te versterken door ondernemingen toegang te geven tot risicokapitaal. Het Flanders Future Tech Fund heeft een fondsgrootte van 250 miljoen euro en kan financieringen aangaan tot 37,5 miljoen euro.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
9800 VERHOGINGEN VAN HET EIGEN VERMOGEN - CB0-1CEX2BA-PA	Deze post bevat een verwachte kapitaalvolstorting in kader van de geplande investeringen.

Uitgaven

Code	Toelichting
8142 DEELNEMINGEN IN PRIVÉBEDRIJVEN	Deze post bevat een inschatting van de aankoop van aandelen of de toekenning van financiering onder de vorm van aandelenkapitaal aan niet ESR-geconsolideerde entiteiten. Deze post is sterk afhankelijk van het aantal goedgekeurde financieringsaanvragen alsook de grootte van de dossiers.
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat een inschatting van de vergoeding die verschuldigd is aan PMV als beheerder van het FFTF. FFTF stelt geen eigen personeel te werk.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten zoals financiële, juridische en technische adviezen, zorgvuldigheidsonderzoeken, verzekeringen, enz.
1250 INDIRECTE BELASTINGEN	FFTF heeft geen recht op aftrek van btw, waardoor zij geen btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op werkingskosten.

TCZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting
4610 DOTATIE (TB0-1TCA2BY-IS)	FFTF mag haar kapitaal uitsluitend gebruiken voor investeringen. Operationele kosten mogen niet via deze middelen betaald worden. Op jaarbasis omvat FFTF een dotatie waarmee de operationele kosten kunnen vergoed worden.

Uitgaven

Code	Toelichting

FLANDERS TECHNOLOGY INTERNATIONAL

Toelichting
F.T.I. vzw is een vereniging zonder winstoogmerk die instaat voor de ontwikkeling, realisatie en ondersteuning van innovatieve projecten, educatieve initiatieven, outreachactiviteiten en samenwerkingen die aansluiten bij de maatschappelijke missie van Technopolis. De organisatie focust op het stimuleren van interesse in wetenschap, technologie en innovatie bij diverse doelgroepen en werkt hiervoor samen met overheden, bedrijven, onderwijsinstellingen en andere partners

TLO - WETENSCHAPSCOMMUNICATIE
Ontvangsten

Code	Toelichting
3810 OVERIGE INKOMSTEN	189 Keur Inkomsten uit partnerships m.b.t. externe evenementen (Nerdland, FACTS, Maker Faire, Buildwise, …), hoofdzakelijk ruildeals waartegenover 188 Keur staat aan werkingskosten binnen de rubriek 1211.
2610 FINANCIËLE OPBRENGSTEN	10 Keur - Positieve bankintresten en overige financiële opbrengsten.
1611 VERKOPEN AAN BEDRIJVEN	2 459 Keur In hoofdzaak is dit de verrekening tussen F.T.I vzw en Technopolis NV. Aangezien de werkingsdotatie onvoldoende is om de kosten te dekken en Technopolis NV bovendien het personeel van F.T.I vzw gebruikt om haar doe-centrum uit te baten, stuurt F.T.I vzw jaarlijks een afrekening tussen de inkomsten en uitgaven voor het Technopolisproject aan Technopolis NV. Deze factuur wordt ook effectief betaald door Technopolis NV aan F.T.I vzw (voor 2027 wordt een verrekening geraamd van 2 327 Keur).

Code	Toelichting
	Er worden 100 Keur inkomsten geraamd uit workshops en het geven van shows op andere locaties zoals in scholen en externe evenementen, de outreach activiteiten genaamd. In deze rubriek zit voor 19 Keur aan gerecupereerde kosten uit de werknemersbijdrage maaltijdcheques en voor 13 Keur aan recuperatie gewaarborgd loon.

Uitgaven

Code	Toelichting
1111 LONEN EN SOCIALE LASTEN	4 389 Keur De bruto lonen voor een 76,20 voltijds equivalenten, bedienden en arbeiders, inclusief indexering en loonsverhogingen in functie van een evaluatie. F.T.I valt onder PC 337, Het Aanvullend Paritair Comité voor de non-profitsector. Hierin is enkel een sectoraal indexmechanisme voorzien. Dus geen baremieke systemen zoals loonsverhoging wegens dienstanciënniteit, leeftijd, … Vandaar dat F.T.I voorziet in een evaluatiesysteem met loonsverhoging in functie van een evaluatie. Het betreft een tweejaarlijkse cyclus. De huidige cyclus loopt eind 2027 af en de daaruit volgende loonsverhogingen zullen pas in 2028 ingaan.
5111 UITGAVEN VERNIEUWING	Uitgaven in het kader van verderzetting van het vernieuwingstraject binnen Technopolis. Aangezien het overgrote deel van de investeringsuitgaven in Technopolis NV gebeurt, stort F.T.I vzw deze investeringssubsidie van Hermes op haar beurt door aan de NV o.b.v. de uitgaven die in dit kader gebeuren. Deze 1 440 Keur is het geraamd bedrag dat de NV in 2027 aan vernieuwingsuitgaven zal besteden. Hiermee zal het vernieuwingstraject ongeveer zijn einde bereiken.
7422 INVESTERINGEN ANDERE	80 Keur Courante (software)investeringen.
1112 OVERIGE BEZOLDIGINGSELEMENTEN	188 Keur Deze rubriek bestaat voornamelijk uit loongerelateerde uitgaven waaronder verzekering medische kosten, kosten eigen aan de werkgever, sociaal abonnement, fietsvergoeding, derdebetalersregeling, hospitalisatieverzekering

Code	Toelichting
1140 LONEN IN NATURA	160 Keur Deze rubriek bestaat voornamelijk uit loongerelateerde uitgaven waaronder maaltijdcheques, voordelen alle aard
1120 SOCIALE BIJDRAGE	1 343 Keur Patronale bijdrage RSZ, uitgaven voor groepsverzekering personeel (incl. de taksen op de groepsverzekering)
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	ESR code 1211: 1 831 Keur Hieronder vallen heel wat verschillende posten, waaronder: Overige looncomponenten voor 920 Keur waaronder wagenkosten, telefoonkosten, interim personeel, bestuurdersvergoedingen. Overige werkingskosten voor 911 Keur waaronder: De kosten uit de ruildeals van de partnerships voor 188 Keur De kosten voor de outreach activiteiten, de workshops en de shows op externe locaties zoals in scholen en externe evenementen voor 10 keur De kosten voor kantoorbehoeften, verzekeringen, enkele poolwagens voor 236 Keur De kosten voor het sociaal secretariaat, HR consultancy, opleidingen personeel voor 197 Keur De kosten voor de revisor, neerleggingskosten, … voor 34 Keur IT software kosten voor 130 Keur Bankkosten, roerende voorheffing voor 14 Keur ...

TLZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN

Toelichting
Het Fonds voor Innoveren en Ondernemen is het Vlaamse financieringsfonds voor het economisch ondersteunings- en innovatiebeleid. Het Fonds draagt de beleidskredieten voor deze beleidsdomeinen en neemt de uitgaven voor zijn rekening die voortvloeien uit de decretale en reglementaire maatregelen inzake economisch ondersteuningsbeleid en innovatiebeleid, alsook uit studies hierover en uit de Vlaamse cofinanciering van Europese programma's die bij deze doelstellingen aansluiten. Binnen de door de Vlaamse Regering vastgelegde kaders worden vanuit het Fonds steunmaatregelen gefinancierd voor projecten ter bevordering van de economie en innovatie, zowel ten gunste van ondernemingen als van bepaalde niet-ondernemingen; daarnaast kan het Fonds middelen verdelen voor specifieke Vlaamse programma's en samenwerkings- of financieringsinstrumenten. Het Fonds beschikt daartoe over een eigen beslissingscomité voor de steunmaatregelen die de Vlaamse Regering aan dat comité heeft toegewezen.

TCC - ONDERNEMERSCHAP
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
TCH-ATCA5CA-WT BEVORDEREN VAN ONDERNEMERSCHAP	Dit begrotingsartikel omvat de kredieten voor de uitvoering van het beleid over ondernemerschap, ondernemersvorming, digitale dienstverlening aan ondernemingen, innovatieve overheidsopdrachten, circulaire economie, artificiële intelligentie en cyberveiligheid. De middelen worden ingezet voor beleidsvoorbereidend onderzoek, structurele partnerschappen en overheidsopdrachten ter bevordering van ondernemerschap, de financiering van de Winwinlening, beheersvergoedingen voor financiële instrumenten, de werking van het e-loket voor ondernemers, STEM-initiatieven, de werking van IC Vlaanderen en ondernemerschapstrajecten via SYNTRA. De voornaamste wijzigingen vloeien voort uit de uitvoering van de besparingsmaatregelen uit de Septemberverklaring 2026. Binnen het artikel wordt een besparing gerealiseerd door de stopzetting van BAN Flanders binnen de initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap, wat resulteert in een daling van 2.500 keuro VAK en VEK. Daarnaast wordt binnen de

Code	Toelichting
	ondernemerschapstrajecten van SYNTRA een besparing van 2.005 keuro VAK en VEK doorgevoerd. Ook de middelen voor initiatieven over artificiële intelligentie en cyberveiligheid worden verminderd, waarbij de middelen voor samenwerking met het onderwijs worden afgebouwd. Ten slotte wordt binnen het begrotingsartikel een bijkomende VEK-besparing van 3 miljoen euro doorgevoerd in het kader van de VEK-compensaties. Tegenover deze besparingen staan vereffeningskredieten voor de afwikkeling van bestaande engagementen en structurele partnerschappen, onder meer binnen de initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap en de circulaire economie. Daarnaast blijven de middelen gericht op de verdere uitbouw van het e-loket voor ondernemers, de ondersteuning van innovatieve overheidsopdrachten, STEM-initiatieven en de begeleiding van ondernemingen door IC Vlaanderen. Voor BO 2027 worden kredieten voorzien ten belope van 112.215 keuro VAK en 118.473 keuro VEK, tegenover 116.755 keuro VAK en 123.389 keuro VEK bij BA 2026. Dit betekent een daling met 4.540 keuro VAK en 4.916 keuro VEK.
TCH-ATCA5CU-IS EV ILVO	Op dit begrotingsartikel worden de interne stromen met ILVO in het kader van het programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) aangerekend. De kredieten worden in 2027 ongewijzigd voortgezet ten opzichte van BA 2026. Voor 2027 wordt een vastleggingskrediet van 50 keuro voorzien. Er is geen vereffeningskrediet benodigd.
TCH-ATCA5CY-IS FLANDERS DISTRICT OF CREATIVITY	Onder dit begrotingsartikel worden kredieten voorzien voor de subsidie aan Flanders DC. Ten opzichte van BA2026 wordt voor BO2027 een bijkomend vastleggingskrediet van 30 keuro en vereffeningskrediet van 13 keuro voorzien door de indexering van het loonsgebonden gedeelte van de subsidie. Hierdoor bedraagt het benodigde krediet in 2027 2.315 keuro VAK en 2.298 keuro VEK. De bijkomende kredieten worden binnen FIO

Code	Toelichting
	gecompenseerd vanuit de budgetlijn provisie voor investeringen O&O.
TCH-ATCA5CW-IS HOGER ONDERWIJS	Onder dit begrotingsartikel worden kredieten voorzien voor de financiering van infrastructuurprojecten van hogescholen en voor interne stromen naar het hoger onderwijs. Voor BO 2027 wordt in totaal 9.280 keuro VAK en 11.306 keuro VEK voorzien, tegenover 900 keuro VAK en 4.942 keuro VEK bij BA 2026. Dit betekent een stijging met 8.380 keuro VAK en 6.364 keuro VEK, toe te schrijven aan de middelen voor kennisdiffusie. Voor infrastructuur hogescholen wordt geen bijkomend VAK voorzien en blijft 2.000 keuro VEK beschikbaar voor de vereffening van eerder aangegane verbintenissen. Voor de interne stromen ter bevordering van het ondernemerschap blijft het krediet ongewijzigd op 900 keuro VAK en 2.942 keuro VEK.
TCH-ATCA5CS-IS HET GEMEENSCHAPSONDERWIJS	Op dit begrotingsartikel worden de interne stromen met het Gemeenschapsonderwijs in het kader van het programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) aangerekend. De kredieten worden in 2027 ongewijzigd voortgezet ten opzichte van BA 2026. Er wordt geen vastleggingskrediet voorzien en een vereffeningskrediet van 65 keuro voor de afwikkeling van eerder aangegane verbintenissen.
TCH-ATCA5CI-IS	Op dit begrotingsartikel worden de interne stromen met Sport Vlaanderen in het kader van het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) aangerekend. De kredieten worden in continuïteit voortgezet ten opzichte van BA 2026. Voor BO 2027 wordt een krediet voorzien van 400 keuro VAK en 21 keuro VEK, tegenover 400 keuro VAK en 21 VEK bij BA 2026.
TCH-ATCA5CR-IS VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ	Op dit begrotingsartikel worden de interne stromen met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in het kader van het programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) aangerekend. De kredieten worden in 2027 in continuïteit

Code	Toelichting
	voortgezet ten opzichte van BA 2026. Er worden geen vastleggingskredieten voorzien. Het vereffeningskrediet bedraagt 13 keuro voor de afwikkeling van eerder aangegane verbintenissen.

Aanwending VAK ruiter:

TCD - GROEI-ONDERSTEUNING KMO'S EN GROEIBEDRIJVEN
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
TCH-ATCA2DC-WT STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE	Dit begrotingsartikel omvat de kredieten van aard 2 die worden gefinancierd via eigen ontvangsten. De middelen worden ingezet voor de ondersteuning van ondernemingen via ecologiesteun, voor de vereffening van verbintenissen in het kader van strategische transformatiesteun, voor de ESR-neutrale verwerking van werkingsuitgaven binnen Europese programma's, voor het beheer van het Researchpark Zellik en voor de ondersteuning van bedrijventerreinen en de heringebruikname van industriële sites. Voor BO 2027 wordt 5.930 keuro VAK en 9.830 keuro VEK voorzien. Het grootste aandeel van de kredieten heeft betrekking op ecologiesteun, waarvoor 5.543 keuro VAK en 5.008 keuro VEK wordt uitgetrokken. Daarnaast worden vereffeningskredieten voorzien voor de afwikkeling van verbintenissen inzake strategische transformatiesteun en voor de verdere uitvoering van dossiers met betrekking tot bedrijventerreinen en industriële sites. Voor de Europese programma's worden kredieten voorzien voor de ESR-neutrale verwerking van werkingsuitgaven. Voor het beheer van het Researchpark Zellik worden vanaf 2027 geen kredieten meer voorzien. Ten opzichte van BA 2026 stijgen de kredieten van 4.882 keuro VAK en 4.882

Code	Toelichting
	keuro VEK naar 5.930 keuro VAK en 9.830 keuro VEK bij BO 2027. De stijging met 4.948 keuro VEK is voornamelijk het gevolg van de uitbetalingen op historische STS- en ecologiesteundossiers en de verdere uitvoering van eerder vastgelegde dossiers over bedrijventerreinen en industriële sites.
TCH-ATCA5DT-IS FONDS VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK (FWO)	Dit begrotingsartikel betreft een interne stroom (IS) voor het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). In 2027 wordt enkel een vereffeningskrediet van 2.215 keuro voorzien voor de uitbetaling van eerder aangegane verbintenissen.
TCH-ATCA2DX-IS	Voor dit aard 2 begrotingsartikel wordt in 2027 een vereffeningskrediet van 1.373 keuro voorzien voor een interne stroom naar De Vlaamse Waterweg. Er wordt geen bijkomend vastleggingskrediet voorzien.
TCH-ATCA5DR-IS HOGER ONDERWIJS	Dit begrotingsartikel omvat de interne stromen naar het hoger onderwijs in het kader van EFRO-projecten, bedrijventerreinen en de provisie voor investeringen hoger onderwijs. De kredieten worden voornamelijk aangewend voor de Vlaamse cofinanciering van EFRO-projecten en voor de afwikkeling van engagementen over bedrijventerreinen. Ten opzichte van BA 2026 stijgt het vastleggingskrediet van 1.000 keuro naar 1.230 keuro, terwijl het vereffeningskrediet toeneemt van 6.751 keuro naar 6.952 keuro.
TCH-ATCA5DC-WT STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE	Dit begrotingsartikel omvat de instrumenten voor de ondersteuning van ondernemingsgroei, transitie en verduurzaming, alsook voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen en het ruimtelijk-economisch beleid. De kredieten worden ingezet voor transformatie- en ecologiesteun, compensatie van indirecte emissiekosten, cofinanciering van Europese programma's, bedrijventerreinen en industriële sites, ruimtelijk-economische

Code	Toelichting
	projecten en de afwikkeling van bestaande engagementen binnen verschillende ondernemerschapsinstrumenten. In uitvoering van de Septemberverklaring 2026 worden binnen dit begrotingsartikel diverse besparingsmaatregelen doorgevoerd. De KMO-portefeuille wordt eind 2026 stopgezet, waardoor vanaf 2027 geen nieuwe verbintenissen meer worden aangegaan en enkel vereffeningskredieten voor de afwikkeling van bestaande dossiers worden voorzien. Ook Screen Flanders wordt vanaf 2027 stopgezet. Daarnaast wordt de compensatieregeling voor indirecte emissiekosten aangepast door de uitsluiting van raffinaderijen, wat resulteert in een vermindering van 35 miljoen euro VAK en VEK en wordt 12 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd door een lagere raming van de veiligheidsmarge (provisie). Ten slotte wordt binnen het begrotingsartikel een bijkomende VEK-besparing van 6 miljoen euro doorgevoerd in het kader van de VEK-compensaties. Ten opzichte van BA 2026 dalen de kredieten van 334.411 keuro VAK en 421.270 keuro VEK naar 269.773,00 keuro VAK en 334.304,00 keuro VEK bij BO 2027. Dit betekent een afname met 64.638,00 keuro VAK en 86.966 keuro VEK. De besparingsmaatregelen uit de Septemberverklaring 2026 verklaren het grootste deel van de daling van de kredieten op dit begrotingsartikel tussen BA 2026 en BO 2027.
TCH-ATCA5DH-IS VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS (VAF)	Dit begrotingsartikel betreft de interne stroom aan het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) voor de uitvoering van taken in het kader van Screen Flanders. Naar aanleiding van de stopzetting van Screen Flanders vanaf 2027 wordt de vergoeding aan het VAF nagenoeg volledig afgebouwd. Er resteert enkel een krediet van 9 keuro VAK en VEK voor de afwikkeling van de samenwerkingsovereenkomst.
TCH-ATCA5DF-IS FIT	Dit begrotingsartikel omvat de interne stroom aan FIT voor de cofinanciering van

Code	Toelichting
	EFRO-projecten. Gelet op het onvoorspelbare karakter van nieuwe projectaanvragen worden geen vastleggingskredieten voorzien. Het vereffeningskrediet stijgt van 53 keuro in BA 2026 naar 106 keuro in BO 2027 om de uitbetaling van lopende engagementen mogelijk te maken.
TCH-ATCA5DQ-IS VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK NV (VITO)	Dit begrotingsartikel omvat de interne stromen aan VITO voor de ondersteuning van ecologiesteun en de cofinanciering van EFRO-projecten. De kredieten voor de ondersteuning van ecologiesteun blijven ongewijzigd. Voor EFRO-projecten worden geen nieuwe vastleggingskredieten voorzien, waardoor het totale vastleggingskrediet daalt van 201 keuro in BA 2026 naar 101 keuro in BO 2027. Het vereffeningskrediet stijgt van 226 keuro naar 358 keuro om de uitbetaling van lopende engagementen mogelijk te maken.

Aanwending VAK ruiter:

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
TCH-BTCAAZZ-OW ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	Dit begrotingsartikel omvat ontvangsten uit EFRO-projecten, terugvorderingen van economische steun en terugvorderbare voorschotten. Aangezien de volgende editie van Flanders Technology & Innovation (FTI) pas in 2028 plaatsvindt, worden hiervoor in 2027 geen ontvangsten geraamd. De ontvangsten voor EFRO-projecten bedragen 617 keuro en dienen voor de ESR-neutrale verwerking van Europese subsidies. De ontvangsten uit terugvorderingen van economische steun stijgen van 4.000 keuro in BA 2026 naar 5.000 keuro in BO 2027, in lijn met de gerealiseerde ontvangsten in voorgaande jaren. De ontvangsten uit terugvorderbare voorschotten voor de evenementensector worden geraamd op 200 keuro.

Code	Toelichting
TCH-BTCAAZZ-OG OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN	Op dit begrotingsartikel wordt het overgedragen overschot van 1.020.667 keuro ingeschreven.
TCH-BTCAAZZ-OI ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN	Dit begrotingsartikel omvat de toelage aan het FIO, de compensatie vanuit het Vlaams Klimaatfonds (VKF) en de compensatie vanuit OVAM voor de uitvoering van de derde oproep van KIS vzw. Voor BO 2027 wordt een krediet van 801.030 keuro ingeschreven, waaronder een toelage aan het FIO ten belope van 606.856 keuro en een compensatie vanuit het VKF van 194.174 keuro. Ten opzichte van BA 2026 wordt het krediet met 70.570 keuro bijgesteld, van 871.600 keuro naar 801.030 keuro. Hierin zijn onder meer de budgettaire bijstellingen in uitvoering van de Septemberverklaring 2026 verwerkt.

Uitgaven

Code	Toelichting

TFN - INNOVATIEKRACHT ONDERNEMINGEN

Ontvangsten

Code	Toelichting
TCH-BTFAANA-OW INNOVATIESTEUN	Onder dit begrotingsartikel worden de ontvangsten geraamd uit terugbetalingen van subsidies, intresten op achtergestelde leningen aan bedrijven en privaatrechtelijke instellingen en Europese cofinanciering in het kader van Eurostars en EU-partnerschappen. Voor 2027 worden de ontvangsten geraamd op 6.000 keuro, waarvan 4.500 keuro uit terugbetalingen en intresten en 1.500 keuro uit Europese cofinanciering. De raming voor terugbetalingen en intresten wordt met 500 keuro verhoogd ten opzichte van 2026 op basis van de gerealiseerde ontvangsten in de voorbije jaren. De raming van de Europese ontvangsten blijft in lijn met de historisch gerealiseerde ontvangsten.

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
TCH-ATFA5NL-IS VLIZ	Dit begrotingsartikel betreft de interne stroom voor de algemene werking van het Strategisch Basisonderzoek (SBO) binnen het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ). Voor BO 2027 wordt een krediet van 200 keuro VAK en 717 keuro VEK voorzien. Ten opzichte van BA 2026 blijft het vastleggingskrediet ongewijzigd, terwijl het vereffeningskrediet daalt van 909 keuro naar 717 keuro, wat overeenkomt met een afname van 192 keuro VEK.
TCH-ATFA5NV-IS HOGER ONDERWIJS	Dit begrotingsartikel omvat de interne stromen naar universiteiten en hogescholen voor de uitvoering van diverse innovatie-instrumenten, waaronder TETRA, landbouwtrajecten, innovatiemandaten, clusterprojecten, moonshots en cybersecurity. De kredieten worden afgestemd op de geraamde betalingskalenders van de lopende projecten. In uitvoering van de Septemberverklaring 2026 worden de landbouwtrajecten stopgezet. Daarnaast worden de instrumenten COOCK en TETRA vanaf 2027 geïntegreerd in het nieuwe SPARK-instrument. De budgettaire impact van deze maatregelen zal bij de eerstvolgende begrotingsaanpassing worden verwerkt.
TCH-ATFA5NU-IS EV ILVO	Dit begrotingsartikel omvat de interne stromen naar het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) voor onderzoeks- en innovatieactiviteiten binnen de domeinen landbouw, onderzoek en ontwikkeling en visserij. In uitvoering van de Septemberverklaring 2026 worden de landbouwtrajecten stopgezet. De budgettaire impact van deze maatregel zal bij een volgende begrotingsaanpassing worden verwerkt. De kredieten worden daarnaast afgestemd op de geactualiseerde vereffeningsbehoeften van de lopende projecten.

Code	Toelichting
	Voor BO 2027 wordt in totaal 3.500 keuro VAK en 3.560 keuro VEK voorzien, tegenover 2.500 keuro VAK en 5.160 keuro VEK bij BA 2026. Dit betekent een stijging van 1.000 keuro VAK en een daling van 1.600 keuro VEK.
TCH-ATFA5NX-IS VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK NV (VITO)	Dit begrotingsartikel omvat de interne stromen naar VITO voor de uitvoering van diverse innovatie- en onderzoeksprogramma's. De kredieten worden aangepast in functie van de verwachte betalingskalenders van de lopende verbintenissen. Voor BO 2027 wordt in totaal 1.000 keuro VAK en 8.385 keuro VEK voorzien, tegenover geen VAK en 4.739 keuro VEK bij BA 2026. Dit betekent een stijging van 1.000 keuro VAK en 3.646 keuro VEK.
TCH-ATFA5NS-IS VRT	Dit begrotingsartikel omvat de interne stroom naar de VRT. De kredieten worden afgestemd op de geactualiseerde vereffeningsbehoeften van de lopende verbintenissen. Voor BO 2027 wordt een krediet van 734 keuro VEK voorzien, tegenover 840 keuro VEK bij BA 2026. Dit betekent een daling van 106 keuro VEK.
TCH-ATFA5NA-WT INNOVATIESTEUN	Dit begrotingsartikel omvat de kredieten voor innovatieve overheidsopdrachten ten behoeve van lokale besturen (PILBO), de Vlaamse Innovatie- en Industriestrategie voor Veiligheid en Defensie (VISD), O&O&I-steun aan ondernemingen, collectieve onderzoeks- en kennisdiffusieprogramma's, AI- en cyberveiligheidsinitiatieven, het impulsprogramma ruimtevaarteconomie en de vergoeding van externe experten. De belangrijkste kredieten binnen dit begrotingsartikel hebben betrekking op de ondersteuning van onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatieprojecten bij ondernemingen en de uitvoering van VISD. Daarnaast worden middelen voorzien voor innovatieve overheidsopdrachten, initiatieven over artificiële intelligentie en cyberveiligheid, collectieve onderzoeks- en kennisdiffusieprogramma's, beleidsvoorbereidende opdrachten en het impulsprogramma ruimtevaarteconomie.

Code	Toelichting
	In uitvoering van de Septemberverklaring 2026 worden de landbouwtrajecten stopgezet, wat resulteert in een besparing van 9.600 keuro VAK en VEK. Daarnaast worden de instrumenten COOCK en TETRA geïntegreerd in het nieuwe SPARK-instrument. Bij de opstart van dit instrument wordt een besparing van 3.500 keuro VAK en 875 keuro VEK gerealiseerd. Ten slotte wordt binnen het begrotingsartikel op de kredieten voor O&O&I-steun een bijkomende VEK-besparing van 10 miljoen euro doorgevoerd in het kader van de VEK-compensaties. Voor BO 2027 wordt op dit begrotingsartikel in totaal 355.106 keuro VAK en 240.223 keuro VEK voorzien, tegenover 369.692 keuro VAK en 227.836 keuro VEK bij BA 2026. Het vastleggingskrediet daalt bijgevolg met 14.586 keuro, terwijl het vereffeningskrediet stijgt met 12.387 keuro. Deze evolutie is voornamelijk het gevolg van de uitvoering van de besparingsmaatregelen uit de Septemberverklaring 2026 en van gewijzigde vereffeningsnoden voor lopende verbintenissen binnen het innovatie-instrumentarium.
TCH-ATFA5NY-IS VLAAMS INTERUNIVERSITAIR INSTITUUT VOOR BIOTECHNOLOGIE (VIB)	Dit begrotingsartikel omvat de interne stromen naar het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie (VIB). Voor BO 2027 wordt, net als bij BA 2026, geen vastleggingskrediet voorzien en blijft het vereffeningskrediet ongewijzigd op 166 keuro VEK. De kredieten zijn afgestemd op de geraamde vereffeningsbehoeften van de lopende projecten.
TCH-ATFA2NA-WT INNOVATIESTEUN	Dit begrotingsartikel omvat kredieten van aard 2, gefinancierd via eigen ontvangsten, ter ondersteuning van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten. Voor BO 2027 wordt het kredietniveau van BA 2026 behouden, met 5.200 keuro VAK en 2.400 keuro VEK.

TFZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

FONDS VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK - VLAANDEREN

Toelichting

Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen is de centrale Vlaamse financier van competitief wetenschappelijk onderzoek. Het FWO financiert fundamenteel onderzoek, strategisch basisonderzoek, toegepast biomedisch onderzoek, infrastructuur en internationale samenwerking. Zo bevordert het kennisopbouw, excellentie en maatschappelijke meerwaarde.

De kernfunctie van het FWO is selecteren en financieren. Onderzoekers, universiteiten en erkende onderzoeksinstellingen dienen voorstellen in voor mandaten, projecten, infrastructuur en samenwerking. Via internationale peer review en gespecialiseerde expertpanels beoordeelt het FWO deze op wetenschappelijke kwaliteit, originaliteit, haalbaarheid en het profiel van de aanvrager.
Het FWO ondersteunt de volledige onderzoeksketen: doctoraatsbeurzen, postdoctorale mandaten, projectfinanciering voor onderzoeksteams, infrastructuur en mobiliteit. Daarmee helpt het Vlaanderen talent aantrekken en behouden en versterkt het de continuïteit van langlopend onderzoek.

In 2027 werkt het FWO verder aan de ambitie om het huis van elke excellente onderzoeker te zijn. De toegang tot FWO-instrumenten wordt verbreed voor onderzoekers bij Vlaamse wetenschappelijke instellingen. Via dubbele aanstellingen met universiteiten worden de banden met het onderzoeksveld versterkt.

De FWO-instrumenten worden ook vereenvoudigd. Voor het aspirantenprogramma komen quota voor laatstejaars masterstudenten en afgestudeerde masters. De anciënniteitsvoorwaarden worden vereenvoudigd en bepaalde predoctorale mandaten krijgen een gedifferentieerde looptijd. Na de nodige regelgevende aanpassingen worden ook de voorwaarden voor fundamentele onderzoeksprojecten en internationale cofunds aangepast.

Het FWO koppelt wetenschappelijke excellentie aan open science, onderzoeksintegriteit, diversiteit, kennisveiligheid en maatschappelijke impact. Het voert zelf geen onderzoek uit, maar schept de voorwaarden waarin excellente onderzoeksideeën kunnen groeien.

TEG - ALGEMEEN FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting
3860 ONTVANGEN SUBSIDIES	Op ESR 38.60 ontvangt het FWO in BO 2027 45,921 miljoen euro aan subsidies, tegenover 44,030 miljoen euro in BA 2026: een stijging van 1,891 miljoen euro. We baseren ons voor 2027 op de gerealiseerde

Code	Toelichting
	ontvangsten van het jaar 2025. Hiermee worden de onderzoeksmandaten intergraal gefinancierd naast de Vlaamse toelage die we hiervoor voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek ontvangen. Dit betreft hoofdzakelijk federale en parafiscale middelen, zoals de wetenschappelijke Maribel, de gedeeltelijk vrijgestelde bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers en de recuperatie van werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid.

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN: BENCH FEE (FUNDAMENTEEL ONDERZOEK)	Voor ESR-code 12.11 – Bench fee fundamenteel onderzoek daalt het VAK van 10.540 keuro bij BA 2026 naar 10.040 keuro bij BO 2027, een daling met 500 keuro (-4,74%). Het VEK blijft ongewijzigd op 10.040 keuro bij zowel BA 2026 als BO 2027.
1112 OVERIGE BEZOLDIGINGSELEMENTEN - MANDATEN (FUNDAMENTEEL ONDERZOEK)	Voor ESR-code 11.12 – Overige bezoldigingselementen mandaten stijgt het VAK van 1.267 keuro bij BA 2026 naar 1.292 keuro bij BO 2027, een toename met 25 keuro (+1,97%). Het VEK blijft ongewijzigd op 1.267 keuro voor BO 2027.
1111 LONEN EN SOCIALE LASTEN: MANDATEN (FUNDAMENTEEL ONDERZOEK)	Dit ISE omvat de financiering van fundamentele onderzoeksprojecten, pre- en postdoctorale mandaten, internationale samenwerking en mobiliteit. Het beleid blijft gericht op excellente, nieuwsgierigheidsgedreven onderzoeksactiviteiten. De meerjarige programmatie en de verschillende callritmes verklaren de budgetbewegingen. Het VAK daalt van 370.922 keuro bij BA 2026 naar 315.492 keuro bij BO 2027. Dit betekent een daling met 55.430 keuro, ofwel -14,94%. Het VEK daalt van 296.122 keuro bij BA 2026 naar 291.112 keuro bij BO 2027. Dit

Code	Toelichting
	betekent een daling met 5.010 keuro, ofwel -1,69%. De VAK-daling is geen lineaire besparing. De belangrijkste oorzaak is dat het Odysseusprogramma in 2026 een vijfjaarlijkse VAK-piek van 57,846 miljoen euro kende, terwijl in 2027 geen vergelijkbare toekenning is voorzien. Verder dalen de VAK voor Frank De Winne-mandaten met 0,250 miljoen euro, humanitaire acties met 0,450 miljoen euro en Weave-projecten met 1,908 miljoen euro. Daartegenover staan onder meer 3,500 miljoen euro bijkomend VAK voor ERA, 0,636 miljoen euro voor bilaterale samenwerking, 0,300 miljoen euro voor Marie Curie-mandaten, 0,475 miljoen euro voor samenwerking met NWO en 0,108 miljoen euro voor internationale mobiliteit. Het constant beleid voor aspiranten, postdoctorale onderzoekers, fundamentele onderzoeksprojecten, ERC-opvangprojecten, WOG's en de recurrente internationale programma's blijft behouden. De accenten voor 2027 zijn de versterking van ERA en de gerichte bijsturingen voor internationale samenwerking en mobiliteit. De VEK daalt beperkt met 5,010 miljoen euro door de uitfasering van EOS en de geactualiseerde betaalprofielen van projecten, internationale partnerships en mandaten. Voor ESR-code 11.11 – Lonen en sociale lasten mandaten stijgt het VAK van 108.650 keuro bij BA 2026 naar 110.823 keuro bij BO 2027, een toename met 2.173 keuro (+2,00%). Het VEK stijgt van 103.464 keuro bij BA 2026 naar 104.700 keuro bij BO 2027, een toename met 1.236 keuro (+1,19%). De uitgaven op ESR 11.11 illustreren de stabiliteit van de mandaten en de werkingsmiddelen.
1120 SOCIALE VERZEKERINGSPREMIES TEN LASTE VAN DE WERKGEVER, AFGEDRAGEN AAN INSTELLINGEN OF FONDSEN - MANDATEN (FUNDAMENTEEL ONDERZOEK)	Voor ESR-code 11.20 – Werkgeversbijdragen mandaten daalt het VAK van 30.939 keuro bij BA 2026 naar 30.438 keuro bij BO 2027, een daling met 501 keuro (-1,62%).

Code	Toelichting
	Het VEK blijft ongewijzigd op 29.438 keuro bij zowel BA 2026 als BO 2027. De uitgaven op ESR 11.20 illustreren de stabiliteit van de mandaten en de werkingsmiddelen.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN: ADMINISTRATIEF BEHEER (APPARAATSKREDIET)	Het apparaatskrediet financiert de werking van het FWO, met inbegrip van de personeelskosten, expert- en beoordelingskosten, IT, secretariaat, huisvesting en wetenschappelijke ondersteuning. De samenwerkingsovereenkomst tussen het FWO en de Vlaamse Gemeenschap voor 2024 tot 2028 vormt het kader voor de werking. Kredietevolutie apparaatskrediet Het totale apparaatskrediet daalt van 24.236 keuro bij BA 2026 naar 23.788 keuro bij BO 2027 (excl. index en besparingen). Dit betekent een daling met 448 keuro (-1,85%). De index van 659 keuro komt intergraal toe aan de stijgende loonmassa door loonindexering. Binnen het apparaatskrediet stijgen de lonen en sociale lasten met 270 keuro (+3,04%), van 8.881 naar 9.151 keuro. De overige bezoldigingselementen stijgen met 5 keuro (+3,70%), van 135 naar 140 keuro. De werkgeversbijdragen blijven nagenoeg stabiel en dalen met 5 keuro (-0,19%), van 2.687 naar 2.682 keuro. De grootste daling situeert zich bij de algemene werkingskosten voor administratief beheer: deze nemen af met 718 keuro (-5,73%), van 12.533 naar 11.815 keuro. De middelen worden binnen het apparaatskrediet verschoven van algemene werking naar personeel. De stijging van de personeelsuitgaven met 0,270 miljoen euro wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een daling van 0,718 miljoen euro bij de algemene werkingskosten. Het totale apparaatskrediet daalt daardoor met 0,448 miljoen euro. De werking blijft gericht op een kwaliteitsvolle beoordeling en opvolging van de groeiende en complexe onderzoeksportefeuille.

Code	Toelichting
4150 AAN ONDERWIJSINSTELLINGEN VAN DE INSTITUTIONELE OVERHEID (FUNDAMENTEEL ONDERZOEK)	Voor ESR-code 41.50 – Inkomensoverdrachten aan onderwijsinstellingen daalt het VAK van 249.715 keuro bij BA 2026 naar 194.285 keuro bij BO 2027, een daling met 55.430 keuro (-22,20%). Het VEK daalt van 189.364 keuro bij BA 2026 naar 186.943 keuro bij BO 2027, een daling met 2.421 keuro (-1,28%). De daling op ESR 41.50 volgt hoofdzakelijk de lagere VAK-piek voor Odysseus en de callcyclus. De lagere VEK op ESR 41.50 weerspiegelt de betaalritmes van het bestaande projectportfolio.

TEH - DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
4150 AAN ONDERWIJSINSTELLINGEN VAN DE INSTITUTIONELE OVERHEID (KLINISCH ONDERZOEK)	Dit ISE omvat het TBM-programma en de fundamenteel klinische mandaten. Het TBM-programma ondersteunt toegepast biomedisch onderzoek dat op lange termijn kan bijdragen aan therapieën, diagnosetechnieken en preventiemethoden waarvoor onvoldoende industriële financiering beschikbaar is. De fundamenteel klinische mandaten versterken het klinisch onderzoekslandschap. Het VAK blijft ongewijzigd op 21.211 keuro bij zowel BA 2026 als BO 2027. Het VEK stijgt van 18.561 keuro bij BA 2026 naar 19.691 keuro bij BO 2027, een toename met 1.130 keuro (+6,09%) Het VAK blijft op het niveau van BA 2026. Dit bevestigt het constant beleid voor TBM-projecten en fundamenteel klinische mandaten. De VEK neemt toe met 1,130 miljoen euro. Die beweging volgt de geactualiseerde betaalkalenders van TBM-projecten en de mandaten, inclusief de effecten van indexeringen en van

Code	Toelichting
	wijzigingen in looptijd, onderbreking of stopzetting van individuele mandaten. Voor ESR-code 41.50 – Inkomensoverdrachten aan onderwijsinstellingen blijft het VAK ongewijzigd op 11.406 keuro. Het VEK stijgt van 9.570 keuro bij BA 2026 naar 10.144 keuro bij BO 2027, een toename met 574 keuro (+6,00%). Voor ESR-code 32.00 – Inkomensoverdrachten aan bedrijven blijft het VAK ongewijzigd op 1.508 keuro. Het VEK stijgt van 1.023 keuro naar 1.258 keuro, een toename met 235 keuro (+22,97%). Voor ESR-code 33.00 – Inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van gezinnen blijft het VAK ongewijzigd op 8.297 keuro. Het VEK stijgt van 7.999 keuro naar 8.107 keuro, een toename met 108 keuro (+1,35%).

TEI - STRATEGISCH BASISONDERZOEK

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
1111 LONEN EN SOCIALE LASTEN (STRATEGISCH BASISONDERZOEK)	Dit ISE omvat SBO-projecten, aspiranten strategisch basisonderzoek en de programma's met een strategische of maatschappelijke finaliteit. Het constant beleid voor SBO-aspiranten en de reguliere SBO-projecten wordt aangehouden. De middelen worden binnen het ISE herschikt naar algemene SBO-projecten en Europese samenwerking. Het VAK daalt van 100.364 keuro bij BA 2026 naar 98.539 keuro bij BO 2027, een daling met 1.825 keuro (-1,82%). Het VEK stijgt daarentegen licht van 92.122 keuro bij BA 2026 naar 92.303 keuro bij BO 2027, een toename met 181 keuro (+0,20%).

Code	Toelichting
	De in 2026 voorziene thematische oproepen voor landbouw en voedselhub en circulaire economie worden vanaf 2027 niet verdergezet. Hierdoor daalt het VAK met respectievelijk 4,85 miljoen euro en 1,475 miljoen euro. Dit is een beleidsheroriëntering, geen generieke besparing: 3 miljoen euro wordt toegevoegd aan de reguliere SBO-projecten en 3,5 miljoen euro aan ERA. De technische initiële raming bevatte ook een opstap voor veiligheid en defensieonderzoek van 4,5 miljoen euro in 2026 naar 6 miljoen euro in 2027. De VEK voor de programma's die in 2027 niet opnieuw worden opengesteld, blijft doorlopen voor verbintenissen uit eerdere calls. Voor ESR-code 11.11 – Lonen en sociale lasten SBO-mandaten stijgt het VAK van 37.983 keuro bij BA 2026 naar 38.693 keuro bij BO 2027, een toename met 710 keuro (+1,87%). Het VEK daalt daarentegen van 32.999 keuro bij BA 2026 naar 32.585 keuro bij BO 2027, een daling met 414 keuro (-1,25%).
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN: BENCH FEE (STRATEGISCH BASISONDERZOEK)	Voor ESR-code 12.11 – Bench fee SBO blijven zowel het VAK als het VEK ongewijzigd op 2.850 euro bij BA 2026 en BO 2027. Er is bijgevolg geen budgettaire wijziging (0,00%).

TEJ - ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
4150 AAN ONDERWIJSINSTELLINGEN VAN DE INSTITUTIONELE OVERHEID (ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR)	Dit ISE financiert middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur, International Research Infrastructures, recurrente infrastructuurmiddelen en de Vlaamse Supercomputer. De callritmes zijn uitgesproken meerjarig: de VAK voor

Code	Toelichting
	middelzware en zware infrastructuur wordt tweejaarlijks voorzien; voor International Research Infrastructures geldt een vierjaarlijkse VAK-cyclus met tweejaarlijkse calls. Het VAK daalt sterk van 92.716 keuro bij BA 2026 naar 26.426 keuro bij BO 2027, een daling met 66.290 keuro (-71,50%). Het VEK stijgt daarentegen van 51.913 keuro bij BA 2026 naar 69.832 keuro bij BO 2027, een toename met 17.919 euro (+34,52%). De VAK-daling met 66,290 miljoen euro volgt volledig uit de callcycli: in 2027 is geen nieuwe VAK voorzien voor middelzware en zware infrastructuur (-28,000 miljoen euro) en International Research Infrastructures (-38,290 miljoen euro). De recurrente infrastructuurmiddelen, indexmiddelen en de VAK voor VSC tier 1 en tier 2 blijven behouden. Dit is bijgevolg geen vermindering van de bestaande verbintenissen. De VEK stijgt met 17,919 miljoen euro. De toekenningen voor middelzware en zware infrastructuur en IRI uit 2026 brengen in 2027 hogere eerste betalingen mee. Ook de recurrente VSC-kredieten geven vroeg in de looptijd belangrijke betaalnoden. Binnen de raming zijn bovendien de betalingsnoden voor de AI antenna en het Einstein Telescope-projectteam opnieuw opgenomen. Voor de AI antenna gaat het onder meer om diensten en rekentijd; bij het Einstein Telescope-projectteam gaat het om personeelskosten. Beide waren bij BA 2026 niet als afzonderlijke VEK-nood weerhouden en worden in BO 2027 opnieuw geraamd. Selectie van relevante uitgavenartikelen onderzoeksinfrastructuur Voor ESR-code 41.40 – Overdrachten aan administratieve openbare instellingen daalt het VAK van 2.571 keuro bij BA 2026 naar 1.571 keuro bij BO 2027, een daling met 1.000 keuro (-38,90%). Het VEK stijgt van 1.648 keuro naar 1.756 keuro, een toename met 108 keuro (+6,55%). Voor ESR-code 41.50 – Inkomensoverdrachten aan

Code	Toelichting
	onderwijsinstellingen daalt het VAK sterk van 77.620 keuro bij BA 2026 naar 17.925 keuro bij BO 2027, een daling met 59.695 keuro (-76,91%). Het VEK daalt van 46.511 keuro naar 45.356 keuro, een daling met 1.155 keuro (-2,48%). Voor ESR-code 41.60 – Inkomensoverdrachten aan vzw's van de overheid daalt het VAK van 11.830 keuro bij BA 2026 naar 6.830 keuro bij BO 2027, een daling met 5.000 keuro (-42,27%). Het VEK daalt eveneens, van 4.916 keuro naar 4.273 keuro, een daling met 643 keuro (-13,08%).

TEZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
4610 DOTATIES TB0-1TEA2GT-IS - (APPARAATSKREDIET)	De dotatie voor het apparaatskrediet daalt met 0,448 miljoen euro. Het apparaatskrediet financiert de werking van het FWO, waaronder personeel, expert- en beoordelingskosten, informatica, secretariaat, huisvesting en wetenschappelijke ondersteuning. Binnen het krediet verschuiven middelen van algemene werkingskosten naar personeelsuitgaven. De daling van het totale apparaatskrediet betekent dat deze interne herschikking niet volledig wordt gecompenseerd. De basiswerking blijft gericht op de kwaliteitsvolle beoordeling, selectie en opvolging van de onderzoeksportefeuille. Voor begrotingsartikel TB0-1TEA2GT-IS, met ESR-code 46.10, daalt het krediet van 24.236 keuro bij BA 2026 naar 23.788 keuro (exclusief indexering en besparing) bij BO 2027. Dit betekent een daling met 448 keuro (-1,85%). We verwachten een indexering van de lonen ten bedrage van 659 keuro en een besparing op het overheidsapparaat van 81keuro op dit begrotingsartikel in 2027.
4610 DOTATIES TB0-1TEA5GT-IS - (FUNDAMENTEEL ONDERZOEK)	De dotatie voor algemeen fundamenteel onderzoek daalt met 5,010 miljoen euro. Deze daling volgt voornamelijk de

Code	Toelichting
	betalingskalender van het bestaande portfolio van fundamentele onderzoeksprojecten, mandaten en internationale programma's. Het EOS-programma bevindt zich in de eindfase, waardoor de betalingsbehoefte verder afneemt. Ook de uiteenlopende betaalritmes van projecten, internationale partnerships en mandaten bepalen de jaarlijkse VEK-evolutie. De daling is bijgevolg geen generieke besparing op het fundamenteel onderzoek, maar weerspiegelt vooral de meerjarige betalingsprofielen van reeds aangegane verbintenissen. Voor begrotingsartikel TB0-1TEA5GT-IS, met ESR-code 46.10, daalt het krediet van 296.122 euro bij BA 2026 naar 291.112 euro bij BO 2027. Dit betekent een daling met 5.010 euro (-1,69%). Voor 2027 verwachten we een besparing van 14.000 keuro voor zowel VAK als VEK-kredieten. In een voorzichtige eerste oefening zal de VAK-besparing ten koste gaan van onderzoeksprojecten én de volgende oproep binnen het Odysseusprogramma. Een definitieve beslissing werd hierin nog niet genomen. Over hoe de VEK-besparing zich zal materialiseren zullen er nog verdere beslissingen en afspraken worden gemaakt met de belanghebbenden.
4610 DOTATIE ARTIKEL TB0-1TEA5GT-IS (ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR)	De oproepen voor middelzware en zware infrastructuur en International Research Infrastructures kenden in 2026 opnieuw toekenningen. In 2027 komen deze projecten in een fase met hogere betalingen. Infrastructuurprojecten kennen doorgaans een relatief hoog betalingsritme in de eerste projectjaren, onder meer door de aankoop van gespecialiseerde apparatuur. Daarnaast omvat de geraamde VEK-behoefte de recurrente betalingsnoden voor de Vlaamse Supercomputer en de betalingsnoden voor de AI antenna en het Einstein Telescope-projectteam. Deze elementen verklaren waarom de vereffeningsbehoefte stijgt, ook al dalen de nieuwe vastleggingen binnen

Code	Toelichting
	onderzoeksinfrastructuur door de meerjarige callcycli.
4610 DOTATIES TB0-1TEA5GT-IS - (KLINISCH ONDERZOEK)	Voor begrotingsartikel TB0-1TEA5GT-IS, met ESR-code 46.10, stijgt het krediet van 18.561 keuro bij BA 2026 naar 19.691 keuro bij BO 2027. Dit betekent een toename met 1.130 keuro (+6,09%). De dotatie voor domeinspecifiek fundamenteel en klinisch onderzoek stijgt met 1,130 miljoen euro. De bijkomende vereffeningsbehoefte volgt hoofdzakelijk de betalingskalenders van TBM-projecten en fundamenteel klinische mandaten. De VAK voor deze programma's blijft stabiel. De VEK-stijging ontstaat dus niet door een uitbreiding van het basisbeleid, maar door de spreiding van betalingen over de looptijd van lopende projecten en mandaten. Indexeringen en wijzigingen in individuele mandaattrajecten, zoals onderbrekingen, verlengingen of stopzettingen, beïnvloeden mee de jaarlijkse betaalbehoefte.
4610 DOTATIES TB0-1TEA5GT-IS - (STRATEGISCH BASISONDERZOEK)	Voor begrotingsartikel TB0-1TEA5GT-IS, met ESR-code 46.10, stijgt het krediet licht van 92.122 keuro bij BA 2026 naar 92.303 keuro bij BO 2027. Dit betekent een toename met 181 keuro (+0,20%). De dotatie voor strategisch basisonderzoek stijgt beperkt met 0,181 miljoen euro. De evolutie volgt de betalingstrajecten van SBO-projecten en SBO-mandaten, inclusief de doorwerking van indexeringen op eerder toegekende projecten. Binnen het strategisch basisonderzoek worden middelen beleidsmatig herschikt. De thematische oproepen voor landbouw en voedselhub en circulaire economie worden niet verdergezet. Een deel van de middelen wordt geheroriënteerd naar reguliere SBO-projecten en ERA. De jaarlijkse VEK-behoefte blijft evenwel doorlopen voor projecten die in eerdere oproepen reeds werden toegekend.

Uitgaven

Code	Toelichting

GIGARANT

Toelichting
Via Gigarant NV verstrekt Vlaanderen marktconforme waarborgen vanaf anderhalf miljoen euro voor de kredietverlening aan ondernemingen. Hiervoor is een waarborgbudget van 3 miljard euro door de Vlaamse Regering vrijgemaakt. Onder bepaalde omstandigheden kan, naast het verlenen van de waarborg, ook worden geïnvesteerd in de onderliggende ondernemingen.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
2610 RENTEONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEID	Gigarant ontvangt interestopbrengsten op de toegekende leningen. Daarnaast zijn er beperkte ontvangsten van bankinteresten.
2620 RENTE-ONTVANGSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post omvat een inschatting van de interestopbrengsten die worden ontvangen uit de beleggingen bij het Vlaamse Gewest.

Uitgaven

Code	Toelichting
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	Deze post bevat een inschatting van de prestaties die geleverd zijn door PMV-medewerkers. Gigarant wordt beheerd door PMV en stelt geen eigen personeel te werk.
8112 KREDIETVERLENINGEN AAN PRIVÉBEDRIJVEN	In bepaalde gevallen kan Gigarant investering in bedrijven door het toekennen van een lening.
5130 OVERIGE KAPITAALOVERDRACHTEN AAN KREDIETINSTELLINGEN	Wanneer een onderneming haar lening niet kan terugbetalen vindt een afroep van de waarborg plaats welke door Gigarant aan de bank wordt uitbetaald.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten zoals financiële, juridische en technische adviezen, zorgvuldigheidsonderzoeken, verzekeringen, communicatie, publiciteit, vervoer, opleidingen, bestuurders, commissaris, , enz.
1250 INDIRECTE BELASTINGEN BETAALD AAN SUB-SECTOREN VAN DE OVERHEID	Gigarant heeft geen recht op aftrek van btw, waardoor zij niet geen btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op

Code	Toelichting
	werkingskosten. Ook bevat de post een inschatting van de te betalen vennootschapsbelasting.
5412 AAN EU-INSTELLINGEN: OVERIGE KAPITAALOVERDRACHTEN	Gigarant heeft voor bepaalde garanties een tegengarantie van Europa ontvangen. Op deze tegengarantie is Gigarant een premie verschuldigd die aan Europa moet betaald worden.

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
1611 AAN BEDRIJVEN	Gigarant ontvangt op periodieke basis premies op de toegekende waarborgen.

Uitgaven

Code	Toelichting

GREENVILLE

Toelichting
Greenville is een incubator waarbij onder de vorm van dienstverlening kantoren + atelierruimtes (lab2fab) ter beschikking worden gesteld van de klanten. Daarnaast zijn er nog nevenactiviteiten zoals ter beschikking stelling vergaderzalen, laadpalen.
Het ESR vorderingensaldo bedraagt 164 k€ ten opzichte van 64 k€ in BA 2026. Deze toename van 100 k€ is voornamelijk te wijten aan:
- Hogere inkomsten , impact+78 k€, door een inschatting van een hogere bezettingsgraad (van gemiddeld 69% naar 74% in hoofdgebouw en van gemiddeld 73% naar 82% in lab2fab). Daarnaast worden de inkomsten uit dienstverlening ook geïndexeerd.
- Code 74.22 : Lagere uitgaven doordat er geen investeringen meer worden voorzien, impact +42 k€
- Gedeeltelijk gecompenseerd door hogere werkingskosten (impact -9 k€) en hogere belastingen (impact -16 k€, vnl hogere te betalen btw als gevolg van de hogere inkomsten)
- De intrestlasten onder code (21.10) 14 k€ dalen verder conform het aflossingsschema van deze lening.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
1620 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	code 16.20 = 108 k€. Hogere inkomsten , impact+78 k€, door een inschatting van een hogere bezettingsgraad (van gemiddeld 69% naar 74% in hoofdgebouw en van gemiddeld 73% naar 82% in lab2fab). Daarnaast worden de inkomsten uit dienstverlening ook geïndexeerd. Daarnaast omvatten de ontvangsten onder deze codes ook nog inkomsten uit verhuur vergaderzalen en catering, sponsoring inkomsten en inkomsten uit laadpalen. Deze inkomsten liggen in lijn met BA 2026
1611 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR - AAN BEDRIJVEN	code 16.11 = 844 k€ . Hogere inkomsten , impact+78 k€, door een inschatting van een hogere bezettingsgraad (van gemiddeld 69% naar 74% in hoofdgebouw en van gemiddeld 73% naar 82% in lab2fab). Daarnaast worden de inkomsten uit dienstverlening ook geïndexeerd. Daarnaast omvatten de ontvangsten onder deze codes ook nog inkomsten uit verhuur vergaderzalen en catering, sponsoring inkomsten en inkomsten uit laadpalen. Deze inkomsten liggen in lijn met BA 2026

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze werkingskosten (code 12.11 649 k€) omvatten zowel de kosten voor onderhoud, huur installaties, nutsvoorzieningen, verzekeringen, telecommunicatie kosten, marketing en publiciteitskosten, kosten catering gelinkt met verhuur vergaderzalen. De vennootschap heeft geen eigen personeel, dus onder deze code worden ook de kosten opgenomen voor onthaal werking (via een extern bedrijf Eligio ter beschikking gesteld) en de manager die wordt doorgerekend vanuit een andere vennootschap binnen de LRM groep (geen ESR vennootschap)
9110 AFLOSSINGEN VAN DE SCHULD IN EURO LOOPTIJD > 1 JAAR	De Jaarlijkse aflossing bedraagt 82 k€ (code 91.10)

Code	Toelichting
7422 VERWERVING VAN OVERIG MATERIEEL	Code 74.22 (0k€): Lagere uitgaven doordat er geen investeringen meer worden voorzien, impact +42 k€
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	De code 12.50 (118 k€) omvat naast te betalen btw ook nog voornamelijk de onroerende voorheffing en gemeente en provinciebelastingen
2110 INTERESTLASTEN OP OVERHEIDSSCHULD IN EURO	De intrestlasten onder code (21.10) 14 k€ dalen verder conform het aflossingsschema van deze lening.

TCZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

H.W.P.

Toelichting

In deze vennootschap werd ontwikkeling van industriegronden opgenomen, waarbij Schoonhees te Tessenderlo de laatste was. De laatste 3 percelen werden voorzien om te verkopen in BA 2026. In 2027 is als enige activiteit dan ook nog het ontvangen van opstalvergoedingen voor percelen waar windmolens op geplaatst zijn.
Het ESR vorderingensaldo bedraagt 129 k€ ten opzichte van 1.483 k€ in BA 2026: Belangrijkste reden hiervoor is het wegvallen van verkoop gronden, deels gecompenseerd door lagere raming vennootschapsbelasting.
De inkomsten in 2027 bestaan voornamelijk uit :

Code 16.11 opstalvergoedingen en diverse opbrengsten uit het voeren van energieboekhoudingen (93 k€).

Code 26.20 rente binnen overheidssector: betreft enkel intresten op termijnrekeningen binnen overheidscash pool (84 k€) . De daling is te wijten aan het wegvallen van de intresten lening ten aanzien van LRM die werd terugbetaald en lagere inschatting voor vastzetting middelen in de vlaamse cashpool (in BA 2026 werd dit in de contouren dubbel opgenomen).

Code 76.12 geen verkoop van gronden meer gezien in 2026 werd voorzien om de laatste percelen grond te verkopen (-1.610 k€)

Code 86.10 hier werd terugbetaling lening door LRM voorzien (3 mio €). (Lening R/C gegeven in 2025).

De uitgaven in 2027 bestaan voornamelijk uit:

Code 12.11 algemene werkingskosten (8 k€) zoals kosten commissaris en fiscaal advies, vennootschapsbijdrage, overige wettelijke formaliteiten.

Code 12.21 de kosten ten aanzien van LRM voor het voeren van de boekhouding (6 k€). Deze kosten liggen lager door het wegvallen van aangerekende kosten in kader van commerciële opvolging verkoop gronden door medewerkers van LRM.

Code 12.50 voornamelijk raming vennootschapsbelasting (35 k€) , deze liggen lager gezien de lagere verwachte winst in 2027, wegens geen meerwaarden verkoop gronden.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
2620 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Code 26.20 rente binnen overheidssector: betreft enkel intresten op termijnrekeningen binnen overheidscash pool (84 k€) = idem als in 2026. De daling is te wijten aan het wegvallen van de intresten lening ten aanzien van LRM die werd terugbetaald.
7612 VERKOOP VAN GRONDEN - AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	Code 76.12 (0k€) geen verkoop van gronden meer gezien in 2026 werd voorzien om de laatste percelen grond te verkopen (impact -1.610 k€)
8917 ONTVANGST KREDIETAFLOSSING LENING BINNEN OVERHEID - LRM NV	Code 89.17 hier werd terugbetaling R/C door LRM voorzien (3 mio €).
1611 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR - AAN BEDRIJVEN	Code 16.11 opstalvergoedingen en diverse opbrengsten uit het voeren van energieboekhoudingen (93 k€).

Uitgaven

Code	Toelichting
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Code 12.21 de kosten ten aanzien van LRM voor het voeren van de boekhouding (6 k€). Deze kosten liggen lager door het wegvallen van aangerekende kosten in kader van commerciële opvolging verkoop gronden door medewerkers van LRM.

Code	Toelichting
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	Code 12.50 voornamelijk raming vennootschapsbelasting (35 k€) , deze liggen lager gezien de lagere verwachte winst in 2027, wegens geen meerwaarden verkoop gronden.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Code 12.11 algemene werkingskosten (8 k€) zoals kosten commissaris en fiscaal advies, vennootschapsbijdrage, overige wettelijke formaliteiten.

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

IMEC PILOT LINE

Toelichting
Imec EU Pilot line NV werd opgericht als specifiek co-financieringsvehikel in het kader van de implementatie van de EU Chips Act waarin een imec vzw een strategische rol speelt op Europees niveau. Binnen de structuur werden zowat alle afspraken contractueel geregeld en op lange termijn vastgelegd. Budgetaire inputs vloeien in belangrijke mate voort uit die contractuele afspraken.

TFL - BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

TFZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

IMMO SCHURHOVEN

Toelichting
ESR vorderingensaldo: -5.965,07 €(BO 2027) vs -5.852,26 € (BA 2026)
= in lijn met elkaar
Opbrengst erfpachtvergoeding = 50€ wijzigt niet doorheen de jaren
Werkingskosten (6k€) = kosten in kader van wettelijke formaliteiten zoals: boekhoudkost (= door LRM nv), de commissaris, vennootschapsbijdrage,…

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

LAK INVEST

Toelichting
LAK Invest is de eigenaar van het gebouw waar de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in gehuisvest is. Zij verhuurt dit gebouw aan de VMM. Door de vennootschap werden vastgoedcertificaten uitgegeven.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
2620 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat de opbrengsten op thesauriebeleggingen bij PMV.

Code	Toelichting
1620 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat de huurvergoeding die de vennootschap ontvangt van de VMM.

Uitgaven

Code	Toelichting
2130 INTERESTLASTEN OP SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Ook PMV en AVSB tekende in op deze vastgoedcertificaten waarvoor 446 duizend euro aan intresten worden begroot. De intresten hangen af van het netto-exploitatiesaldo van de vennootschap en variëren bijgevolg jaarlijks.
9110 AFLOSSINGEN VAN DE SCHULD IN EURO LOOPTIJD > 1 JAAR	Voor 2027 wordt de aflossing van de vastgoedcertificaten op 500k euro begroot.
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat diverse belastingen die aangerekend worden aan LAK Invest. Een aantal daarvan zijn ten laste van de huurder en worden bijgevolg doorgerekend aan de VMM.
9131 AFLOSSINGEN VAN DE SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR - PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN	Aan PMV, die ook ingetekend heeft op de vastgoedcertificaten, wordt een aflossing begroot.
9131 AFLOSSINGEN VAN DE SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR - VLAAMSE SOCIALE BESCHERMING	Aan AVSB, die ook ingetekend heeft op de vastgoedcertificaten, wordt een aflossing begroot.
2110 INTERESTLASTEN OP OVERHEIDSSCHULD IN EURO	Door LAK Invest werden vastgoedcertificaten uitgegeven. Voor 2026 worden de intresten hierop begroot op 1.019k euro. De intresten hangen af van het netto-exploitatiesaldo van de vennootschap en variëren bijgevolg jaarlijks.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post omvat algemene werkingskosten zoals kosten m.b.t. onderhoud gebouw, erelonen commissaris, verzekeringen, enz.
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van de prestaties die doorgerekend worden door PMV nv voor het beheer van het gebouw en de opvolging van de vastgoedcertificaten alsook het beheer van de vennootschap.
7422 VERWERVING VAN OVERIG MATERIEEL	Deze post bevat een inschatting van investeringen in het gebouw die eventueel moeten uitgevoerd worden.

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

LIMBURGSE RECONVERSIE MAATSCHAPPIJ

Toelichting

LRM is een investeringsmaatschappij gericht op het investeren in kapitaal of het geven van leningen aan Limburgse vennootschappen.
LRM is ook de moedervennootschap waardoor diensten (zoals boekhouding, management, personeel,….) worden doorgerekend aan dochtervennootschappen en enkele andere verwante vennootschappen. Daarnaast zijn de inkomsten van LRM de intresten die worden aangerekend op de leningen, dividend inkomsten en meerwaarden uit realisatie van exits.
De belangrijkste werkingskost als investeringsmaatschappij betreffen de personeelskosten naast andere werkingskosten zoals marketing en communicatie, huisvestingskosten, ICT kosten, erelonen adviezen, bestuurdersvergoedingen,…).
Het ESR vorderingensaldo bedraagt -9.595 k€ ten opzichte van -5.619 k€ in BA 2026. Dit verschil van - 3.976 k€ is voornamelijk te wijten aan:
- te betalen dividenden (10 mio vs 5 mio)
- hogere personeelskosten (-337 k€)
- lagere intresten binnen overheid (+110k€)
- hogere inkomsten uit verkoop (+227k€)
- hogere inkomsten uit verkoop binnen overheid (+155 k€)
- hogere intrestinkomsten (+349k€)
- hogere dividendinkomsten (+600 k€)

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN

Ontvangsten

Code	Toelichting
2820 OVERIGE OPBRENGSTEN UIT VERMOGEN - ONTVANGEN DIVIDENDEN	dividend = 1.501 k€ -> Hogere inschatting dividendinkomsten (impact +600 k€). Voor één vennootschap die jaarlijks een dividend uitkeert, werd resultaat 2025 zeer laag ingeschat (=basis dividend 2026) zeer laag ingeschat. Voor 2027 wordt opnieuw een hoger dividend verwacht (hogere inschatting resultaat 2026 door management van die vennootschap
1620 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	inkomst = 1.398 k€ Voor wat betreft de code 16.20 (binnen overheid) (impact +155 k€) is toename naast de indexering, voornamelijk te wijten aan de hogere

Code	Toelichting
	inschatting van de groepsbijdrage tussen HWP, Mijnen, LRM Beheer en LRM in kader van de groepsfiscaliteit
1611 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR - AAN BEDRIJVEN	Ontvangst = 1.350 k€ Hoger opbrengsten uit verkoop niet duurzame goederen (+227 k€) , zowel code (16.11 als 16.20). Op code 16.11 is toename naast de indexering voornamelijk toe te schrijven aan geplande doorrekening van (studie)kosten (200 k€) aan een verwante vennootschap. De kosten zullen worden gemaakt in 2026 en 2027 (code 12.11).
2610 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	Ontvangst = 7.779k€. Verdere toename van de intrestinkomsten (impact + 349 k€) ten gevolge van de de ingeschatte dealflow (investeringen in bedrijven) via het geven van leningen (in 2026: 16 mio € en in 2027 20,5 mio €).

Uitgaven

Code	Toelichting
1120 SOCIALE BIJDRAGEN TEN LASTE VAN DE WERKGEVERS, AFGEDRAGEN AAN INSTELLINGEN OF FONDSEN	uitgave: 2.067 k€ (cfr uitleg bij code 11.11)
2500 UITBETAALDE DIVIDENDEN	Te betalen Dividend: In BO 2027 is een dividend voorzien van 10 mio € tov slechts 5 mio € in BA 2026. Uiteindelijke uitkering zal wel afhankelijk zijn van de effectief gerealiseerde resultaten en beslissing van de algemene vergadering. (impact – 5 mio)
1111 BEZOLDIGING VOLGENS WEDDESCHALEN	UItgave = 5.745 k€ Hogere personeelskosten (-337 k€), dit is een maximale theoretische berekening voortbouwend op de budgetinschatting van 2026. Dit wil zeggen loon 2026 verhoogd met 2.45% index en 1.5% loonsverhoging. Ook wordt rekening gehouden met een 100% bonus, die bonus is sowieso hoger dan de 2026 inschatting omdat de mensen die in 2025 in dienst gekomen zijn in 2026 geen of slechts een pro rata bonus krijgen (bonus 2026 heeft betrekking op resultaten 2025). Geen bijkomend personeel voorzien voor 2027.

Code	Toelichting
2130 RENTELASTEN BINNEN DE OVERHEID	UItgave 301k€ => Lagere intrestlasten binnen de overheid: intresten op R/C Mijnen wordt aangehouden, maar intresten tav HWP vallen weg (impact +110 k€)

TCZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

LRM BEHEER

Toelichting

Via deze vennootschap worden bestuurdersmandaten waargenomen waarbij voor een aantal een bestuurdersvergoeding wordt ontvangen.

ESR vorderingensaldo bedraagt 74 k€ tov 62 k€ in BA 2026, stijging van 12 k€.
Opbrengst 16.11 betreft de bestuurdersvergoeding die wordt voorzien bij 9 vennootschappen. Hierbij wordt uitgegaan van één bijkomend mandaat tov 2026 waarvoor een vergoeding wordt ontvangen, hetgeen de stijging verklaart. (+26 k€).
Toename van de raming vennootschapsbelasting (+6 k€) is enerzijds te wijten aan de hogere verwachte winst , hogere te betalen BTW te wijten aan feit dat opbrengsten meer stijgen dan de werkingskosten (+5 k€).

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN

Ontvangsten

Code	Toelichting
1611 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR - AAN BEDRIJVEN	Opbrengst 16.11 (194 k€) betreft de bestuurdersvergoeding die wordt voorzien bij 9 vennootschappen. Hierbij wordt uitgegaan van één bijkomend mandaat tov 2026 waarvoor een vergoeding wordt ontvangen, hetgeen de stijging verklaart. (+26 k€).

Uitgaven

Code	Toelichting
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	De belastingen (code 12.50) betreffen enerzijds de raming vennootschapsbelasting (38 k€) en anderzijds de te betalen BTW (30 k€). Toename van de raming vennootschapsbelasting (+6 k€) is enerzijds te wijten aan de hogere verwachte winst , hogere te betalen BTW te wijten aan feit dat opbrengsten meer stijgen dan de werkingskosten (+5 k€).
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze uitgaven betreffen 39 k€ ten aanzien van overheidsinstellingen(code 12.21) . Deze laatste betreffen enerzijds de vergoeding voor het voeren van de boekhouding (9 k€) door LRM en anderzijds de mandaten worden waargenomen door personeelsleden van LRM, waarvoor ook een vergoeding door LRM wordt aangerekend (30 k€).
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	De uitgaven betreffen enerzijds de algemene werkingskosten (code 12.11) 14 k€ ten aanzien van derden (vnl. juridisch advies en de kosten commissaris)

TCZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

MIJNEN

Toelichting

Mijnen is een venn. waar nog verplichtingen met betrekking tot historische mijnactiviteiten openstaan en anderzijds werden er activiteiten gedaan als een investeringsmij. door het verstrekken van leningen als ook investering via participaties in Limburgse vennootschappen.

Wat betreft het mijnverleden zijn er nog een aantal restauratieplichten rond historische mijnsites alsook sociaal passief als arbeidsongevallenverzekering. Voor deze uitgaven staan bedrijfsecon. provisies aangelegd.

De belangrijkste inkomsten hebben betrekking op de intresten. De belangrijkste uitgaven betreffen kosten die worden doorgerekend door MBLM in kader van de bemalingsverplichting (1 mio€) en dienstprestaties die vanuit LRM worden doorgerekend (772k€) (Mijnen geen eigen personeel).
Het ESR vorderingensaldo bedraagt 2.010k€ ten opzichte van 1.512k€ in BA 2026. Deze toename van 498k€ betreft voornamelijk:

- Het wegvallen van de restauratieplicht (code 63.22) ten aanzien van Heusden Zolder (impact +474k€) gezien verwacht wordt dat in 2026 het laatste deel zal worden uitbetaald. Daarnaast valt ook een renovatieplicht weg (onder code 12.11), impact (+78k€). Ook hier wordt verwacht dat laatste uitgaven in 2026 zullen worden gemaakt.
- Toename van de overige werkingskosten (code 12.11+12.21) (impact -79k€) door indexering.
- Intresten ten aanzien van derden dalen met -303k€ gezien de laatste jaren geen nieuwe leningen meer via Mijnen, enkel beperkte vervolginvest. Daarnaast wordt in 2026 een belangrijke terugbetaling verwacht van een lening in kader van een exit proces bij een verwante niet-ESR vennootschap.
- Intresten binnen de overheid kennen een toename (+632k€ impact). Dit is enerzijds een afname van intresten ten aanzien van Thor Park, gezien de geplande terugbetaling, maar daarnaast zullen de intresten ten aanzien van Vlaamse overheid (840k€) (via cash pool belegging) wel sterk toenemen (168k€ in BA 2026).
- In 2027 wordt geen verkoop van grond meer verwacht. (impact -317k€)

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
2610 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	Ontvangsten = 2.458 k€ Intresten ten aanzien van derden dalen met -303 k€ gezien de laatste jaren geen nieuwe leningen meer werden verstrekt via Mijnen nv, enkel beperkte vervolginvesteringen. Daarnaast wordt in 2026 een belangrijke terugbetaling verwacht van een lening in kader van een exit proces bij een verwante niet-ESR vennootschap.
7612 VERKOOP VAN GRONDEN - AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	In 2027 wordt geen verkoop van grond meer verwacht.
2610 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	Ontvangsten = 1.228k€. Intresten binnen de overheid kennen wel een belangrijke toename (+632 k€ impact). Dit is enerzijds een afname van intresten ten aanzien van Thor Park, gezien de geplande terugbetaling in loop van 2027, maar daarnaast zullen de intresten ten aanzien van Vlaamse overheid (840 k€) (via cash pool belegging) wel sterk toenemen (168 k€ in BA 2026).

Uitgaven

Code	Toelichting
6322 OVERIGE KAPITAALOVERDRACHTEN AAN GEMEENTEN	UItgave = o Het wegvallen van de restauratieverplichting (code 63.22) ten aanzien van Heusden Zolder (impact +474 k€) gezien verwacht wordt dat in 2026 het laatste deel van de verplichting zal worden uitbetaald.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Uitgave = 147 k€ Ook een renovatieverplichting valt weg (onder code 12.11), impact (+78 k€). Ook hier wordt verwacht dat laatste uitgaven in 2026 zullen worden gemaakt. Toename van de overige werkingskosten (code 12.11+12.21) (impact -79 k€) ten gevolge van indexering.
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	UItgave = 1.719 k€. Toename van de overige werkingskosten ten gevolge van indexering en betreft voornamelijk dienstprestaties vanuit LRM en de bemalingskosten doorgerekend vanuit MBLM.

TCZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

MIJNSCHADE EN BEMALING LIMBURGS MIJNGEBIED

Toelichting

MBLM is de vennootschap waar enerzijds mijnschade wordt afgehandeld (er kunnen geen nieuwe schadegevallen meer worden ingediend, wegens verjaring), er is nog slechts 1 zaak hangende die dient te worden afgehandeld. Hiervoor werd historisch een provisie opgenomen en zijn liquide middelen voorzien.
Anderzijds zorgt MBLM voor de operationele uitvoering van de bemaling (= wegpompen van grondwater in voormalig mijngebied), de verplichting (provisie) zelf zit bij Mijnen nv, vandaar dat alle kosten in kader van bemaling volledig worden doorgerekend aan Mijnen nv. Dit zorgt voor een boekhoudkundig resultaat dat steeds break even is.

Het ESR vorderingen saldo bedraagt -691 k€ ten opzichte van -927 k€ in BA 2026. Dit kan voornamelijk worden verklaard door:

- Wegvallen van de uitgaven in kader van de mijnschade. In BA 2026 werd de afhandeling van de laatste zaak voorzien voor 510 k€ +3 k€ legal kosten. (cfr code 12.11) (impact 513 k€)
- Deels gecompenseerd door hogere investeringsuitgaven in kader van vernieuwing van de pomphuizen : 854 k€ ten opzichte van 535 k€ cfr code 74.22 (impact -319 k€)
- Bedrijfseconomisch is de impact mbt bemaling steeds "0" omdat alle kosten worden doorgerekend, echter in ESR wordt abstractie gemaakt van de afschrijvingen (niet kas beweging). Dus ESR gewijs is de impact van bemaling niet 0 maar is de opbrengst hoger dan de uitgaven ten bedrage van de afschrijvingen. Gezien de afschrijvingen hoger zijn dan 2026 door de geplande investeringen heeft dit een positieve impact op het vorderingensaldo in vergelijk met 2026 (impact 42 k€)

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN

Ontvangsten

Code	Toelichting
1620 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	is de doorrekening bemaling aan Mijnen (1.009 k€), wat hoger is dan vorig jaar wegens stijgende kosten (indexering + hogere afschrijvingslasten wegens nieuwe investeringen aan pomphuizen)
1611 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR - AAN BEDRIJVEN	de doorrekening kosten aan niet ESR vennootschappen (is arbeiders die ook klusjes gaan doen binnen andere vennootschappen in LRM groep) (14 k€)

Uitgaven

Code	Toelichting
1111 BEZOLDIGING VOLGENS WEDDESCHALEN	Code 11.11 (131 k€) ; personeelskosten voor 2 personen in dienst ter uitvoering van monitoring en onderhoud aan de pomphuizen
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Code 12.11 (402 k€): de algemene werkingskosten betreffen voornamelijk de onderhoudskosten en de elektriciteitskosten voor de pomphuizen en daarnaast algemene werkingskosten zoals wagenkosten, kleine materialen, wettelijke formaliteiten,…
1212 HUURGELDEN VAN GEBOUWEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Code 12.12 (40 k€) betreffen de huurgelden voor het kantoor en werkplaats/magazijn

Code	Toelichting
1120 SOCIALE BIJDRAGEN TEN LASTE VAN DE WERKGEVERS, AFGEDRAGEN AAN INSTELLINGEN OF FONDSEN	11.20 (50 k€): personeelskosten voor 2 personen in dienst ter uitvoering van monitoring en onderhoud aan de pomphuizen
7422 VERWERVING VAN OVERIG MATERIEEL	Code 74.22 (854 k€) betreffen geplande investeringen aan de pomphuizen die aan vernieuwing toe zijn. Er is een meerjarenplanning opgemaakt in kader van de vereiste investeringen en verlenging vergunningen.
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Code 12.21 (168 k€) algemene werkingskosten overheidsinstellingen betreffen voornamelijk de doorgerekende kosten vanuit LRM voor de manager – coördinerende rol bemaling en kosten voeren van de boekhouding.
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	Code 12.50 (70 k€) betreft voornamelijk de te betalen BTW naast verschuldigde onroerende voorheffing

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN

<u>Toelichting</u>
ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) heeft als doel de Vlaamse economie duurzaam te versterken door ondernemingen, projecten en fondsen toegang te geven tot risicokapitaal, leningen en waarborgen.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
1611 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR - AAN BEDRIJVEN	Deze post bevat een inschatting van de doorrekening van gepresteerde diensten, structureringsfees, enz. aan niet ESR-geconsolideerde entiteiten.

Code	Toelichting
8917 KREDIETAFLOSSINGEN BINNEN EEN INSTITUTIONELE GROEP - VIA R4-GENT	Dit betreft de terugbetaling van de lening door R4.
9800 VERHOGINGEN VAN HET EIGEN VERMOGEN - CB0-1CEX2BA-PA	Deze post bevat een verwachte kapitaalvolstorting in kader van de financiering van de regulieren activiteiten.
9800 KAPITAALSVERHOGING DEFENSIEFONDS	Deze post bevat een verwachte kapitaalvolstortingin in kader van het defensiefonds.
2610 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat een inschatting van interestopbrengsten uit toegekende leningen. De inschatting is gebaseerd op de huidige portefeuille waarbij rekening wordt gehouden met afbetalingsplannen alsook nieuwe verwachte investeringen. Leningen kunnen vervroegd terugbetaald worden waardoor dit een impact heeft op de interestopbrengsten.
8610 KREDIETAFLOSSINGEN DOOR BEDRIJVEN	Deze post bevat de verwachte kapitaalsaflossingen van leningen. Onverwachte vervroegde terugbetalingen van leningen of niet terugbetalingen zijn mogelijk.
8640 VEREFFENINGEN VAN DEELNEMINGEN IN BEDRIJVEN	Deze post de bevat verwachte ontvangsten in kader van verkoop van participaties. De grootte van de terugstroom is echter onzeker.
2820 OVERIGE OPBRENGSTEN UIT VERMOGEN - ONTVANGEN DIVIDENDEN	Dividendontvangsten uit verschillende participaties. Dividenden die ontvangen worden uit fondsen wiens voornaamste activiteit bestaat uit investeringen in aandelen worden hier niet in opgenomen aangezien die als een ESR 8 inkomst worden gecategoriseerd. Vanuit Roadrunner Invest, die de participatie in BAISA/BAC aanhoudt, wordt een voorlopig dividend van 17.905k euro voorzien.
8917 KREDIETAFLOSSINGEN BINNEN EEN INSTITUTIONELE GROEP - LAK INVEST	Dit betreft de terugbetaling van de lening door LAK Invest.
1620 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat een inschatting van de doorrekening van gepresteerde diensten en beheervergoedingen aan ESR-geconsolideerde entiteiten (8.217k euro). Het betreft hier de doorrekening van prestaties van investeringsmanagers en ondersteunende diensten naar andere entiteiten van de PMV-groep alsook entiteiten buiten de PMV-groep.
2620 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	De post bevat een inschatting van de interestopbrengsten uit ESR-geconsolideerde entiteiten (R4, LAK Invest en Corporate Loans Platform).

Uitgaven

Code	Toelichting
1120 SOCIALE BIJDRAGEN TEN LASTE VAN DE WERKGEVERS, AFGEDRAGEN AAN INSTELLINGEN OF FONDSEN	Deze post bevat patronale en rsz bijdragen.
2130 INTERESTLASTEN OP SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	In het kader van de optimalisatie van thesaurie binnen de PMV-groep, zal PMV onder meer bij PMV-Standaardleningen, PMV-Standaardwaarborgen en LAK Invest gelden ontlenen. Hierop worden interesten betaald die bij de uitlenende vennootschappen als ontvangsten worden geboekt.
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van de doorrekening van prestaties door PMV-dochterondernemingen die ESR-geconsolideerd zijn.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten zoals financiële, juridische en technische adviezen, zorgvuldigheidsonderzoeken, verzekeringen, communicatie, publiciteit, vervoer, opleidingen, informatica, nutsvoorzieningen, opleiding, bestuurders, commissaris, interne audit, compliance, enz. In kader van grote investeringen worden meer externe advieskosten voorzien.
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	PMV heeft een beperkt recht op aftrek van btw, waardoor zij niet alle btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op werkingskosten. Ook bevat de post een inschatting van de te betalen vennootschapsbelasting. Die laatste kan sterk fluctueren in functie van de al dan niet belastbaarheid van meerwaarden en de verliezen op dossiers die eventueel na minwaarde alsnog fiscaal in mindering worden gebracht in geval van definitieve vereffening.
1140 LONEN IN NATURA	Deze post bevat onder meer maaltijdcheques en sociale abonnementen.
8142 DEELNEMINGEN IN PRIVÉBEDRIJVEN	Deze post bevat een inschatting van de aankoop van aandelen of de toekenning van financiering onder de vorm van aandelenkapitaal aan niet ESR-geconsolideerde entiteiten. Deze post is sterk afhankelijk van het aantal goedgekeurde financieringsaanvragen alsook de grootte van de dossiers. Investeringen in het op te richten defensiefonds zijn hier ook in onder gebracht.

Code	Toelichting
8112 KREDIETVERLENINGEN AAN PRIVÉBEDRIJVEN	Deze post bevat een inschatting van de financiering onder de vorm van leningen toegekend aan niet-ESR-geconsolideerde entiteiten. Deze post is sterk afhankelijk van het aantal goedgekeurde financieringsaanvragen en de grootte van de dossiers.
9110 AFLOSSINGEN VAN DE SCHULD IN EURO LOOPTIJD > 1 JAAR	Deze post bevat een aflossing van de schuld die destijds werd aangegaan voor de verwerving van het Kartuizershof (kantoor).
1111 BEZOLDIGING VOLGENS WEDDESCHALEN	Deze post bevat een inschatting van de bezoldigingen en de te betalen patronale bijdragen. De investeringsportefeuille van PMV alsook de te beheren portefeuille zal in 2027 netto verder stijgen, niet alleen in euro, maar ook in aantal dossiers. Deels wordt dit opgevangen door een stijging van de beheervergoedingen. In het kader van het defensiefonds zal deels gebruik gemaakt worden van de bestaande capaciteit en wordt er extra capaciteit voorzien. Ook wordt voorzien in indexatie (pro memorie één indexatie per jaar op 1 januari, geen tussentijdse, ook niet in 2026).
1112 OVERIGE BEZOLDIGINGSELEMENTEN	Deze post bevat onder meer groepsverzekeringsbijdragen.
2110 INTERESTLASTEN OP OVERHEIDSSCHULD IN EURO	Interestlasten op overheidsschuld bevat de interesten op de lening die destijds werd aangegaan voor de verwerving van het Kartuizershof (kantoor).
2500 UITBETAALDE DIVIDENDEN	Deze post bevat een inschatting van het dividend dat aan het Vlaams Gewest zal uitbetaald worden. Dit bevat het dividend van Roadrunner Invest dat doorgestort wordt en houdt rekening met het dividend van Aquafin.
7422 VERWERVING VAN OVERIG MATERIEEL	Deze post bevat de investeringen in immaterieel en materieel vast actief zoals beheersoftware, specifieke artificiële intelligentie tools, IT-materiaal, renovatie gebouw (initieel voorzien te starten in 2026, maar start zal pas voor tweede kwartaal 2027 zijn, met een uitloper in 2028), enz.

TCZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

PMV - STANDAARDLENINGEN

Toelichting
PMV-Standaardleningen kent leningen toe aan starters en KMO's. De producten bestaan uit Startleningen, Cofinanciering, Automatische Cofinanciering en sinds 2025 de Ecoboost lening.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
2610 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	De renteontvangsten bevatten de geraamde interestopbrengsten uit investeringen.
8610 KREDIETAFLOSSINGEN DOOR BEDRIJVEN	De hoofdactiviteit van PMV-Standaardleningen bestaat uit het verstrekken van kredieten aan bedrijven. Deze post bevat de verwachte terugbetalingen op de leningenportefeuille.
1620 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	PMV-Standaardleningen ontvangt voor haar activiteiten een beheervergoeding van het Vlaams Gewest. Daarnaast verricht PMV-Standaardleningen ook back-office-prestaties voor andere ESR-entiteiten.
2620 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat de opbrengsten op thesauriebeleggingen bij PMV.

Uitgaven

Code	Toelichting
1222 HUURGELDEN VAN GEBOUWEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van de aanrekening voor het gebruik van kantoorruimten in het Kartuizershof (eigendom van PMV).
1111 BEZOLDIGING VOLGENS WEDDESCHALEN	Deze post bevat de lonen van de medewerkers.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten zoals financiële, juridische en technische adviezen, verzekeringen, communicatie, publiciteit, vervoer, opleidingen, informatica, opleiding, commissaris, enz. Ook bevat deze post

Code	Toelichting
	commissies die betaald worden aan aanbrengers van de klanten. Deze commissies zijn afhankelijk van het aantal aanvragen en goedkeuringen.
1120 SOCIALE BIJDRAGEN TEN LASTE VAN DE WERKGEVERS, AFGEDRAGEN AAN INSTELLINGEN OF FONDSEN	Deze post bevat patronale en rsz bijdragen.
8112 KREDIETVERLENINGEN AAN PRIVÉBEDRIJVEN	Deze post bevat een inschatting van de financiering onder de vorm van leningen toegekend aan niet ESR-geconsolideerde entiteiten.
7422 VERWERVING VAN OVERIG MATERIEEL	Deze post bevat een inschatting van investeringen in (im)materieel vast actief (onder meer in het leningenbeheersysteem en laptops).
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van de prestaties die doorgerekend worden door PMV nv. Dit betreffen onder meer prestaties van investeringsmanagers alsook van ondersteunende medewerkers (Juridisch: contractenopmaak, corporate housekeeping, enz. Financieel/ICT/HR: boekhouding, cash/bank beheer, ESR-rapportering, building blocks, budgettering, fiscale aangiftes, personeelsadministratie, IT-helpdesk, enz.).
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	PMV-Standaardleningen is geen btw-plichtige, waardoor zij geen btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op werkingskosten.
1140 LONEN IN NATURA	Deze post bevat onder meer maaltijdcheques en sociale abonnementen.
1112 OVERIGE BEZOLDIGINGSELEMENTEN	Deze post bevat onder meer groepsverzekeringsbijdragen.

TCZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

PMV - STANDAARDWAARBORGEN

Toelichting
PMV-Standaardwaarborgen beheert de Waarborgregeling en de Winwinlening voor het Vlaams Gewest

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
1620 VERKOOP VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Dit betreft de beheervergoeding voor de Winwinlening.
4640 INKOMENSOVERDRACHTEN BINNEN EEN INSTITUTIONELE GROEP - FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN	Dit betreft de beheervergoeding voor de Waarborgregeling.
2620 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat de opbrengsten op thesauriebeleggingen bij PMV.

Uitgaven

Code	Toelichting
1140 LONEN IN NATURA	Deze post bevat onder meer maaltijdcheques en sociale abonnementen.
1112 OVERIGE BEZOLDIGINGSELEMENTEN	Deze post bevat onder meer groepsverzekeringsbijdragen.
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van de prestaties die doorgerekend worden door PMV nv. Dit betreffen onder meer prestaties van ondersteunende medewerkers (juridisch ondersteuning, corporate housekeeping, enz. Financieel/ICT/HR: boekhouding, cash/bank beheer, ESR-rapportering, budgettering, fiscale aangiftes, personeelsadministratie, IT-helpdesk, enz.).
1120 SOCIALE BIJDRAGEN TEN LASTE VAN DE WERKGEVERS, AFGEDRAGEN AAN INSTELLINGEN OF FONDSEN	Deze post bevat patronale en rsz bijdragen.
1111 BEZOLDIGING VOLGENS WEDDESCHALEN	Deze post bevat de lonen van de medewerkers.
7422 VERWERVING VAN OVERIG MATERIEEL	Deze post bevat een inschatting van investeringen in materieel vast actief (onder meer in het leningenbeheersysteem en laptops).
1222 HUURGELDEN VAN GEBOUWEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van de aanrekening voor het gebruik van kantoorruimten in het Kartuizershof (eigendom van PMV).

Code	Toelichting
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	PMV-Standaardleningen is geen btw-plichtige, waardoor zij geen btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op werkingskosten.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten zoals financiële, juridische en technische adviezen, verzekeringen, communicatie, publiciteit, vervoer, opleidingen, informatica, opleiding, commissaris, enz.

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

PMV BEHEER

Toelichting
De enige activiteit van PMV Beheer bestaat uit het co-beheer van Mezzanine Partners I. Dit fonds heeft nog slechts 1 openstaande positie. In functie van de afhandeling van dit dossier, is het de bedoeling om PMV Beheer te vereffenen.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten voor de werking van de vennootschap (6k euro).

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

PMV CORPORATE LOANS

Toelichting
PMV Corporate Loans kent leningen aan bedrijven toe. Voor de financiering ervan doet ze een beroep op funding van PMV onder vorm van kapitaal en aandeelhoudersleningen. De vennootschap heeft ook een lening ontvangen van de EIB.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
2610 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat een inschatting van interestopbrengsten uit toegekende leningen.

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten voor de werking van de vennootschap.
2130 INTERESTLASTEN OP SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Interestlasten op overheidsschuld bevat de interesten op de lening die verschaft werd door PMV.
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat de beheervergoeding die door PMV wordt aangerekend.
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	CLP heeft geen recht op aftrek van btw, waardoor zij geen btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op werkingskosten. Ook hierin vervat is de vennootschapsbelasting.
2110 INTERESTLASTEN OP OVERHEIDSSCHULD IN EURO	Interestlasten op overheidsschuld bevat de interesten op de lening die verschaft werd door de EIB.

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

PMV E-II INVEST

Toelichting
PMV E-II Invest investeert op prestatieafhankelijke basis in EPICo II, een infrastructuurfonds dat wordt beheerd door PMV Fund Management. De vennootschap heeft twee aandeelhouder, zijnde PMV en PMV Fund Management.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
9800 VERHOGING EIGEN VERMOGEN	PMV en PMV Fund Management verhogen het eigen vermogen in functie van de investeringen die de vennootschap uitvoert.

Uitgaven

Code	Toelichting
8142 DEELNEMINGEN IN PRIVÉBEDRIJVEN	Deze post bevat een inschatting van de investering onder de vorm van aandelenkapitaal in EPICO II.
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	PMV E-II Invest heeft geen recht op aftrek van btw, waardoor zij geen btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op werkingskosten.
8112 KREDIETVERLENING AAN PRIVÉBEDRIJVEN	Deze post bevat een inschatting van de financiering onder de vorm van leningen aan EPICO II.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten voor de werking van de vennootschap.

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

ROADRUNNER INVEST

Toelichting
Roadrunner Invest werd opgericht met als doel om te investeren in de Luchthaven Zaventem. Zij heeft een participatie van 52% in BAISA. Die vennootschap heeft op haar beurt 75% -1 aandeel in bezit van Brussels Airport Company (BAC), de vennootschap die de Luchthaven van Zaventem uitbaat.

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
2610 RENTE VAN OVERHEIDSVORDERINGEN - RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	Deze post bevat de interestopbrengsten op de aandeelhouderslening die door Roadrunner Invest werd toegekend aan BAISA.
2820 OVERIGE OPBRENGSTEN UIT VERMOGEN - ONTVANGEN DIVIDENDEN	Deze post bevat een eerste inschatting van het dividend dat Roadrunner Invest zal ontvangen van BAISA.

Uitgaven

Code	Toelichting
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van de prestaties die doorgerekend worden door PMV nv. Dit betreffen onder meer prestaties van investeringsmanagers alsook van ondersteunende medewerkers (Juridisch: contractenopmaak, corporate housekeeping, enz. Financieel: boekhouding, cash/bank beheer, ESR-rapportering, budgettering, INR-verantwoording, fiscale aangiftes, enz.).
1250 BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR	Roadrunner Invest heeft geen recht op aftrek van btw, waardoor zij geen btw kan recupereren. De post ’12.50’ bevat een inschatting van voornamelijk de niet-aftrekbare btw op werkingskosten.
2500 UITBETAALDE DIVIDENDEN	Deze post bevat een inschatting van het dividend dat aan PMV zal uitbetaald worden. Dit dividend is gebaseerd op het ontvangen dividend na afhouding van diverse werkingskosten.
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)	Deze post bevat een inschatting van diverse kosten voor de werking van de vennootschap.
2130 INTERESTLASTEN OP SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	Het Vlaams Gewest heeft op een obligatielening ingetekend die door Roadrunner Invest werd

Code	Toelichting
	uitgegeven. Deze post bevat de te betalen interesten op die obligatielening.

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

THOR PARK

Toelichting
Thor Park is een holding vennootschap voornamelijk van vennootschappen gelegen op de Thor Site te Genk.
De activiteiten zijn vooral gericht op het totale park/site management.
De recurrente opbrengsten van de vennootschap bestaan uit: opstalverg. gronden, jaarlijkse inkomsten ter dekking kosten business development vanuit de aandeelhouders, parking bijdragen, inkomsten parkmanagement en inkomsten events. Daarnaast zijn er ook gronden die te koop worden aangeboden.
Deze site is nog in volle ontwikkeling en de inkomsten zullen toenemen naargelang zich meer vennootschappen op de site vestigen.
Enerzijds hebben de werkingskosten rechtstreeks betrekking op onderhoudskosten gelinkt met het parkmanagement. In 2026 en 2027 zijn er nog niet voldoende bedrijven op de site gevestigd om alle kosten in kader van het parkmanagement te dekken.
Anderzijds zijn er de algemene werkingskosten (vb huurkosten kantoor en de kosten parkeertoren), communicatie en business development kosten waar wel ten dele eventinkomsten tegenover staan, erelonen en personeelskosten (manager + administratief medewerkster). Deze laatste kosten worden ook ten dele doorgerekend aan dochtervennootschappen die van hun diensten gebruik maken.

Het ESR vorderingen saldo van BO 2027 kent een belangrijke negatieve impact van -7.537.365 eur ten opzichte van een positief saldo in BA 2026.
Abstractie makende van de verworven gronden door inbreng in natura (kap. verhoging), zou het ESR vorderingensaldo 484 k€ positief bedragen, mede dankzij de voorziene verkoop van gronden ten bedragen van 725 k€

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting
9800 VERHOGING KAPITAAL DOOR INBRENG AGB GENK	Dit is voornamelijk te wijten aan de kapitaalsverhoging die werd uitgevoerd door AGB Genk waarbij gronden werden

Code	Toelichting
	ingebracht ten bedrage van 8 mio €. Enerzijds wordt onder code 9 de kapitaalsverhoging opgenomen (deel code 98) en anderzijds wordt verwerving grond als negatieve impact opgenomen (code 71.11 verwerving grond binnen overheid).
9800 MIJNEN (VERHOGING EIGEN VERMOGEN)	Naast de kapitaalsverhoging door inbreng gronden door AGB Genk, zal door Mijnen ook nog een inbreng in cash gebeuren van 8 miljoen euro (deel code 98.00).
7612 VERKOOP VAN GRONDEN - AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR	de geplande verkoop van gronden ten bedrage van 725 k€.

Uitgaven

Code	Toelichting
2130 INTERESTLASTEN OP SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR	De financiële kosten hebben betrekking op de lening tav mijnen tot medio 2027 (45 k€)
9131 MIJNEN (AFLOSSING SCHULD)	Wel zal na ontvangst bijkomende middelen de lening ten aanzien van Mijnen worden terugbetaald ten bedrage van 2,4 miljoen euro (code 91.31) voorzien medio 2027 wat ook de daling van de intrestlasten (code 21.30) verklaart.
7111 BEKOMEN GROND DOOR INBRENG AGB GENK	Dit is voornamelijk te wijten aan de kapitaalsverhoging die werd uitgevoerd door AGB Genk waarbij gronden werden ingebracht ten bedrage van 8 mio €. Enerzijds wordt onder code 9 de kapitaalsverhoging opgenomen (deel code 98) en anderzijds wordt verwerving grond als negatieve impact opgenomen (code 71.11 verwerving grond binnen overheid).

TCZ - ZONDER ISE

Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting

VLAAMS INSTITUUT VOOR BIOTECHNOLOGIE

Toelichting
VIB is een toonaangevend, onafhankelijk onderzoeksinstituut dat strategisch basisonderzoek in de levenswetenschappen uitvoert. Het doel is baanbrekende inzichten in de werking van het menselijk lichaam, planten, en micro-organismen te vertalen naar maatschappelijke en economische meerwaarde, met name via biotechnologische innovaties.
Voornaamste strategische doelen VIB:
*Wetenschappelijke uitmuntendheid : het verrichten van baanbrekend basisonderzoek en vooroplopen in de biotechnologie
*Technologietransfer: het omzetten van onderzoeksresultaten in concrete toepassingen (medicijnen, landbouwoplossingen) ten behoeve van patiënten en consumenten
*Maatschappelijk impact: het verspreiden van wetenschappelijke kennis en het aangaan van de dialoog met het grote publiek
*Talentontwikkeling: het opleiden van jonge wetenschappers in een stimulerende onderzoeksomgeving

TFL - BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting
1611 AAN BEDRIJVEN, KREDIETINSTELLINGEN EN VERZEKERINGS-MAATSCHAPPIJEN	De totale externe inkomsten met betrekking tot industriële samenwerkingen wordt in BO27, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 27.750 K€
6641 KAPITAALOVERDRACHT BINNEN EEN INSTITUIONELE GROEP - FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN	De totale interrelatie subsidie ontvangsten met FIO werd initieel bepaald op 166 K€ voor BO27
6671 ONTVANGSTEN FONDS WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK - VLAANDEREN (FWO)	De totale interrelatie subsidie ontvangsten met FWO werd initieel bepaald op 2.978 K€ voor BO27
1613 AAN HET BUITENLAND	De totale externe inkomsten (grants) uit het buitenland wordt in BO27, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 27.834 K€ Uitgaven

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	De totale operationele kost in BO27 wordt, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 54.548 K€
8142 DEELNEMINGEN IN PRIVÉBEDRIJVEN	De totale kost voor participaties in bestaande of nieuw op te richten spinoffs in BO27 wordt, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 1.500 K€
7422 GEWONE INVESTERINGEN	De totale investeringskost in BO27 wordt, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 6.244 K€
1221 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN BINNEN OVERHEIDSSECTOR	De totale overheadkosten te betalen aan de partner universiteiten in BO27 wordt, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 9.650 K€
1111 LONEN EN SOCIALE LASTEN	De totale loonkost in BO27 wordt, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 98.940 K€

TFZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
4610 KLIMAATPLAN - VEKA	De totale ontvangsten BO2027 met KlimaatPlan vanuit VEKA bedraagt 121 K€
4940 FEDERALE OVERHEID	De totale inkomsten vanuit de federale overheid worden in BO27, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 19.775 K€
2610 RENTE-ONTVANGSTEN VAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEID	De totale financiële inkomsten worden in BO27, op basis van constant beleid BA26, ingesteld op 1.700 K€
0821 OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAAR	Het over te dragen overschot in BO2027 bedraagt 139.913 K€
4610 INKOMENSOVERDRACHTEN BINNEN EENZELFDE INSTITUTIONELE GROEP TB0-1TFA2LW-IS	De totale ontvangsten BO2027 met Vlaamse Overheid (WEWIS) is als volgt samengesteld: a) constant beleid BA26 : 89.036 K€ (VAK/VEK) b) huidige indexatie 2027: 1.425 K€ (VAK/VEK) c) GDI/Emphasis 2027: 426 K€ (VEK)

Code	Toelichting
	Deze cijfers houden nog géén rekening met het nieuwe af te sluiten convenant tussen de Vlaamse Overheid en VIB voor de periode 2027-2031 en eventuele budgettaire aanpassingen die daarmee gepaard zouden mee gaan.

Uitgaven

Code	Toelichting
0322 OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR	Op basis van het overgedragen resultaat 2026 en het ESR resultaat 2027 werd het over te dragen resultaat naar 2028 becijferd op 140.242 K€

VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE

Toelichting

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) is een multidisciplinair onderzoeksinstituut dat maatschappelijke behoeften en uitdagingen aanpakt door middel van onderzoek, gegevensbeheer, technologische innovatie en kennisvalorisatie. Daartoe bedient VLIZ een breed scala aan belanghebbenden in de viervoudige helix – wetenschap, beleid, industrie en het publiek – op zowel nationaal als internationaal niveau. De unieke positie van VLIZ in de volledige waardeketen van marien onderzoek is van cruciaal belang voor het bereiken van deze doelstellingen: van veldobservatie en instrumentatie tot data-analyse, infrastructuurontwikkeling, het betrekken van een brede groep belanghebbenden en de vertaling van wetenschap naar maatschappelijke en industriële impact.VLIZ wordt alom erkend voor zijn expertise op het gebied van mariene gegevensbeheer en onderzoeksinfrastructuur, maar zijn missie reikt verder dan onderzoek. VLIZ bevordert ons begrip en onze kennis van de oceaan (van vitaal belang voor al het leven op aarde) en zorgt ervoor dat wetenschappelijke inzichten een onderbouwde besluitvorming in de hele samenleving ondersteunen, wat bijdraagt aan het duurzame beheer van mariene en kustecosystemen.
NB De momenteel in BCT beschikbare informatie is nog niet afgestemd op de cijfers voor het nieuwe convenant, waarbij uitgegaan wordt van een opstap in de werking en investeringen om de groei van VLIZ langsheen strategische assen te ondersteunen. De hiernavolgende gegevens en toelichtingen dienen dan ook als voorlopig te worden beschouwd.

TEH - DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting
3860 ONTVANGEN SUBSIDIES	Bedrijfsvoorheffing onderzoek en ontwikkeling

Code	Toelichting
3910 INKOMENSOVERDRACHTEN VAN EU-INSTELLINGEN	op basis van huidige beschikbare cijfers (in voorbereiding zijnde en toegekende projecten)
4670 INKOMENSOVERDRACHTEN VAN DE FWO	op basis van communicatie FWO
3930 VAN LIDSTATEN VAN DE EU (NIET-OVERHEDEN)	nieuw toegevoegd, verfijning rapportering
4940 FEDERALE OVERHEID	Cijfer aangehouden, geen reden tot wijziging
4640 INKOMENSOVERDRACHTEN VAN FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN	op basis van communicatie VLAIO
1611 AAN BEDRIJVEN, KREDIETINSTELLINGEN EN VERZEKERINGSMAATSCHAPPIJEN	behoud van cijfers
1612 AAN PRIVAATRECHTERLIJKE INSTELLINGEN ZONDER WINST, GEZINNEN	inkomsten Filantropie tak VLIZ
1613 AAN HET BUITENLAND	nieuw toegevoegd voor 2027 - verfijning rapportering
1620 VERKOPEN VAN NIET-DUURZAME GOEDEREN EN DIENSTEN BINNEN DE SECTOR OVERHEID	nieuw toegevoegd voor 2027 , verfijning rapportering
3810 INKOMENSOVERDRACHTEN VAN DE VLAAMS NEDERLANDSE SCHELDE COMMISSIE	cijfer licht verhoogd, gebaseerd op realisaties 2025
4811 INKOMENSOVERDRACHT VAN PROVINCIES ALGEMEEN	Cijfer aangehouden , geen reden tot wijziging

Uitgaven

Code	Toelichting
4130 INKOMENSOVERDRACHE DAB VLOOT (MCE-2MIFAWW-OI)	bedrag aangehouden gebaseerd op overeenkomst
7422 GEWONE INVESTERINGEN	voorlopige cijfers, nog aan te passen op basis van convenant
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	gebaseerd op cijfers BA 2026 (voorlopige cijfers, up te daten op basis van convenantà
1111 LONEN EN SOCIALE LASTEN	Budget gebaseerd op cijfers BA 2026 (voorlopig cijfer, aan te passen aan convenant)

TEZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
4610 INKOMENSOVERDRACHTEN VAN DE VLAAMSE OVERHEID TB0-1TEA2HQ-IS	De huidig in BCT ingevoerde cijfers zijn nog niet afgestemd op de cijfers voor het nieuwe convenant (2027-2031) waarbij uitgegaan wordt van een opstap in de werking en investeringen om de groei van VLIZ langsheen strategische assen te ondersteunen. De ingevoerde gegevens dienen dan ook als voorlopige te worden beschouwd.
6611 KAPITAALOVERDRACHTEN VAN DE INSTITUTIONELE OVERHEID TB0-1TEA2HQ-IS	De huidig in BCT ingevoerde cijfers zijn nog niet afgestemd op de cijfers voor het nieuwe convenant (2027-2031) waarbij uitgegaan wordt van een opstap in de werking en investeringen om de groei van VLIZ langsheen strategische assen te ondersteunen. De ingevoerde gegevens dienen dan ook als voorlopige te worden beschouwd.

Uitgaven

Code	Toelichting
1250 INDIRECTE BELASTINGEN BETAALD AAN SUBSECTOREN VAN DE OVERHEID	nieuw toegevoegd cijfer, gebaseerd op ESR rapportages 2025 & begroting 2026

VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK

Toelichting
VITO vervult als strategisch onderzoekscentrum een centrale rol in de ondersteuning van het Vlaamse innovatie- en duurzaamheidsbeleid. Via de ontwikkeling en toepassing van kennis en technologie draagt VITO bij aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen inzake leefomgeving, duurzaamheid, grondstoffen, water, energie, ruimtegebruik en gezondheid. Vanuit haar multidisciplinaire expertise in mens, omgeving, technologie en digitale toepassingen ondersteunt VITO zowel de langetermijnvisie van Vlaanderen als de internationale duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Als innovatiepartner voor bedrijven en overheden versterkt VITO de vertaling van onderzoek naar toepasbare oplossingen met economische, maatschappelijke en beleidsmatige relevantie.
In 2027 wordt de werking van VITO verder ingebed in het Strategisch Plan VITO 2030. Dit plan vormt het richtinggevend kader voor de verdere positionering van VITO binnen de Vlaamse beleidsprioriteiten, waaronder de Beleidsnota Innovatie, het Vlaams Industrieel Actieplan en de O&O&I-systeemaanpak. De nadruk ligt op een doelgerichte versterking van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit, gecombineerd met initiatieven op het vlak van

personeelsbeleid, efficiëntie en digitale transformatie. Daarnaast investeert VITO verder in technologieplatformen met een hoog potentieel voor economische valorisatie en maatschappelijke impact. De vijf strategische missies — Circulaire havenregio, 100 Fossielvrije Weerbare Wijken, Veilige en soevereine samenleving, We grow : natuurlijk kapitaal en regeneratieve ruimte, en Zorgvrije leefomgeving — worden in 2027 verder geconcretiseerd in termen van doelstellingen, afbakening, partnerschappen en verwachte impact. Op die manier fungeert het strategisch kader als hefboom om de bijdrage van VITO aan duurzame transities en beleidsrelevante innovatie verder te versterken.

TFL - BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK
Ontvangsten

Code	Toelichting
4640 INTERRELATIE MET FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN: AION-VITO	9 MEUR VLAIO werkt ook samen met WEWIS aan een verdere stroomlijning van de incubatieprogramma's. VITO (met VITO4Starters voor de cleantech startups) een verdere uitwerking doen van ondersteuning aan interne spin-offs, en externe startups. De bedoeling is ook dat er wordt gewerkt aan acceleratie & opschaling, ook via financiering. Voor BO 2027 worden fondsen voorzien voor de interne stromen FIO – VITO met betrekking tot begrotingsartikelen : TCH-ATFA5NX-IS : voor projecten TCH-ATCA5DQ-IS : consultancy TCH-ATCA5DQ-IS : EFRO projecten
9640 VAN DE INSTITUTIONELE OVERHEID	22 MEUR Voorschotten voor EU-projectuitgaven. Financiële voorschotten worden in gekoppelde ontvangsten- en uitgavenrubrieken opgevolgd. De toelichting moet beide zijden samen tonen zodat de kasbeweging en latere afrekening begrijpelijk blijven. EU-prefinanciering: ontvangst 96.40 of in de tekst 96.10, met latere tegenboeking op 91.40. De ramingen zijn gebaseerd op de lopende projectportefeuille, de historische voorschotten en het verwachte vereffeningsritme. Ontvangsten en uitgaven worden gezamenlijk toegelicht omdat de uitgaven de tegenboeking vormen van eerder ontvangen prefinanciering.
3910 INKOMENSOVERDRACHTEN VAN EU INSTELLINGEN	59 MEUR De bedrijfseconomische reguliere opbrengsten worden ESR-matig opgesplitst volgens tegenpartij. Verkopen aan markt- en overheidssectoren komen onder 16.xx; inkomensoverdrachten vanuit

Code	Toelichting
	EU/buitenlandse overheden onder 39.xx., exclusief EU-overdrachten en BV-korting. De WIP-delta kan de jaarlijkse eigen ontvangsten positief of negatief beïnvloeden en vereist een afzonderlijke reconciliatie.
1611 AAN BEDRIJVEN, KREDIETINSTELLINGEN EN VERZEKERINGSMAATSCHAPPIJEN	50 MEUR De bedrijfseconomische reguliere opbrengsten worden ESR-matig opgesplitst volgens tegenpartij. Verkopen aan markt- en overheidssectoren komen onder 16.xx; inkomensoverdrachten vanuit EU/buitenlandse overheden onder 39.xx., exclusief EU-overdrachten en BV-korting. De WIP-delta kan de jaarlijkse eigen ontvangsten positief of negatief beïnvloeden en vereist een afzonderlijke reconciliatie.
3860 ONTVANGEN SUBSIDIE: KORTING OP DE BEDRIJFSVOORHEFFING	20 MEUR Voor de begrotingsopmaak 2027 wordt onder ESR 38.60 het bedrag wat betreft de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor kwalificerende onderzoekers ondergebracht. De raming is gebaseerd op de verwachte kwalificerende loonmassa en op de veronderstelling dat de bestaande regeling in 2027 ongewijzigd van toepassing blijft. Eventuele wijzigingen in de federale regelgeving zijn niet verwerkt zolang daarover geen formele beslissing beschikbaar is.
8680 TERUGBETALING VAN VOORSCHOTTEN DOOR BEDRIJVEN EN FINANCIËLE INSTELLINGEN	3 MEUR Binnenlandse industriële voorschotten en waarborgen. Financiële voorschotten worden in gekoppelde ontvangsten- en uitgavenrubrieken opgevolgd. De toelichting moet beide zijden samen tonen zodat de kasbeweging en latere afrekening begrijpelijk blijven. Industrievoorschotten: ontvangsten 86.80 vergelijken met uitgaven 81.80.
4940 ANDERE	4 MEUR Bij ESR 49 - Inkomensoverdracht van andere institutionele groepen is de impact van de verhoogde activering Onderzoek en Ontwikkeling in het stijgende gespreide belastingkrediet. Deze bedragen zijn steeds gebaseerd op het ontvangen aanslagbiljet over de aangifte vennootschapsbelasting en berekend aan de gangbare voorlopig gekend tarieven.

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	47 MEUR Het verschil tussen de gebudgetteerde bedrijfseconomische werkingskosten en de ESR-matige werkingskosten, zijn werkingsmiddelen in het kader van eigen O&O projecten (of de SBR projecten) die binnen ESR als investeringen in O&O worden aanzien en als dusdanig onder de economische code 74.80 verwerkt worden als aankopen inzake onderzoek en ontwikkeling in de vorm van onderzoekscontracten met derden waarbij de overheid eigenaar wordt van de resultaten.
9140 AFLOSSING VAN SCHULD IN EURO	20 MEUR Aanrekening effectieve EU-projectuitgaven tegenover eerdere prefinanciering. Financiële voorschotten worden in gekoppelde ontvangsten- en uitgavenrubrieken opgevolgd. De toelichting moet beide zijden samen tonen zodat de kasbeweging en latere afrekening begrijpelijk blijven. · EU-prefinanciering: ontvangst 96.40 of in de tekst 96.10, met latere tegenboeking op 91.40. De opname van leningen moet steeds in relatie bekeken worden met de aflossing schuld gezien deze steeds betrekking hebben op de ontvangen en betaalde voorschotten binnen het kader van de Europese projecten die wij uitvoeren. De subsidievoorschotten die VITO NV vanwege de EU ontvangt, voorafgaand aan het jaar van de effectieve uitgaven in vereffeningstermen in het kader van het Europese project, worden geboekt op een ontvangstenartikel met economische code 96.10 op het moment van de realisatie van deze ontvangst. In het jaar dat de effectieve uitgaven in vereffeningstermen van het Europese project plaatsvinden, wordt voor het bedrag van deze uitgaven in vereffeningstermen een boeking uitgevoerd op een uitgavenbasisallocatie met economische code 91.40. Dit is a.h.w. een tegenboeking van de eerder geboekte ontvangst op het artikel met economische code 96.40. Het bepalen van deze ontvangsten en uitgaven binnen een begrotingsjaar is een bedrijfseconomische inschatting op basis van lopende en gestarte Europese Projecten en

Code	Toelichting
	continue dient bijgestuurd te worden op basis van nieuwe indicaties.
1100 EIGENLIJK LOON (+VAKANTIEGELD)	154 MEUR De stagnering is een gevolg van STR (sustainable total reward) en de besparing die VITO NV dient door te voeren vanuit de Vlaamse Overheid. (ESR 11 “Lonen en sociale lasten”)
7480 VERWERVING INZAKE ONDERZOEK EN ONTWIKKELING	18 MEUR Verwerving inzake onderzoek en ontwikkeling : gedeelte GWO binnen de werkingskosten dat aanzien dient te worden als investeringen in onderzoek en ontwikkeling.
7422 GEWONE INVESTERINGEN	5 MEUR 74.22 – Gewone Investeringen : voor de reguliere investeringen met betrekking tot de werking binnen VITO NV.
8180 VOORSCHOTTEN AAN BEDRIJVEN EN FINANCIËLE INSTELLINGEN	1 MEUR 81.80 - Voorschotten aan bedrijven en financiële instellingen : Terugbetaalde jaaroverschrijdende voorschotten en waarborgen. Deze rubriek omvat gestorte borgen in het kader van wet overheidsopdrachten en betaling van de ontvangen voorschotten met betrekking tot eigen facturaties. Deze rubriek staat ook volledig in relatie met rubriek 86.80 aan de ontvangstenzijde. Nieuwe codes werden aangemaakt om de institutionele overheden die het wensen de mogelijkheid te geven om de voorschotten op te volgen via de economische codes. Het gebruik van deze codes is bovendien facultatief want deze voorschotten zijn zuiver financiële verrichtingen zonder invloed op het ESR-vorderingensaldo en op de overheidsschuld (Maastrichtschuld).
9131 AFLOSSINGEN VAN DE SCHULD BINNEN DE OVERHEIDSSECTOR - DAB INVESTERINGSPROGRAMMA ENERGIEBEHEER OVERHEIDSGEBOUWEN	2 MEUR Terugbetaling lening Vlaamse Overheid die werd aangegaan in 2 delen. Het eerste deel werd bekomen voor de financiering van het nieuwe EARTH gebouw en heeft een looptijd van 10 jaar. Het tweede deel van de lening werd bekomen voor de investeringen in energiebesparende investeringen en heeft een looptijd van 4 jaar. Er is een jaarlijkse terugbetaling van de lening
5122 OVERIGE KAPITAALOVERDRACHEN AAN PRIVÉBEDRIJVEN	250 KEUR ESR-code 51.21 : Het betreft hier aanleg van dubieuze handelsvorderingen en minderwaarden op de realisatie van

Code	Toelichting
	handelsvorderingen, zijnde dubieuze debiteuren die in verlies zijn genomen.
8142 DEELNEMINGEN IN PRIVÉBEDRIJVEN	150 KEUR 81.42 - Deelnemingen in privébedrijven : kapitaalverhogingen in bestaande en nieuwe deelnemingen
8112 KREDIETVERLENINGEN AAN PRIVÉBEDRIJVEN	2 MEUR 81.12 - Kredietverleningen aan privébedrijven : leningen die verschaft worden aan de deelnemers van VITO4STARTERS. 8 Deelnemers zullen een converteerbare lening ontvangen.

TFZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
4610 REFERENTIETAKEN (1TF111)	10 MEUR Het beheersreglement voor de referentietaken van VITO heeft een zelfde looptijd als het convenant, 2024-2028, en stelt dat de toelage vanuit WEWIS voor de referentietaken 8.194 keuro bedraagt voor het prijspeil 2024. Dit bedrag wordt ook jaarlijks geïndexeerd. In 2025 herbevestigden VEKA, WEWIS en VLAIO echter wel hun intentie om het Verificatiebureau verder te ondersteunen, voor een – gezamenlijk – bedrag van 1.047 keuro, dat ook voor 2026 en 2027 principieel werd toegezegd.
4610 REFERENTIETAKEN (1QC180)	4 MEUR Via dit artikel ontvangt het VITO een aanvullende toelage van het departement Omgeving ter financiering van een aantal referentietaken op het vlak van omgevingsbeleid, van de engagementen inzake internationale klimaatfinanciering door de uitvoering van projecten in ontwikkelingslanden en van ondersteunende taken in het kader van specifieke oproepen internationale klimaatfinancieringsprojecten. Al sinds de oprichting van VITO in 1991 voert de onderzoeksinstelling referentietaken uit in opdracht van de Vlaamse overheid. De uitvoering van deze

Code	Toelichting
	referentietaken werd decretaal (W&I-decreet van 2009) vastgelegd als één van de vijf opdrachten van VITO. Ook in het 5-jaarlijks Convenant tussen het Vlaams Gewest en VITO zijn de referentietaken opgenomen als één van de vijf strategische doelstellingen van VITO. Het budget wordt terug op het niveau van 2024 gebracht, omdat de vermindering aanleiding gaf tot tragere uitvoering van een aantal taken.
0821 OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAAR	31 MEUR Bij BO 2027 is het bedrag op 08.21 Over te dragen overschot vorig boekjaar gelijk aan het saldo is dat overkomt vanuit de 03.22 – Over te dragen overschot van het boekjaar 2025 (Uitvoering). Dit saldo geeft echter een volledig vertekend beeld, gezien in de BA 2026 ontvangsten voorzien zijn die we eigenlijk in de vorige jaren hadden moeten ontvangen.
4610 WERKING (1TF110)	67 MEUR Dit begrotingsartikel omvat een basisallocatie voor de werking, geregeld via het convenant van VITO 2024-2028, en voor de uitvoering van de referentietaken, geregeld via het beheersreglement, waarvoor WEWIS samen met Omgeving en Digitaal Vlaanderen verantwoordelijk is. Het convenant zal in 2027 geëvalueerd worden. Het convenant van VITO loopt voor de periode 2024-2028, en stelt dat het basisbedrag van de toelage gelijk is aan 63.242 keuro voor de werking en uitvoering van de plichten, vermeld in het convenant. Deze middelen werden jaarlijks geïndexeerd. In 2027 draagt VITO 1.108 keuro bij in de 120 miljoen besparingen voor de entiteiten van de Vlaamse Overheid.

Uitgaven

Code	Toelichting

VLAAMSE PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ

Toelichting

De Vlaamse Participatiemaatschappij (0461.896.677) is een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap met het statuut van "investeringsmaatschappij van de Vlaamse overheid" in de zin van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid. Het Vlaamse Gewest is de enige aandeelhouder van VPM met 266.033 aandelen. De relatie tussen het Vlaamse Gewest en VPM wordt beheerst door een beheersovereenkomst van 7 maart 2000. In deze beheersovereenkomst werd (i) de globale opdracht van VPM opgenomen evenals (ii) specifieke bepalingen met betrekking tot het beheer door VPM als aandeelhouder van Gimv en (iii) specifieke bepalingen inzake de bestuurders en rapporteringsverplichtingen van VPM. Op 30 november 2023 bereikte VPM een akkoord over de verkoop van haar participatie in Gimv NV aan Worxinvest NV. De verkoop was op het ogenblik van het akkoord nog onderhevig aan een aantal opschortende voorwaarden. In 2024 werd aan de voorwaarden voldaan waardoor de participatie op 21 mei 2024 effectief werd overgedragen aan Worxinvest NV. Op het ogenblik van de effectieve overdracht hield VPM een belang van 27,81% aan in Gimv NV, vertegenwoordigd door 7.753.778 aandelen Gimv NV.
De Vlaamse Participatiemaatschappij heeft nu nog twee engagementen: een engagement in het Gimv XL Fonds en een engagement in het Gimv Health & Care fonds.

De Vlaamse Regering heeft beslist om, na het afsluiten van de verkoop van de VPM-participatie in GIMV, VPM te ontbinden en de resterende participaties over te dragen aan de Vlaams overheid. Hiervoor is een decretale machtiging vereist. De wetgevende procedure om VPM te ontbinden en te vereffenen is opgestart en wordt verdergezet in 2027. De middelen 2027 van VPM zijn de overgedragen overschotten van vorige jaren. De uitgaven van VPM voor 2027 zijn voor juridische ondersteuning, revisor, archivering, bestuurdersverzekering, neerlegging jaarrekening bij NBB, belastingen, ...

TCB - FINANCIERING ONDERNEMINGEN
Ontvangsten

Code	Toelichting

Uitgaven

Code	Toelichting
1250 INDIRECTE BELASTINGEN BETAALD AAN SUB-SECTOREN VAN DE OVERHEID	kleine lokale belastingen; onder deze ESRcode valt ook de VennB, Nationale Hulpkas en FSMA (5keuro)
1211 ALGEMENE WERKINGSKOSTEN	juridische ondersteuning, revisor, archivering, bestuurdersverzekering, neerlegging jaarrekening bij NBB, ... (137 keuro)

TCZ - ZONDER ISE
Ontvangsten

Code	Toelichting
0821 OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VAN VORIGE JAREN	overgedragen overschotten van vorige jaren (65.476 keuro)

Uitgaven

Code	Toelichting
0322 OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR	over te dragen overschot van het boekjaar (65.334 keuro)